

Svet v malem

Dol. Toplice: tabor „Sutjeska“ odprt

Veliki tabor prijateljstva v Dolenjskih Toplicah, ki je že trinajstič organiziran v novomeški občini, ima letos prvič mednarodno udeležbo. V dosedanjih taborih se je kovalo bratstvo in enotnost med pionirji naših republik in avtonomnih pokrajin, letos pa se je tej družini priključila še skupina 55 pionirjev iz Kube, Palestine, Madžarske, Angole, Alžira, Poljske, Sovjetske zveze, Finske, Francije, Romunije in Italije.

Na svečani otvoritvi tabora v ponedeljek zvečer so še manjše skupine iz Angole, Alžira, Francije, Kube in Palestine, ki jih pričakujejo v naslednjih dneh. Na otvoritvi so se s kulturnim programom, ki je vseboval narodno folkloro od pesmi do plesa, predstavile skupine iz vseh držav udeleženk. Najbolj so goste, med njimi je bil tudi Franc Šali, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS, navdušili pionirji iz Prištine, ki so s svojim programom zastopali barve Jugoslavije. Z razvijem zastave „Sutjeska“ je dr. Lčević, predsednik sveta za vzgojo in zaščito otrok Jugoslavije, odprl tabor in tako se je uradno pričel urešničevati bogati program tabora, ki s svojo vsebino pri najmlajših razvija bratstvo in enotnost, tradicije NOV in mednarodne odnose.

J. PAVLIN

PRIJETNA SUHORSKA ŠOLA V NARAVI

Vseh 68 učencev in pet učiteljev suhorske šole je teden od 21. do 27. junija preživel v šoli v naravi v Spadičih pri Poreču. Kot prejšnja leta je tudi letos organizacijo in vse stroške za šolo v naravi prevzel kolektiv ljubljanskega Jugotekstila, dolgoletni in res radodarni pokrovitelj te šole. Na poti na morje so predstavniki Jugotekstila v Ljubljani pričakali suhorske šolarje in jih pogostili, prav tako so jih obiskali v Spadičih, da so se sami prepričali, če se dobro počutijo v mladinskem domu občine Ljubljana-Siška. Suhorčani so na morju preželi lep in koristen teden, imeli so srečo z vremenom, zelo so zadovoljni z bivanjem v domu in prijateljskim odnosom osebja.

Trojni praznik na Senovem

Na slavlju delegacija italijanskih rudarjev

Na Senovem so letošnje praznovanje dneva rudarjev in dneva borca združili s petdeseto obletnico obstoja domače delavske godbe. V soboto, 1. julija zvečer, so prebivalci napolnili dvorano osnovne šole XIV. divizije in prisluhli programu, ki so ga godbeniki naštedirali za jubilejni koncert. Na prireditvi so se s priznanji oddolžili godbenikom za njihov trud, za njihov delež v kulturnem življenju krajevne skupnosti in občine.

V nedeljo so Sevnčani pozdravili še tri gostujoče godbe: gasilsko godbo iz Kapel, rudarsko godbo iz Mežice in pihalni orkester iz krške Celuloze. Skupaj z domačo godbo so sodelovale v svečanem spredu skozi Senovo, nakar so nastopile na slovesnosti, ki so jo Senovčani postavili prazniku rudarjev, dnevu borca in zlatemu jubileju senovske delavske godbe. Dobro obiskani prireditvi je prisostvovala tudi delegacija italijanskih rudarjev, ki jo je vodil Rudi Leskovar.

J. T.

DOBREPOLJSKA DOLINA OB DNEVU BORCEV – Osrednje republiške proslave ob dnevu borcev se je udeležilo okoli 50.000 ljudi. Na sliki: prostor pred govorniško tribuno je bil poln že dobro uro pred pričetkom proslave. (Foto: Janez Pezelj)

PODPISAN DOGOVOR O RAZVOJU SUHE KRAJINE

Na osrednji republiški proslavi dneva borcev je predsednik ObS Grosuplje Janez Lesjak zbrani množici sporočil, da so pred pričetkom proslave podpisali družbeni dogovor o razvoju Suhe krajine. S tem je tudi uradno priznana, da je Suha krajina nerazvita, podpisniki dogovora pa so: izvršni svet Slovenije, republiške interesne skupnosti in družbenopolitične organizacije, izvršni sveti, družbenopolitične organizacije in interesne skupnosti novomeške, trebanjske, kočevske in grosupeljske občine, Gospodarska zbornica, Združena zveza Slovenije in Kmetijske zadruge, ki delujejo v Suhi krajini.

NOVO, SODOBNO, PROSTORNO – Novi prostori novomeškega tozda Tovarne čevljev v Bršljinu so velika pridobitev za kolektiv in občino. Posnetek je z otvoritvene slovesnosti. (Foto: R. Bačer)

Čevljarji rešeni stiske

25 milijonov dinarjev je veljala nova tovarna, ki so jo v Bršljinu slovesno odprli pred dnevom borca

1. julija je novomeška Tovarna čevljev – TOZD Obutev v navzočnosti več sto krajanov, zaposlenih in gostov slovesno odprla novo tovarno, ki zagotavlja širitev proizvodnje in boljše delovne rezultate.

„Lahko ste ponosni na to, kar ste dosegli v preteklosti,“ je med drugim poudaril slavnostni govornik Marjan Simič, predsednik novomeške občinske skupščine. Ta dan so se večkrat spomnili časov v letu 1945, ko je nastal zametek današnje industrije čevljev. Začeli so v skromnih razmerah s 7 zaposlenimi na povsem obrtniški način dela. Kolektiv pa se je naglo večal in je v letu 1960 štel že 214 članov, ki so nare-

Dan neustavljive sle po svobodi

Veličastna počastitev dneva borca v Predstrugah – Iz govora Janeza Vipotnika

V torek v dobrepoljskem polju ni bilo hiše, ki ne bi bila ozaljšana z zelenjem in trobojnicami. Dolina je z razprostrtimi rokami sprejela 50.000 glav množico. V Predstrugah se je udeležila osrednje republiške proslave dneva borcev, ki je bila obenem posvečena 35-letnici ustanovitve slovenskih divizij, korpusov in 4. operativne cone.

Čprav se je prireditev začela šele ob 11. uri, je bil prostor pred govorniškim odrom nabit poln že dobro uro prej. Ob borcih so se pred tribuno postavili domačini, gostje iz novomeške, trebanjske, kočevske in grosupeljske občine, prišlo je nad 3000 pripadnikov mladinskih pohodnih enot, brigadirji iz Suhe krajine in ostalih slovenskih brigadirskih delovišč ter okoli 4000 rezervnih vojaških starešin.

POKAL „BORCA 78“ VLADU VAVPOTIČU

Skupni slovenski let športnih golobov pismo, ki ga je republiška zveza organizirala v počastitev 4. julija, je v deževnem vremenu osvojil Vlado Lopatič, član kluba „Pismo 561-77“ YU. Slovensko deseterico najboljših letačev sestavljajo golobi iz novomeškega društva: Lopatič (7), Dolinšek (1), Pavlovič (1), Fink (1), Zmagovalec v Kranju je dosegel 1028 m/min., v Mariboru 976 m/min., v Ljubljani 960 m/min.

Pokal „borca 78“ bo prejel zaslužen Vlado Lopatič, ki že dvajset let vztraja pri tem nenavadnem športu, ki pa daje veliko dela in zahteva bogato strokovno znanje.

JAPONSKI SINDIKALISTI V IMV

29. junija je bila v novomeški tovarni IMV na obisku japonska delegacija sindikata rudnikov kovin. Po ogledu izdelovanja avtomobilov so se z odgovornimi pogovarjali o organiziranju samoupravljanja, aktivnosti sindikata pri sprejemanju samoupravnih sporazumov ter delitvi osebnega dohodka na osnovi rezultatov dela.

Poudariti velja, da so zaposleni s prostovoljnimi deli izvedli selitev v zelo kratkem času, tako da je bil zastoj v proizvodnji malenkosten in da so bili stroški selitve majhni. Industrija obutev je kljub skromnim razmeram vsa leta z gledno poravnala družbene obveznosti, kar je bil tudi eden od razlogov, da je kolektiv lani za občinski praznik dobil Plaketo Novega mesta. Plaketo so ob otvoritvi nove tovarne slovesno predali.

R. B.

Vsak sedmi dal življenje

V Zemlju so odkrili spomenik 18 padlim vaščanom

Osrednja proslava za dan borca v metliški občini je bila v vasi Zemelj, kjer so v nedeljo, 2. julija, odkrili spomenik 18 padlim partizanom iz te vasi. Ob tej priložnosti so odprli tudi asfaltirano cesto skozi vas.

Na slovesnosti je govoril belokranjski prvoborec, predvojni komunist in eden od organizatorjev odpora v Beli krajini Milan Šimec. Opisal je življenje v tem delu naše domovine pred vojno, revščino, zaostalost v času, ko je bilo v celi Beli krajini zaposlenih manj prebivalcev, kot jih je danes iz ene same krajevne skupnosti. Tako kot drugi kraji je tudi

vas Zemelj dala velik prispevek med NOB. Na spomeniku sredi vasi je vklesanih 18 imen, kar pomeni, da je za svobodo žrtvoval življenje vsak sedmi prebivalec Zemlja. Med njimi sta tudi Alojz Jaklič in Alojz Muc, predvojni komunisti, ki sta padla že 1941 na Gomjih Lazah kot borca prve belokranjske čete.

Ko so letos spomladaj vaščani začeli zemeljska dela za posodobitev vaške ceste, sta krajevna skupnost in ZVB NOV začela akcijo za zbiranje sredstev za spomenik. Denar zanj so prispevali krajin, metliške delovne organizacije in Zveza borcev in s tem pokazali hvaležnost in spoštovanje do borcev, ki so pred 30 in več leti dali svoja življenja.

V kulturnem programu so sodelovali metliška mestna godba, mladinci in učenci podzemeljske šole.

A. B.

OCENA ODNOSOV V KMETIJSTVU

V četrtek, 6. julija, bo v Metliki seja OK ZKS, na kateri je osrednja točka dnevnega reda ocena spreminjanja družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov na področju kmetijstva v občini.

narodov in narodnosti Jugoslavije. Pri tem mislim na velikanski razvoj, mislim na novo podobo mest in vasi, na duh po plodni zemlji, na sijaj novih proizvodov, življenjske razmere... pa tudi na vedno bolj trdno zavest in vedno bolj spremenjen značaj ljudi in na njihovo večjo kulturo. Predvsem pa mislim na zravnanost hrbtenice delovnega človeka, na njegovo dostojanstvo, na pravico, da neposredno razpolaga in odloča o svojem delu in o delu ožje in širše družbe...

Ob koncu izredno uspele proslave, na kateri so med naštetimi bili tudi Edvard Kardelj, Sergej Kraigher, France Popit, Mitja Ribičič, Stane Potočar, Vinko Hafner in drugi, so udeleženci poslali tovarišu Titu pozdravno pismo, v katerem so ponovno zapisali, kako zupajo njemu in novim rodovom, ki nadaljujejo delo, ki ga je začel on.

J. PEZELJ

DESETO LETO PRAVNE POMOČI

Na službo za pravno pomoč pri občinskem svetu Zveze sindikatov v Brežicah se običajno vsako leto nad 500 delavcev in njihovih družinskih članov, članov ZVB NOV, upokojeincev, invalidov ter drugih občanov in pravnih oseb. Prizadeti prosijo za nasvete, pojasnila, za sestavljanje vlog, ugovorov, tožb in pritožb. Pravna pomoč je brezplačna. Služba rešuje zadeve s področja delovnih razmerij, invalidskega, pokojninskega in zdravstvenega varstva, pomaga pri stanovanjskih in premoženjskopravnih zadevah, daje nasvete pri oporokah in drugih družinskih zadevah.

Janez Vipotnik: z narodnoosvobodilno vojno smo Slovenci prvič enakopravno in suvereno stopili v družbo evropskih narodov.

zmage, ki je prinesla našim narodom in narodnostim uresničenje prvinskih težej po bratskem sožitju in enotnosti ter perspektivo skupnega razvoja. Med drugim je tudi dejal: „Pravkar je bil končan 11. kongres ZKJ. Veliko število naših ljudi je ob njem razmišljalo o dosedanjem delu in načrtih za prihodnost. Zveza komunistov je v vsaj svoji dosedajni zgodovini bolj usodno kot katera koli druga sila posegla v življenje

KO ZAPOJO OKTETI – Prek dvesto pevcev je združilo glasove pod vodstvom Antona Nanuta na koncu tradicionalne prireditve Srečanja okteta 78 na sentjernejskem hipodromu. (Foto: J. Pavlin)

SPOMENIK PADLIM ZEMELJČANOM – Hkrati z asfaltirano cesto skozi vas so na slovesnosti za dan borca v Zemlju odkrili spomenik 18 vaščanom, ki so padli med NOB. (Foto: A. Bartelj)

Okteti zapeli

Tradicionalnega srečanja v Senterneju se je udeležilo 27 okteta

„Dajte, zapojte, v kup nas družite...“ V znamenju tega Zupančičevega verza je potekalo letošnje sedmo Srečanje okteta 78.

Že v petek zvečer so se kot lani po štirje okteti predstavili občinstvu na Brestaniškem gradu, v Žužemberku, v proizvodni hali tovarne IMV v Novem mestu v novem Zdravstvenem domu v Škocjanu, Dolenjskih Toplicah, Trebnjem in Sentjerneju.

Tudi letos je bila centralna prireditev na hipodromu v Senterneju, kamor je ob spremljavi godbe prikorakalo vseh 27 okteta na čelu z gostiteljem in podnikom prvega srečanja, Senternejem kim okteta. Pokrovitelj, sekretar predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, se srečanja ni mogel udeležiti, zato je zbranim poslal pozdravno brzojavko, kjer se je opravičil in dejal: „Z velikim veseljem sem sprejel pokroviteljstvo, saj vaša prireditev predstavlja eno izmed najpomembnejših kulturnih prireditev in kot takšna izredno prispeva k nadaljnjemu razvoju amaterskih skupin, ki z ljubeznijo goje slovensko ljudsko in umetno pesem.“

Vsako leto temu srečanju s slovensko pesmijo prisluhne množica Dolenjcev. Na sobotnem nastopu je bilo nad 2000 poslušalcev, ki so s poslušanjem še posebno nagradili goste Mostarsko klapo, ki je prispevala svežino z dalmatinsko pesmijo, in Ženski oktet iz Obirskega ter domače pevce: Kostanjeviški oktet, Boštanjanske fante, Dolenjski oktet, Senternejski oktet, oktet Donit iz Sodražice in ženski nonet Rog iz Zeljn pri Kočevju.

Najveličastnejše je pesem zadenela na koncu, ko so na oder stopili pevci vseh okteta in pod taktirko dirigenta ljubljanske opere Antona Nanuta zapeli štiri pesmi.

J. P.

V drugi polovici tedna se bo nadaljevalo nestalno vreme predvsem v zahodni in osrednji Sloveniji.

Predstavnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve Mirko Kalezić je posredoval izjavo zveznega sekretariata za zunanje zadeve o nedavnem govoru predsednika državnega sveta LR Bolgarije Todor Živkova v zvezi z odnosi s SFRJ.

V svojem govoru je Todor Živkov izjavil med drugim, da je Bolgarija pripravljena z Jugoslavijo podpisati deklaracijo o nedotakljivosti meja in odrekanju ozemeljskih težnj, in sicer, takoj, brez kakršnihkoli pogojev in brez odlašanja. Toda Živkov ni ničesar rekel o bistvenem problemu, ki obremenjuje naše odnose, to je dejstvo, da v LR Bolgariji vztrajno zanikajo obstoj makedonske narodnostne manjšine in izvajajo politiko asimilacije.

Govor Todor Živkova je v celoti izzvenel tako, kot da je bolgarska stran pripravljena storiti vse za dobre sosedne odnose, vendar da je krivda, ker to ne uspe, na jugoslovanski strani.

Zamolčana dejstva

V zvezi z izmenjavo dokumentov v Sofiji so bili septembra 1976 jugoslovansko-bolgarski pogovori, vendar niso dali pozitivnih rezultatov, ker bolgarska stran ni pokazala pripravljenosti, da bi spremenila svoje stališče do vprašanja makedonske manjšine v Bolgariji. Ob tej priložnosti želimo poudariti, da so bila obdobja, ko je imela uradna politika Bolgarije povsem drugačna stališča. Na podlagi številnih državnih in uradnih dokumentov iz tedanjega časa izhaja, da je bolgarska vlada ne samo priznavala obstoj makedonske manjšine, temveč je sprejemala tudi ukrepe za izboljšanje njenih razmer. Še leta 1956 je bilo po uradnih statistikah v Bolgariji 187.789 Makedoncev. Zdaj pa poskušajo zanikati, da bi Makedonci sploh kdaj živeli v Bolgariji.

Hkrati so v Beogradu objavili, da je jugoslovanska vlada januarja 1976 izročila veleposlaniku Bolgarije v

Beogradu osnutke treh jugoslovanskih dokumentov: skupno izjavo, slavnostno izjavo ZIS v skupščini Jugoslavije o bolgarski narodnosti v SFRJ in slovesno izjavo o spoštovanju ozemeljske enotnosti in nedotakljivosti meja, v katerih so obrazložena poglobljena načela za urejanje odnosov med državama ter za odpravo ovir za nemoteno dobro sosedsko sodelovanje. Kot je znano, so septembra 1976 v Sofiji potekali pogovori med državama, vendar niso privedli do pozitivnih rezultatov, ker bolgarska stran ni izrazila pripravljenosti, da bi spremenila svoje stališče.

V osnutku teh dokumentov je med drugim rečeno:

Predsednik SFRJ in ZKJ Josip Broz-Tito in prvi sekretar CK bolgarske KP in predsednik državnega sveta Bolgarije Todor Živkov sta v prijateljskem ozračju, ob vzajemnem spoštovanju, razumevanju in odkritosti skupaj s sodelavci osebno izmenjala mnenja o vseh vprašanih, ki zanimajo obe državi.

Predsednika menita, da so enakopravnost, dosledno spoštovanje suverenosti ozemeljske enotnosti in nedotakljivosti meja, miroljubno reševanje sporov, nevmišavanje v notranje zadeve drugih držav, upoštevanje posebnosti notranje ureditve in mednarodnega položaja vsake države poglobljena načela za razvoj prijateljskih odnosov in sodelovanja med SFRJ in LR Bolgarijo.

Predsednika Tito in Živkov sta med drugim poudarila, da je treba razvijati odnose in vsestransko sodelovanje med ZKJ in KP Bolgarije. Strinjala sta se tudi, da je položaj in zaščita narodnostnih manjšin v Bolgariji in bolgarskih v Jugoslaviji, kot tudi dosledno spoštovanje in uresničevanje njihovih pravic, pomemben dejavnik za zaupanje ter krepitev sodelovanja. Zato oba državi posvetijo vso pozornost trajni krepitvi pravic narodnostnih manjšin, posebej na področju uporabe jezika, izobraževanja, kulture, informativne dejavnosti in v javnem življenju.

JANEZ ČUČEK

EKSPLODIRAL HLADILNIK - Kanta za bencin je, kot kaže, kriva eksplozije v bližini newyorškega finančnega centra Vall Streeta pretekli petek v času opoldanskega odmora. Ob eksploziji je bilo 160 ljudi ranjenih, med njimi 17 huje. Eksplozirala je hladilnica za prevoz sladoleda, in čeravno je uredništvo newyorškega Daly Newsa kmalu po eksploziji dobilo sporočilo, da je za eksplozijo odgovorna „Nacionalna osvobodilna skupina Portoricanov“, so policijske oblasti sporočile, da je eksplozirala kanta za bencinom v voznikovi kabini. Pojasnila, zakaj se je posoda vžgala, pa še niso dali. (Telefoto: UPI)

Izkaznica za kmeta je delo

Ob razpravah o tem, kdo je kmet in kdo ni - Kako bo s presežkom zemlje in odkupnino

Zakaj je pomembno, komu priznati, da je kmet? O tem v zadnjih tednih namreč spet veliko razpravljajo. Zakaj ne bi ljudem prepuščali, da bi sami povedali, ali se čutijo kmeta ali ne? Zakaj je treba z zakonom o kmetijskih zemljiščih določiti natančna merila za ocenjevanje, kot zahtevajo nekateri kmetje in združniki?

Ob vročih razpravah nekateri že menijo, da bi delitev ljudi na kmete in nekmete lahko izpuščali iz omenjenega predloga zakona in bi le opisali, kateri delavci smejo imeti več zemlje, kot določa maksimum za nekmete, in sicer v nižini 1 ha, v hribih pa 3 ha. Gospodarski učinek bi bil enak in se ne bi bilo treba loviti za besedo kmet.

Če vzamemo poleg zakona o kmetijskih zemljiščih še zakon o starostnem zavarovanju kmetov, imamo že dve različni delitvi ljudi na kmete in nekmete. Po prvem zakonu naj bi bil kmet vsak, kdor ustrezno obdeluje kmetijsko zemljo, po drugem pa le tisti lastniki posestev, ki niso redno zaposleni kje drugod.

Pri sedanjih razpravah o pravnem položaju kmeta pa ni bistveno to, temveč gre za zemljo. Ali bo zaposleni lastnik smel obdržati več kot 1 oziroma 3 ha zemlje ali ne? Kdor živi na kmetiji in ustrezno obdeluje

svojo zemljo, se mu ni treba bati, da bi jo moral odprodati. Vprašljivo je pri takih lastnikih, ki menijo, da se zemlje ne splača obdelovati, četudi stanujejo na kmetiji, ali če bolj cenijo gozd kot obdelovalno zemljo.

Kmet mora obdelovati zemljo, kako naj bi sicer živel? Če ima toliko drugih dohodkov, da ne potrebuje še dohodka od zemlje, pa se menda ne bi smel imenovati kmet.

To še bolj velja za tiste, ki ne žive na svojih kmetijah, čeprav jim zemljo obdeluje kdo drug. Pravimo, da je položaj človeka v socialistični družbi odvisen od njegovega dela. Kdor svoje zemlje ne obdeluje sam, ampak to delajo drugi, pobira od nje le rento in običajno čaka, kdaj bi jo lahko dobro razprodal za gradnjo počitniških hiš ali kaj

podobnega. Enako čakajo tudi tisti lastniki, ki trdijo, da se njihove zemlje ne splača obdelovati, pa bi jo vzlic temu radi še obdržali.

Zemlja je splošna družbena dobrina. Sedanjih lastnikov vzlic temu ne namerava nihče razlastiti brez odškodnine. Družba pa zahteva od njih, da svojo zemljo ustrezno obdelujejo. Obseg zemlje je ostro omejen in ga ni moč širiti podobno, kot, recimo, gradijo nove tovarne. Zato je treba vso, ki ustreza, dobro obdelovati.

Kako ocenjevati, ali je kmetijska zemlja ustrezno obdelana? Z republiškim zakonom tega ni moč določiti, ker so razmere med posameznimi občinami in celo naselijih močno različne. Določili pa naj bi z občinskim odlokom, in sicer na predlog kmetijske zemljiške skupnosti, ki jo sestavljajo v glavnem kmetovalci, delavci za drug in družbenih posestev ter kmetje.

JOŽE PETEK

TELEGRAMI

BEOGRAD - Clan delegacij KP Japonske, ki jo vodi predsednik stalnega predsedstva KP Japonske Kendzi Miamoto, so obiskali kmetijski kombinat „Beograd“ in delovno organizacijo „Zmaj“.

BANGKOK - Vlada demokratične Kampučije je potrdila, da so bili v minulih dveh tednih vzdolž vietnamsko-kampučijske meje hudi boji. V sporočilu, ki ga je objavil radio Phnom Penh, je rečeno, da so vietnamske enote med 15. in 29. junijem „ponovno zagrešile velike agresije“ in vdrele v kampučijski obmejni pokrajini Kampong Can in Svej Rieng. Sporočilo navaja, da je v napadu sodelovalo več kot 3500 vietnamskih vojakov s podporo tankov in topništva. Radio Phnom Penh zatrjuje, da so večino napadalcev pobili ali ranili, ostanek enot pa se je v neredu umaknil na svoje ozemlje. V bojih je bilo uničenih tudi 19 vietnamskih tankov.

ADIS ABEBA - Osvobodjena Eritreja bo sestavni del Etiopije, uvažala pa bo vse pravice regionalne avtonomije kljub odporu eritrejskih front od centralne oblasti. To je bistvo kratkega govora podpolkovnika Mengistuja, ki ga je imel v Adisu Abebi ob četrti obletnici ustanovitve koordinacijskega odbora obojevojenih sil in policije in teritorialne vojske. Šef etipske države je v pogovoru s starimi borci revolucije dejal, da revolucionarna druga armada spet zaseda dele Eritreje, ki so bili še nedavno v rokah eritrejskih secesionističnih skupin, in da je prepričan, da bo separatistično gibanje zlomljeno.

tedenski mozaik

KER JE POLETJE in ker se je začela turistična sezona, bomo to pot začeli našo rubriko z domačim prispevkom: Pravzaprav česa drugega kot izjemno gnečo, nepretrgano kolono vozil in številnih zastojev minulo soboto, 1. julija, na dan, ko se začne glavna turistična sezona, nismo mogli pričakovati. Iz Avstrije in ZRN so sporočili, da je že na njihovem koncu neskončno dolga kolona vozil, ki se le počasi pomika proti jugu. Da je bilo moč ugnati takšen silen naval in vsaj za silo speljati promet v normalne okvire, je bilo treba ugasiti semafore in namesto njih so promet usmerjali miličniki. Strnjena kolona vozil pa je vendarle koristna vsaj za nekaj: zaradi majhnih hitrosti ni prišlo do hujših nesreč, tako da so recimo na območju UJV za beležili sicer kar 40 prometnih nesreč, ki pa so povzročile le materialno škodo...

PRAV GOTOVO JE NAJČENEJŠE doslej letelo v Ameriko 48 Nizozemcev, ki so v Amsterdamu kupili ne prodane vozovnice za neko charterko letalo po 8 dni, preračunano v naš denar. V borbi letalskih družb na čezoceanskih progah je nizozemska charterka družba Geafu vpeljala doslej najnižjo tarifo: kdor nekaj minut pred poletom kupi vozovnico za preostale prazne sedeže, lahko leti v ZDA za 1 gulden. S to svojo akcijo je želela nizozemska letalska družba opozoriti na nevarnost ostre konkurence v prekontinentalnem prometu. Nizozemska vlada, ki je na privogarjanje rednih linijskih družb predpisala najnižje možne cene, je zdaj odločila, da izda dovoljenje za prevoz po tej smešno nizki ceni do 14. septembra. Smešno, toda poceni.

BEOGRAD - Na povabilo skupščine SFRJ je dopotoval v naš državo predsednik zgornjega doma japonskega parlamenta Ken Yasui skupino senatorjev.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Dobrepolje so bile letošnje slovensko prizorišče svečanosti ob dnevu naših bojevnikov.

Prvi julijski dnevi so namenjeni borcem. Dan borca je minil letos v znamenju petintridesetletnice eksplozije slovenskega partizanstva, da je ni bilo več vasi in zaselka, kjer ne bi vedeli za našo partizansko vojsko. Tisto, ki je prerasla v ljudsko armado, tisto, ki nas je edina osvobodila, naj se danes ponekod po svetu še tako napenjajo, da bi prekucnili zgodovino na glavo in nam odrekli revolucionarno in svobodoljubno samobitnost.

Zgovorna proslava

Na koncu koncev so ohranjena pričevanja, da so mnogi Francozi, ta svobodomiselnih ter kulturni narod, ki je kljub svoji moči tako klavmo pokleknil pred Hitlerjem, s solzami sreče in ponosa stiskali roke našim rojakom, ko so zvedeli, da so se jugoslovanski narodi uprli.

In bo kar držalo, da redki med redkimi in edini v tem delu Evrope.

Dan borca je umaknjen v julij, pa se zdi, da se srce nekam težko sprizajni s to mislijo. Namreč: kar je bilo ritma, se izgublja v mislih na počitnice. Vendar je to zgolj pomislek, ki se mu hoče, da bi bilo julija še posebno svečano, zakaj to je bil praznik, ki ni vezan na dogodke, marveč na ljudi.

Na generacijo, ki je previharila viharje, na ljudi, ki so bili mladi brez mladosti, na rod,

ki je bil podvržen takšni moralni, življenjski selekciji, da le malokateri tako v zgodovini nasploh.

Petintrideset let ni dolga doba, toda v njej je bilo narejenega veliko, vsekakor pa več kot stoletja predtem. Toda tudi ta so morala miniti, da se je lahko na spomlad enainštridesetega utrgalo iz ljudi. Hrepenenje po svobodi je bilo spontano, toda gibanje revolucionarnih energij, da so se zgostile tudi v udarno moč partizanskih enot, je bilo vedno premišljeno. Komunistična partija je bila edina organizirana politična sila, ki je bila sposobna povesti ljudi za seboj zato, ker so segali revolucionarni začetki že pred enainštrideseto leto.

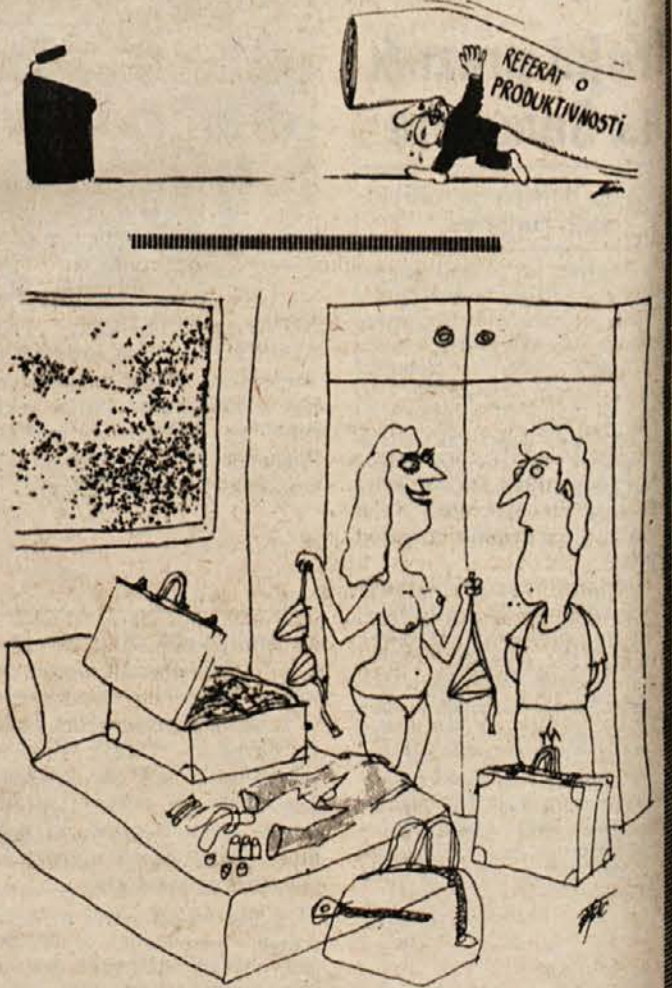
Takšne množične proslave, kot je bila dobrepoljska, so imenitna reč: srečajo se bojni sodrugi, najdejo se rodovi z rodovi.

Resda je bila to manifestacija, toda manifestacija, ki je zgovorna: izpričala je našo čvrstost, enotnost, pripravljenost, da se skozi opredelitev do pogumne preteklosti zaganjamo naprej.

Naj se zato vedno prepleta izkušnja z mladostno zagnanostjo, zakaj še včeraj je bila izkušnja zagnanost in že jutri bo zagnanost izkušnja. Povezani vkup pa predstavljata lastnost, brez katere si ne moremo zamisliti sreče, ki pomeni takšno bogato življenje človeka, da bo zagospodaril s sredstvi, pogoji in sadovi svojega živga ter minulega dela.

MILAN MEDEN

ZADNJI POSKUS

- Ali naj vzamem kopalke ali bova po ves dan na plaži?

„LADO“ PRED NAPOL PRAZNO DVORANO – V ponedeljek zvečer je v novomeški športni dvorani predstavljal ples, nošo in glasbo jugoslovan-
skih narodov 50-članski zagrebški ansambel „Lado“. Zal se je dogodilo, kot že nekajkrat, da je vrhunski umetniški užitek zamudilo veliko meščanov (vaščanov?)

NE POZABIJO – V soboto so na mokronoškem gradu že 25-ič počastili krajevni praznik v spomin na dogodke iz NOB, ko so partizani v trški usnjarni zaplenili veliko usnja. Razen moškega zbora, šolskih recitatorjev je zaplesala še domača folklorna skupina. (Foto: Železnik)

SREČNO, BRIGADIRJI! – V soboto, 30. junija, je iz Novega mesta odšla na zvezno delovno akcijo MDB „Katja Rupena“ (pokrovitelj je Novoteks). Štirinajst brigadirjev bo mesec dni gradilo cesto, urejalo parke in gradilo protipožarne preseke v gozdovih Deliblatskega peska v SR Srbiji. (Foto: J. Pavlin)

RAZVITJE PRAPORA – Krajevna organizacija ZB NOV v Starem gradu pri Krškem je 2. julija na slovesnosti v počastitev dneva borca razvila svoj prapor. Svečanosti so prisostvovali tudi predstavniki sosednjih krajevnih skupnosti in družbenopolitični delavci iz domače občine. (Foto: M. Zupančič)

ZAKAJ TAKO TESNO?
Stiska za stanovanje je v novomeški občini tolikšna, da se v velikost stanovanj, cene in kvaliteto gradnje čedalje manj spuščamo, veseli da sploh kaj dobimo. Veljalo pa bi razmisliti o podatkih, da je na primer povprečno slovensko stanovanje veliko 56 m², da je to povprečje na Kosovu celo 64 m², v Srbiji okrog 60 m², medtem ko meri povprečno stanovanje v novomeški občini komaj 47 m². Tudi velikost stanovanja je podoba standarda.

Sejmišča
NOVO MESTO: Na sejmišču so tokrat pripeljali 319 pujskov, starih od 6 do 12 tednov, in 19 prašičev, starih od 3 do 5 mesecev. Skupaj je bilo torej 338 glav, od tega so jih prodali 194. Pujski so veljali 560 do 800 dinarjev, prašiči pa 810 do 1.300 dinarjev. Goveje živine so prignali 31 glav, prodali pa 22 glav. Za kilogram žive teže je bilo treba odšteti: za vole 22 do 24,50 dinarjev, za krave od 17,50 do 21 dinarjev, za junce in telice pa od 19 do 23,50 dinarjev. Prašičji sejem je bil to pot nekoliko bolj živahen kot goveji. V glavnem se cene tako goveji živini kot prašičem od preteklega meseca niso spremenile.
BREŽICE: Naprodaj je bilo 437 glav živine do 3 mesecev starosti. Od tega je bilo prodanih 323 glav po 31 do 32 dinarjev za kilogram žive teže.

Vsakdo ne more biti kmet

V javnih razpravah o štirih kmetijskih zakonih povsod iste pripombe

27. junija so se v Novem mestu sestali predstavniki štirih dolenjskih občin in razpravljali o tem, kaj so v javnih razpravah o osnutku štirih kmetijskih zakonov povedali kmetje, zadrugniki in zaposleni s področja kmetijstva.

Tako v Črnomlju kot v Metliki, Trebnjem in Novem mestu so se razprave najbolj razvele o določili 4. člena zakona, ki govori o kmetijskih zemljiščih in statusu kmeta. Povsod odločno zagovarjajo, stališče, da je potrebno povsem natančno določiti, kdo ima pravico nositi naziv kmeta.

Vsak lastnik zemlje ne more biti kmet z vsemi ugodnostmi, ki jih ta položaj po nvem prinaša.

Glede zakona o združevanju kmetov so imeli delovni ljudje največ pripomb k predvidenemu obdobju čevanju kmeta po dohodku. Evidenco o dohodku u vsakega posameznika naj bi (tako o razumejo osnutek zakona) vodili v zadrugah. Ker so dolenjske kmetije silno razdrobljene in na njih pridelujejo najbolj raznovrstne kulture, bi bilo ugotavljanje dohodka na našem območju v praksi nemogoče. V primeru pa, da bi to breme vendarle morale prevzeti zadruge, bi nova administracija veliko stala.

Razen tega, so na novomeškem posvetu menili, bi se zniži špekulanti izogniti točnosti eviden-

ce in bi bili tako stimulirani, pošte in garaški kmetje pa bi vlekli krajši konec.

Novi zakon, ki ureja preživnine, se zdi pomanjkljiv zato, ker so predvidene preživnine ostarelih ljudi na kmetijah, ki bi dali zemljo ali gozd zemljiški skupnosti, tako nizke, da ne bi mogli ne živeti ne umreti.

Novomeški posvet pa je prinesel še eno ugotovitev: nova zakonodaja s področja kmetijstva prinaša tako zahtevne naloge, da jih bo možno spravljati v življenje le s precej okrepljeno strokovno službo na terenu. Kje dobiti take kadre, pa je ključno vprašanje ob dejstvu, da že zdaj kmetijski strokovnjaki uhajajo v druge poklice.

RIA BACER

NA NJIVI: Med pravim kmetom in vikendarjem je razlika.

Obrnjena plošča

Otresti se zemlje in vsega, kar bi pomeščanjenega kmeta uradno vezalo na domačijo, je bila v povojnih letih moda. Na vse mogoče načine so posamezniki dokazovali, da s kmetijjo nimajo več nobenega opravka.

Pomembna vloga turizma

V Novem mestu je bila 30. junija šesta redna konferenca Turistične zveze Jugoslavije

Neposredno po uspešno opravljenih republiških in pokrajinskih konferencah turističnih zvez je bila 30. junija v novem hotelu Metropol v Novem mestu šesta redna konferenca Turistične zveze Jugoslavije. Številne delegate in goste sta pozdravila v imenu Zveznega izvršnega sveta Boris Šnuderl in v imenu občinske skupščine Novo mesto njen podpredsednik Boris Gabrič.

V času med peto in šesto konferenco je bilo več vsebinskih sprememb v družbeni vlogi turističnih organizacij. Sporočila XI. kongresa ZKJ bodo pripomogla, da bodo laže odstranili tu in tam še prisotno formalistično in birokratsko gledanje glede na mesto in vlogo turističnih družbenih organizacij. Jugoslavija je danes razvita turistična dežela,

Interes za zemljo pa je začel znova naraščati ob pojavu vikendarstva. Čedalje več je spet primerov, ko si ljudje prizadevajo dobiti uradno potrdila, da so kmetje.

Ljudje, ki v občinskih skupščinah na Dolenjskem delajo v kmetijskih službah, trdijo, da iščejo dokumente o statusu kmeta predvsem meščani. Silijo na podeželje, ob vikendih gojijo bodisi trto ali pa sadje in nekaj poljščin, in spet na razne načine pritiskajo na občinske službe, da jim izdajo „papir“.

„Tisti, ki gara na zemlji, še nobeden ni prišel po potrdilo, da je kmet,“ pravi eden izmed referentov za kmetijstvo. Zakaj zdaj tako obrnjen položaj, kar zadeva naslov kmeta? Nova zakonodaja s področja kmetijstva, ki je že bila v javni razpravi, objublja za kmeta vrsto ugodnosti. Če pa gre za ugodnosti, potem je marsikdo pripravljen trditi, da je kmet...

Razumljiv je odpor pristnega dolenjskega kmečkega očanca in mlajših gospodarjev, ko vidijo avokate, sodnike, učitelje, zdravnike, gostilničarje, obrtnike vseh vrst, kako bi nenadoma radi dobili naslov kmeta. Mar naj bo kmet tudi tisti, ki živi v inozemstvu in svoje posesti še nikdar niti videl ni? Takih primerov na Dolenjskem ni tako malo.

R. BACER

LETOVANJE

Delovni kolektivi v brežiški občini trenutno nimajo veliko možnosti za organizirano letovanje ob morju. Za vključitev v Počitniško skupnost Krško lani ni bilo enotnega odziva, zato sindikat ni uspel z akcijo po skupni graditvi počitniškega središča na Lošnju. Najdlje so prišli tisti kolektivi, ki sami nakupujejo ležišča, to sta Gozdno gospodarstvo in Agraria. V Savudriji pa so možnosti omejene in ni mogoče računati na povečanje zmožljivosti.

Največja investicija „Krke“

Za proizvodnjo bazičnih farmacevtskih surovin bodo zgradili enajst objektov

29. junija je tovarna zdravil Krka v Novem mestu podpisala z Ljubljansko banko in zainteresiranimi delovnimi organizacijami samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za proizvodnjo bazičnih farmacevtskih surovin.

Gre za doslej največjo investicijo Krke, saj je s podpisom združilo sredstva 18 delovnih organizacij iz vse Jugoslavije. To so dobavitelji in kupci Krke, ki so tokrat združili 148 milijonov dinarjev. Celotna investicija znaša 816 milijonov dinarjev. Sredstva so združile tudi slovenske poslovne banke in štirje Krkini tozdi.

Razvoj lastne surovinske baze so delavci Krke opredelili že pred štirimi leti, ko so sprejeli srednjeročni razvojni plan. Tako investicijski program povezuje srednjeročne razvojne cilje tozov Biokemija in Zdravila. Prvi je nosilec proizvodnje bazičnih farmacevtskih surovin fermentativnega in sintetskega izvora, drugi pa predelave farmacevtskih surovin v zdravila.

V okviru nove investicije je predvidena gradnja enajstih objektov, med njimi treh obratov (za proizvodnjo fermentacijskih in sintetskih surovin ter predelavo farmacevtskih surovin), pomožnih objektov, skla-

dišča, kompresorske postaje, čistilne naprave in drugo. Z njimi si bo Krka zagotovila tudi potrebne količine pare, komprimiranega zraka, vode in delno tudi električne energije.

V novih obratih, ki bodo zgrajeni do 1980, bo moč na leto proizvesti blizu 6.000 ton farmacevtskih surovin in nad 240 milijonov kosov raznih oblik zdravil. V obratih bo proizvodnja tekla po mednarodno priznanih normah, kar bo omogočilo izvoz tudi na najzahtevnejša tržišča.

Od predvidene investicijske vsote bo šlo 200 milijonov dinarjev za obratna sredstva, 616 milijonov pa za osnovna sredstva; po izgradnji obratov se bo celotni prihodek povečal za 790 milijonov, izvoz pa za 240 milijonov dinarjev. Zaposlitev bo dobilo 300 delavcev.

Novi obrati bodo Krki omogočili izdelavo novih zdravil, popestrili njeno ponudbo na domačem in tujem trgu, možno pa bo tudi hitrejšje prilagajanje tržnim zahtevam. Hkrati bodo delavci Krke dosegli povečanje izvoza in zmanjšali uvoz farmacevtskih surovin, uvedli proizvodnjo sekundarnih surovin, izboljšali devizno bilanco in okrepiли lastne ekonomske moči.

KATJA ŠTIMAC

PRISRČEN SPREJEM MAKEDONCEV – V okviru 8. srečanja rezervnih vojaških starešin Jugoslavije, ki poteka letos pod geslom „Bratstvo in enotnost“, sta imela Dolenjska in Posavje v gosteh 94 rezervnih vojaških starešin iz SR Makedonije, ki so si od 2. – 4. julija ogledali Bazo 20, tovarno IMV (na sliki), Iskro v Semiču, nuklearno elektrarno v Krškem, ter zanimivosti Sevnice in Brežic. Zadnji dan so se udeležili osrednje proslave v Dobropoljah. (Foto: J.P.)

Kmetijski nasveti

Druga setev – druga žetev

Vojvodina je, kot poročajo, že nared za žetev. Tudi pri nas bodo kmalu zarohneli kombajni in se oglasile kosilnice s snopovozniki. Po spravilu žita pa dober, podjeten gospodar računa še na eno žetev in hiti, kolikor le more, s setvijo strniščnih dosevkov. Dandanes, ko imajo naše kmetije že toliko traktorjev – včasih celo preveč – oranje ni več nikakršna ovira in dobesedno greh je, če strnišče ne sprejme novega semena in če zemlja nezaščiten z rastlinskim pokivalom čaka na jesensko ali celo spomladansko oranje.

Krmini dosevki prinašajo predvsem dve nesporno veliki koristi: ugodno delujejo na zemljo, jo ugodujejo, razen tega pa so zelo pomemben vir živinske krme (če pridelovanja ajde in repe sploh ne upoštevamo). Razen v najvišje ležečih predelih uspevajo po spravilu žita, zgodnjega krompirja, oljne repice in ogrščice tako rekoč povsod v Sloveniji.

Da bo druga žetev obilnejša, je treba s setvijo pohiteti, vendar ne na račun kakovosti. Poletna setev je zahtevnejša od spomladanske, terja skrbnejšo pripravo zemlje. S fosforjem in kalijem izdatno pognojimo že glavnemu posevku, dosevku pa pognojimo le z dušičnimi gnojili, ki hitro učinkujejo. Priporočljiva gnojila so nitromonkal, urea in nitrofoskal z večjim odstotkom dušika (na primer 17:8:9).

Med priporočene krmne dosevke štejejo: krmni in listnati ohrovt, jara ogrščica, jara gorjušica, oljna repica, kavla, pitnik, med prezimne krmne dosevke pa: ozimna ogrščica (starški ohrovt) in ozimna repica. Zelo dobre uspehe dajejo mešanice z inkarnatko, na primer grašljinka, ki je mešanica grašice, laške ljujke in inkarnatke.

V tem kratkem zapisu naj bo posebej pohvaljena in priporočena sorta krmnega ohrovt, po imenu zeleni angeliter, nadalje sorta jare ogrščice z imenom lihrops, oljna redkev sorte rauola, ter novejša sorta repice, ki se imenuje perko. Vse te križnice so dragocena živinska krma, bogata z beljakovinami, in uporabne za zeleno klajo v pozni jesenski čas, do začetka zime.

Inž. M. L.

„Lokalci“ – prvi položaji naše fronte

Na prvi seji skupščine sodeloval tudi Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS

Prva seja skupščine skupnosti delovnih organizacij lokalnih sredstev obveščanja v Sloveniji (skupnost je nastala iz prejšnjega Združenja pokrajinskih listov in lokalnih radijskih postaj) je le še utrdila neizpodbitno dejstvo, da je tako imenovana lokalna informacija nepogrešljiva in da z razvojem družbe še povečuje svoj pomen. Temeljna organizacija združenega dela in krajevna skupnost sta osnovni družbeni celici, iz katerih naj izhajajo vse družbene odločitve; njima so najbližji pokrajinski listi, lokalne radijske postaje, tovariški listi in, glasila krajevnih skupnosti, zato so tako pomembna oblika obveščanja.

Kako krepiti svojo vlogo in rasti v kakovosti, kako odpravljati nekritičnost, cehovsko zaprtost, kako se zoperstavljati nesamoupravnim pritiskom, kako bolj ustvarjalno sodelovati v naprednih prizadevanjih in ne nazadnje – ponekod celo najprej – kako izboljšati gmetni položaj lokalne informacije, o tem je tekla razprava, v kateri je sodeloval tudi Franc Šetinc, sekretar predsedstva CK ZKS. Lokalna sredstva obveščanja so prvi položaji naše fronte, je dejal, zato so vredna vse pozornosti in morajo biti sestavni del načrtovanja razvoja informacijskega sistema. Pomembna so tudi zato, ker utirajo pot in so most k osrednjim, republiškim informacijskim sredstvom. Ustanovitelji teh glasil morajo več storiti zanje, ne pa se obnašati kot starši, ki zavržejo rojenega otroka. Lokalna sredstva obveščanja je treba opustiti plačevanja davščin od dohodka ali jim še kako drugače pomagati, da se bodo bolj postavila na svoje noge in uveljavljala svojo vlogo in poslanstvo. Dosledno je treba zavračati mnenje, da obveščanje in kultura obremenjuje gospodarstvo. Nasprotno je res, je naglasil tov. Šetinc, premalo obveščanja in kulture obremenjuje gospodarstvo.

Prva skupščina je obravnavala tudi več konkretnih vprašanj, predvsem glede pomanjkljivega sodelovanja lokalnih radijskih postaj z osrednjo hišo RTV Ljubljana. Delegati so izvolili tudi organe skupščine: Marijana Lipovška, glavnega urednika Našega časa in Radia Velenje, za predsednika skupščine; Marjana Legana, glavnega in odgovornega urednika Dolenjskega lista, za predsednika programskega odbora pokrajinskih časnikov, Francija Hedla, glavnega in odgovornega urednika Radia Brežice, za predsednika programskega odbora lokalnih radijskih postaj, ter Miška Gobca, glavnega urednika ptujškega Tjednika in Radia Ptuj, za predsednika odbora skupnega reklamnega programa.

M. L.

IZ KS DRAGA

NOVI ASFALT – Kmalu bo dobil še preostali del Srednje vasi asfaltno prevleko na glavni cesti. Hkrati bodo asfaltirali tudi roko-metno igrišče pri šoli v Podpreski.

LE TRIJE KONČALI – Osmi razred osnovne šole v Podpreski so letos končali trije učenci. Dva bosta nadaljevala šolanje na pedagoški gimnaziji, ena pa na poklicni šoli za kuhanje. Tudi lani so tu končali šolo trije učenci, predlanskim 8, priložnostno šolsko leto pa jih bo 6.

V DOMOVINI OČETOV IN DEDOV – Pred hotelom Srečič v Krškem so v soboto, 1. julija, pristrčno sprejeli pevce in pevke zbora Glasbene matice iz Clevelanda, ki so bili dva dni njihovi nadse dobrodošli gostje. S slovensko pesmijo so še isti večer na koncertu v Kostanjevici navdušili poslušalce. Krški občani so ponosni, da so jih obiskali, in si še želijo srečanja z njimi. (Foto: J. Teppey)

CESTA IN TRANSFORMATOR V REGERČI VASI – Kjer se je nedolgo tega gnojnica prelivala po cestah, je asfalt in cesta razpeljana na več koncev. Ob otvoritvi je bila slovesnost, na kateri so posebej pohvalili vaško mladinsko brigado. (Foto: R. Bačer)

Regerča vas – za zgled

Otvoritev asfaltne ceste in transformatorja

V nedeljo, 2. julija popoldne, so krajanje Regerče vasi dočakali svoj veliki dan. Vsa vas je bila v zastavah, veliko krajanov zbranih pa vaška mladinska brigada s 57 brigadirji pa najmlajši vaščani na kolesih in gasilci. Svečano so odprli 1699 metrov asfaltiranih cest na območju krajevne skupnosti in transformatorsko postajo.

Za Regerčo vas, ki 25 let ni v komunalnem pogledu skoro nič napredovala, je bil to velik praznik. Nekdaj majhen primestni zaselek ima že 680 prebivalcev in okrog 180 hiš. Sloga vaščanov in želja po napredku pa se je prav tu izkazala. Komaj poldrugega leta zatem, ko je bila ustanovljena krajevna skupnost,

imajo pokazati več kot marsikje drugod.

Slavna govornika sta bila Tone Kordič, predsednik sveta vseh 11 mestnih krajevnih skupnosti, in inž. Niko Galeša, predsednik sveta krajevne skupnosti, in inž. Niko Galeša, predsednik sveta krajevne skupnosti Regerča vas ter duša celotne akcije za napredek kraja. V dobrem letu dni so krajanje skupno z vaško mladino opravili nad 7.000 prostovoljnih delovnih ur, vrednost opravljenih del pa znaša čez 240.000 dinarjev.

Po otvoritvi ceste so vsi z zastavami na čelu krenili do grička pri Roku, kjer je bil kulturni program v čast dneva borca, nato pa tovariško srečanje.

R. B.

Spomenik kurirjem TV 11

Mladina Travnika si je sama zgradila svoj dom – Otvoritev za praznik Loškega potoka

Najlepši spomenik kurirjem postaje TV 11 in 61 domačinom iz Travnika v Loškem potoku, ki so žrtvovali življenja v NOB, bo gotovo mladinski dom, ki ga te dni dokončuje potoška mladina, svečano pa ga bodo odprli 30. julija, se pravi dan pred krajevnim praznikom Loškega potoka.

Dom, ki je brunarica, bo nosil ime „TV 11“ v spomin na to kurirsko postajo, ki je med vojno delala v bližini. V njem bo velika (8 x 8 m) dvorana, namenjena za sestanke in predavanja mladine pa tudi vaše skupnosti Travnika.

Brunarico je dal mladini ZKGP, mladinci pa so jo prepeljali sem k „Malnom“ in jo postavili ter uredili. Doslej so mladinci opravili nad 8.000 ur prostovoljnega dela, pri strokovnih delih in prevoznih pa so jim veliko pomagali starejši. Vaška skupnost jim je dovolila še posek potrebnega lesa, precej pa jim je pomagal tudi potoški tozd Inles. Tudi potrebni denar za gradnjo so si mladi prislužili sami s prireditvami in delovnimi akcijami.

Otvoritev in proslavo krajevnega praznika pripravljajo domačini skupno s kurirji 4. VDV brigade. Ti bodo izdali za to priložnost posebno brošuro o TV 11 in Travniku, ki bo obsegala okoli 50 strani. Vgradili bodo tudi spominsko obeležje postaji TV 11 ter denarno in drugače pomagali pri organizaciji proslave. Mladinci imajo v bližini doma že urejen letni prostor za ples in zabavo. Poleg nameravajo urediti trim stezo, kasneje pa še letni kino. Tako bi to območje „Pri malnih“ postalo

res pravo središče mladine Travnika in Loškega potoka.

J. PRIMC

SAMI ZGRADILI DOM – Mladina OO ZSM Travnika v Loškem potoku si je od septembra lani do junija letos postavila in opremila svoj dom, pri čemer je opravila nad 8.000 ur prostovoljnega dela. (Foto: J. Primc)

Z žulji do nove ceste

S prostovoljnimi delom rešujejo komunalne probleme vaščani Stranske vasi in Lakovnic (KS Birčna vas)

Prebivalci KS Birčna vas se že nekaj let ukvarjajo največ s cestnimi problemi, saj so vasi med seboj oddaljene in so bile še do nedavnega brez pravih cestnih povezav.

Ze lani so s prostovoljnimi delom zgradili dva cestna odseka, ki sta zblížala vasi Rakovnik in Jamo, ter Podljuben-Praproče-Vrh, letos pa so se lotili posodobitve novega cestnega priključka vaščani Stranske vasi in Lakovnic. Iz kolovoza je nastala sodobna, štiri metre široka in kilometer in pol dolga cesta. Prek 1200 delovnih ur so skupno vložili v trd, kamnit teren. Franc Bartol, pobudnik in vodja vseh dosedanjih akcij, je ob tem povedal: „Danes je pač tako: če hočemo po boljši cesti do doma, je treba poprijeti. Vaščani ob vasi smo izredno složni, saj vemo, da bomo le tako lahko hitro prišli do ceste. Tudi delež

plačila bo manjši. Podarili smo vse obveznice za ceste, vsaka hiša pa bo morala prispevati še skoraj 5000 din, saj bodo dela veljala 1.650.000 din; polovico bodo z delom in prispevki pokrili vaščani.“

Sveda so na pomoč priskočile tudi nekatere delovne organizacije. Predvsem so bili veseli pomoči Gozdnega gospodarstva, „Krke“ in „Krema“.

Lepa cesta že pelje v Stransko vas in Lakovnice in vaščani so ponosni na svoje delo. Toda kako bo naprej, se sprašujejo, ko iz Komunalnega podjetja ne dobe odgovora, kdaj bo njihova cesta asfaltirana. Res, da je veliko del pred konferenco mest, toda ali naj bodo vaščanovi žulji in dobra volja zaman, kajti že ob nekaj nalivih lahko dobro pripravljena trasa postane kolovoz, kot je bil pred začetkom del.

J. PAVLIN

ZA LEPSI JUTRI – Vaščani Stranske vasi in Lakovnic so bili v nedeljo, 2. julija, že devetih na trasi svoje nove ceste. (Foto: J. Pavlin)

Sindikrat ne bo gasil požarov

Krško: še naprej pozornost uresničevanju ZZZ, nagrajevanju po delu in dogovarjanju

„Kongresa Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije sta kazipot za naše delo v prihodnjem mandatnem obdobju,“ so poudarili delegati zadnje skupščine občinske sindikalne organizacije v Krškem. To pomeni, da bo sindikat še bolj kot doslej v središču dogajanja, da ne bo gasil požarov, ampak jih bo preprečeval.

V razpravi smo namreč slišali, da samoupravno sporazumevanje še ni povsod zadovoljivo, da so se v interesnih skupnostih naknadno odločali drugače, kot so to sprejeli delavci v združenem delu, toda svobodna menjava dela, to je dogovarjanje, to niso prispevne stopnje. Obremenitve gospodarstva so v krški občini res velike, vendar vse po vrsti vsebujejo tudi dinar za beton (za šole, za vrtnice ipd.), to pa je spet v korist delavca, občana.

Sindikrat se bo poslej posebej posvetil nagrajevanju po delu, da se bo uveljavilo tudi v družbenih dejav-

nostih, v skupnih službah, kjer je delo težje „stehtati“ in ga pravilno ovrednotiti.

„Ta led smo skušali prebiti tudi v upravi, pravosodju, družbenopolitičnih organizacijah in SIS, tako da nimamo več uravnilovke, ampak uveljavljamo merila za kakovost, za količino dela ipd.“ je v razpravi omenil Marjan Zibret. Opozoril je tudi na pomanjkljivosti pri sprejemanju internih aktov, ki jih zahteva uresničevanje zakona o združenem delu. Gre za formalističen pristop, za prepisovanje receptov, ki jih v

tozdih ne proučijo, zato kasneje nujno nastopijo težave.

Na sindikat so se obrnili za pomoč rudarji s Senovega, ki so prizadeti pri osebnih dohodkih, čeprav delajo v vedno težjih pogojih. Menijo, da niso dolžni sami nositi vseh bremen umirajočega rudnika, v katerem se produktivnost vsako leto zmanjšuje. Tudi delavke v Labodu, kjer je 95 odstotkov delovnih mest normiranih in kjer izpolnjujejo evropsko normo, so prepričane, da dobio pre malo za svoje delo. Tovar na prodaja doma samo tretjino izdelkov, dve tretjini pa na tujem, kjer je konkurenca izredno močna. Zato se zaposlene vprašujejo, če je njihovo delo v primerjavi z drugimi panogami zares pravilno ovrednoteno.

JOŽICA TEPPEY

Še: Razkošje, ki si ga moramo privoščiti

Iz pisarne IS občinske skupščine Trebnje smo prejeli naslednji odgovor in ga objavljamo v celoti

Na članek Franca Režuna pod naslovom „Razkošje, ki si ga moramo privoščiti“, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu dne 8. 6. 1978, in pismo občanov, poslano uredništvu Dolenjskega lista dne 20. 6. 1978, dajemo naslednje pojasnilo:

Potreba po izgradnji družbenega doma je bila v Trebnjem prvotno že načrtovana, vendar do realizacije do sedaj ni prišlo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Zaradi rastočih potreb po tovrstnih poslovnih družbenih prostorih pa je izvršni svet že v letu 1977 sprejel sklep, da se pristopi h gradnji družbenega doma.

Predlaganih je bilo več lokacij, ki jih je Urbanistični zavod – Projekktivni atelje Ljubljana kot pooblaščenca organizacija strokovno obdelal. Izmed predlaganih lokacij se je Urbanistični zavod prvotno opredelil za lokacijo ob sedanjem družbenem domu. Vendar je bila realizacija pogojena z rušenjem obstoječe zgradbe.

Zaradi prostorske stiske in splošnega pomanjkanja poslovnih prostorov v Trebnjem je bilo dogovorjeno, da rušenje ni sprejemljivo. Na predlog izvršnega sveta po iskanju nove primerne lokacije je Urbanistični zavod – Projekktivni atelje Ljubljana po temeljiti preučitvi ureditve samega centra naselja glede na namembnost objekta predlagal kot najustreznejšo lokacijo za obratno družbene prehrane, to je na

gozdne površine in prav tam naj bi veljala skrb, da bi se primerno preuredile v naravne parke in sprehalne površine (npr.: gozd na Cvibljju, za gradom itd.).

Moramo opozoriti na to, da je lokacija družbenega doma bila že določena s sprejetjem urbanističnega načrta mesta Trebnje iz okt. 1968 v obravnavani coni centra, in sicer med ploščadjo spomenika NOB in obstoječim zdravstvenim domom. Na sedaj predlagani lokaciji novega družbenega doma pa so bili predvideni parkirni prostori. Zato pomeni sedanja lokacija le ugodnejšo razporeditev določenih objektov in ohranitev že urejene zelene površine v sedanjem parku.

Izgradnja družbenega doma s postajo milice nikakor ne bo bistveno vplivala na obstoječe šolske in predšolske ustanove, saj so sedanje zunanje površine tako šole kot vrtca skoraj v celoti nedotaknjene. Postaja milice je predvidena kot nizka stavba, ki bo prislonjena ob brežino nekdanjega šolskega igrišča. Tako ne bo moten pogled iz šolske stavbe nazven.

Naj še omenimo, da ima šola sedaj novo športno igrišče, ki služi tako šoli kot SD in krajanom. Sedanje funkcionalne površine vrtca obsegajo pribl. 3670 m², šolske funkcionalne površine pa 23420

m², kar je znatno več, kot predvideva normativ.

Siritev vrtca na sedanji lokaciji po nobenem do sedaj sprejetem urbanističnem dokumentu ni določeno. Glede na princip, da se vrtci gradijo v težišču stanovanjske gradnje, je predvidena nova lokacija vrtca po sprejetem zazidalnem načrtu „Pavlinov hrib – Stari trg“ v naselju Stari trg.

Za potrebe osnovne šole je v izdelavi tehnična dokumentacija za izgradnjo večjega šolskega centra, tako da bodo sedanji prostori po izgradnji nove šole uporabljeni v sedanjem obsegu za potrebe usmerjenega izobraževanja.

Predvidena parkirna mesta tako za PM kot za dom DO so kot minimalna dimenzionirana le za uradne osebe. V bodoče je potrebno v neposredni bližini centra zagotoviti lokacijo večjega parkirišča, ki bi služilo celotnemu centru mesta, o čemer je izvršni svet SO že razpravljal na svoji seji dne 27. 2. 1978.

Lokacijsko dokumentacijo je Urbanistični zavod – Projekktivni atelje Ljubljana izdelal pod št. 1205/T od 24. 2. 1978. Glede na določilo 15. člena zakona o urbanističnem planiranju, po katerem za urbanizem pristojni svet SO lahko dovoli manjše odmike od sprejetega urbanističnega programa, urbani-

Minka Osolnik

Veliko ljudi se je prejšnji petek zbralo na novomeškem pokopališču v Ločni, da bi na poslednji poti pospremili 82-letno Minko Osolnik iz Cankarjeve ulice. Novomeščani so jo štel za svojo, saj je z družino živela med njimi od leta 1926 in so jo poznali kot tiho in skromno, a preudarno in spoštovano krajanko.

Leta 1896 rojena v Sp. Bitnjah na Notranjskem, je v življenju marsikaj prestala. Še mlada se je poročila s sodnim uslužbencem Francem Osolnikom. Po prvi svetovni vojni ju je razdelitev ozemlja zatekla v Italijo, od tam pa sta pribežala v Jugoslavijo. Ustavila sta se najprej v Borovnici, kjer se jima je rodil sin Bogdan, nekaj let so živeli v Kočevju, nato pa v Novem mestu, kjer so si s trudom postavili svoj dom v Koloniji.

Skopa in trda primorska tla so kalila rod, iz katerega je izšla Minka Osolnikova v rod naprednjakov in poštenjakov, ki niso dovolili, da bi jim tuji krojili usodo. Osolnikova mama ni klonila ob sramotanju in izgnanju, ki sta ga med zadnjo vojno doživela z možem v lastnem mestu zaradi odhoda obeh sinov v partizane. Sin Bogdan je odšel že leta 1942, Marjan pa za njim 1943, ko mu je bilo komaj 14 let. Po vojni, ko sta oba sinova postala diplomata in ju je pot vodila daleč po svetu, je bila v mislih vselej z njima.

Zaradi bolehnosti se je Osolnikova mama malo javno udeleževala, vso skrb, ljubezen in življenje pa je posvetila družini: otrokoma, možu, ki je umrl že pred 9 leti, in vnukom.

"Sporoči, če prideš..."

Povabilo sošolcu, ki je padel že 1943. leta

Tako se je glasil pripis na vabilu, ki so ga prejeli nekdanji dijaki meščanske šole v Krškem, ki so obiskovali to šolo 1927. leta, ko je slavila 50-letnico obstoja in delovanja.

Takrat je obiskovalo to šolo 196 učencev. Na jubilejno srečanje, ki je bilo 3. junija, pa jih je prišlo le 65. Številne med njimi je pobrala tudi zadnja vojna, ki ni izbirala žrtve. Po zgledu in naukih svojih profesorjev, za katere vemo, da so bili skoraj brez izjeme vsi, nosilci naprednih idej, od prvega ravnatelja te šole Ivana Lapajnetu naprej, so njihovi učenci po končanem šolanju aktivno delovali v naprednih organizacijah in društvi širom po domovini. Zato jih 1941. leto ni presenetilo!

Eden izmed tistih, ki se je ob vdoru okupatorja v našo domovino me d prvimi odzval njenemu klicu, a žal ni dočkal njene osvoboditve, je bil tudi Ernest Učakar s Senovega. Tudi njemu sta sošolki iz Ljubljane, ki sta bili organizatorji tega srečanja, poslali vabilo na jubilejno srečanje. Žal pa da tega ni mogel prejeti... V knjigi "PADLI V OGNJU REVOLUCIJE", ki jo je 1971 izdala Zveza ZB NOV občine Krško, je zapisano: „Ernest Učakar je bil rojen 2. januarja 1915 v Sv. Nedelji pri Labinu v Istri kot sin rudniškega nameščanca. Le ta 1921 so Ita-

lijani izgnali vso družino, ker se ni hotela podrediti italjanskemu nasilju. Ljudsko šolo je obiskoval Ernest na Senovem, meščanski v Krškem, učiteljske pa v Mariboru. Ker mu je oče umrl kmalu po prihodu na Senovo, je prevzela vso skrb za šest mladoletnih otrok mati, ki jih je sama preživljala. Po končanem učiteljskem letu 1935 zaradi naprednih nazorov ni dobil nikjer službe. Šele po nekaj letih je bil nameščen na Sv. Planini nad Trbovljami. Leta 1939 je napravil izpit za vpis v šolo za telesno vzgojo z odličnim uspehom, vendar ga zaradi naprednih idej niso sprejeli.

Ob kapitulaciji Jugoslavije je bil kot vojni ujetnik odpeljan v taborišče v Nemčijo, od koder se je decembra 1941 vrnil v Ljubljano, kjer je takoj stopil v stik s prvimi ilegalci. Po nalogu OF se je zaposlil kot skladiščnik v Ljubljani ter z veliko drznostjo pošiljal čez blok hrano za partizane. Leta 1943 je zapustil Ljubljano ter odšel v partizane, in sicer v Ljubljansko brigado, kjer je bil ranjen. Maja 1943 pa je padel kot oficir za zvez o pri napadu na Tržišče pri Mokronogu.

Naj bo ta zapis hkrati naša skromna zahvala in tudi spomin na vse tiste, ki jih prav tako kakor učitelja Ernesta ni bilo med slavljenci.

SLAVKO SMERDEL

pisma in odmevi

ASFALT V KS SENTRUPERT

V KS Sentrupert so v zadnjem času dobile asfaltne poti vasi Bistrica, Draga, Prelesje, Vrh in Kamenje. Finančna sredstva so prispevali vaščani sami, nekaj pa tudi KS iz samoprispevka. Asfaltirane ceste pomenijo za našo KS velik gospodarski napredek.

MIMI LAMOVŠEK
novinarski krožek
Sentrupert

KAJ SO PAVEDALI ČLANI SKUPINE „FIS“

Skupina „Fis“ je vokalno-instrumentalna skupina iz Sentruperta. Sestavljajo jo Alojz Prah, študent strojne fakultete (solo kitara), Zvone Vrabc, študent ekonomije (bas kitara), klavirist Jože Uhan, študent geologije; Janez Vantar, gradbeni tehnik, je bobnal, dokler ni šel k vojakom, zamenjal ga je Albin Kranjc, študent geologije. Skupina je dobila še harmonikarja Marjana Podlogarja, ki je študent pedagoške akademije. „Fis“ deluje že eno leto, ima tudi nekaj svojih skladb. Igra na plesih in veseljih. Večjih težav člani nimajo, razen dolgov glede opreme. Radi bi dobili prostor za vadbo v Ljubljani. Pri nadaljnjem delu jim želimo veliko uspehov.

JELKA GREGORČIČ
novinarski krožek
Sentrupert

Franc Tavčar: PRIJATELJSTVO LJUDI VSEGA SVETA, kip za razstavo v Galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem julija 1978.

11. Tabor je odprt

Na letošnjem taborskem srečanju v Trebnjem ustvarja 38 slikarjev in kiparjev – V soboto otvoritev velike razstave v Galeriji likovnih samorastnikov

Na enajstem Taboru likovnih samorastnikov, ki se je začel prejšnji teden, sodeluje 38 slikarjev in kiparjev, od tega osem iz tujine. Likovniki bodo delali še jutri, v soboto, 8. julija, pa se bodo po slavnostni seji skupščine Tabora udeležili otvoritve razstave „Prijateljstvo, mir, svoboda in kruh za ljudi vsega sveta“, na kateri bo v imenu pokroviteljice – pobratenih občin Ilijaš, Obrenovac, Trebnje in Velika Gorica – govoril predsednik obrenovske občinske skupščine Života Stanojevič.

Slovesne otvoritve letošnjega taborskega srečanja, ki je bila 29. junija v trebnjskem kulturnem domu, so se med drugimi udeležili predstavnik SAZU dr. Janez Milčinski, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Roman Ogrin in član republiškega izvršnega sveta Andrej Ujčić. Roman Ogrin je v svojem govoru med drugim omenil, da Treb-

nje, čeprav je majhno in manj razvito, z dnevi kulture in umetnosti ter še posebej s taborskimi srečanji prispeva pomemben delež h kulturnemu razvoju v tem delu Slovenije, hkrati pa prav s takimi manifestacijami, ki vključujejo kar največji krog krajanov in drugih občanov, že uresničuje resolucijo pravkar končanega 11. kongresa ZKJ o kulturi.

Trebnjanci so najlepšo dobrodošlo likovnikom, udeležencem enajstega taborskega srečanja, izrekli s kulturnim programom na otvoritvi. Celoten spored je začel Jože Falkner s svojsko in prepričljivo interpretacijo Prešernove „Zdravljice“, za njim pa so se izmenoma zvrstili pevci Tržiškega okteta in mokronoški harmonikar Slavko Žnidaršič s svojimi skladbami. Že popoldne je bilo srečanje s slikarji in kiparji, na katerem je govoril predsednik trebnjske občinske skupščine Tone Žibert, v Galeriji likovnih samorastnikov pa so odkrili spominsko obeležje pokojnemu Adolfu Grumu, soorganizatorju taborskih srečanj.

V petek, 30. junija, je bil v Trebnjem koncert oktetov, jutri pa bo nastopila folklorna skupina iz Velike Gorice s pesmi in psmimi jugoslovanskih narodov in narodnosti.

SUHY PRED DOMAČIM OBČINSTVOM – 29. junija so v veliki dvorani Dolenjske galerije odprli razstavo grafik akademskega slikarja Novomeščana Branka Suhya. O razstavljenih delih in načinu grafičnega upodabljanja je spregovoril prof. Marjan Tršar (na sliki v razgovoru s slikarjem). Razstava bo odprta do 10. julija.

kultura in izobraževanje

Preporod

Kulturno društvo „Dušan Jereb“ začena novo življenje

Nikakršnega žalovanja za dosedanjim stanjem (mrtilom in celo nazadovanjem) naj ne bo, čez en teden je treba napraviti križ in pod njim črto, ki naj pomeni prelomnico. Kulturno društvo „Dušan Jereb“ naj se razraste do interesov slehernega delovnega človeka in občana na območju vseh enajstih novomeških krajevnih skupnosti ter poveže in usmerja ustvarjalnost in poudarjalnost na gledališkem, glasbenem, pevskem, lutkovnem, literarnem, likovnem, folklornem, filmskem in drugih področjih.

Pomladitev, množičnost in kvaliteta naj bodo osnovni smotri v vseh dosedanjih skupinah in novih, od katerih jih bo nekaj zaživelo že v jeseni. Nekatero skupino so se medtem že odločile za temeljito preobnovo, za delo od začetka, ne da bi se dale zapeljati visoko letočim in neizvedljivim nalogam.

Očitno je, da gre društvo po aprilskem izrednem občnem zboru v temeljito preobrazbo v organizacijskem in vsebinskem pogledu. Novo vodstvo si iskreno prizadeva, da bi kar najmanj nalog ostalo neuresničenih, na papirju. Pri tem ga vodijo predvsem potrebe in dejstvo, da mu je dano biti nepogrešljiv kulturni dejavnik v samem Novem mestu in tudi na širšem območju, k neustavljivi aktivnosti pa ga sili tudi dolžnost nadaljevalca dobrih dosežkov prejšnjih generacij, se pravi ves čas od ustanovitve pred nekaj več kot tremi desetletji. Zelo pomembno je, da se društvo odloči začrtati svoj razvoj za daljši čas, tja do leta 1985, saj se zaveda, da so nekatere naloge dolgoročne narave in zahtevajo daljše priprave kot druge.

Zelo razveseljivo je, da je na obzorju razrešitev enega najtršjih, že kar večnih problemov, ki so hromili v društvenih članih še tisto voljo, ki jim je vsemu navljub še ostala. Društvo bo, kot kaže, že letos prišlo do svojih prostorov, dovolj velikih, da bo v njem lahko teklo delo večine njegovih sekcij. S tem bo omogočeno tudi delo kulturnega kluba, ki ga ima to novomeško društvo tudi v načrtu.

I. Z.

ZANIMIVA KNJIGA

V Karlovcu je pred kratkim izšla prva knjiga pesmi v novi zbirki „Svitanje“, ki jo je ustanovila tamkajšnja občinska zveza za kulturno-umetniško amatersko dejavnost. Knjigo je izdal književni klub „25. oktober“, ki združuje več kot 30 amaterjev pesnikov in pisateljev. Omenjena knjiga ima naslov „Signal“, v njej pa je svoje pesmi objavilo 22 avtorjev.

Izguba – res stvar preteklosti

Pripombe na članek o vzrokih izgube v Novogradovem tozdu Gradbeništvo

Ne samo zato, ker sem osebno prizadet, marveč predvsem zaradi „razpuščene vojske“, kot je delavec našega tozda Gradbeništvo in stranski obrati imenoval direktor delovne organizacije KGP Novograd Vinko Bele v Dolenjskem listu z dne 15. junija v članku „Izguba – stvar preteklosti“, bi rad pojasnil nekatere stvari:

Direktor trdi, da so bili glavni vzroki izgube v tozdu GIS slaba organizacija, nediscipliniranost, skratka, da smo bili razpuščeni. Ta trditve je enostranska in krivična. Menim, da je bil glavni vzrok izgube predvsem slaba poslovna politika. To je razvidno tudi iz informacije skupščine občine Novo mesto o poteku sanacije v našem tozdu, s katero so seznanili delegate zbora združenega dela na junjski seji. Citiram: „Glavni vzrok izgub je bila slaba urejena politika vsega samostojnega podjetja Novograd (katerega direktor je bil sedanjí direktor DO KGP Novograd, op. p.), ki se je usmerilo v gradnjo stanovanjskih objektov (visoke gradnje za trg), za kar pa ni bilo niti tehnično niti tehnološko usposobljeno.“

Res se je izkazala izguba tudi v času, ko sem bil vodja tozda, vendar je lahko vsakemu nestrokovnjaku jasno, da ta izguba ni mogla nastati v nekaj mesecih, saj je gradnja objektov trajala od 1975 do sredine 1977 in se je knjigovodsko pokazala v rezultatih poslovanja šele ob prodaji objektov v letu 1977.

Danes se zavedam, da sem prevzel posle direktorja tozda, ne da bi na-

GIS, me veseli, da je poslovna usmeritev taka, kot jo nakazujejo smernice organov občinske skupščine, ter da se že kažejo pozitivni rezultati sanacije.

FRANC BEVC

„Bom jaz šofiral“

Tudi to se zgodi

Gostilna na RATEžu, v enem izmed redkih, malo toplejših letošnjih junjskih zgodnjih večerov. Na vrtu pred gostilno je tokrat živahno in v prijetnem pomenku teče čas. Na vsem lepem pri eni izmed stranskih miz nekaj zgrmi na tla. Pogledamo in komaj verjamemo: stola je zmanjkalo mlajšemu moškemu. Človek pomisli že na najhujše, toda „padlemu“ skuša pomagati na noge njegov prijatelj. S precejšnjim naporom mu to le uspe in oba se napotita proti avtomobilu. Treznejši predlaga pijanemu „padlemu“: „Daj, te bom jaz odpeljal domov!“ Oni pa, da ne in ne.

In v dvorišča gostilne na Ratežu je odpeljal v rdeči „katrici“ pijani voznik, ki je malo prej zgrmel s stola na tla! Gostje so bili tako presenečeni, da nihče ni zapisal številke avtomobila pogumnega „junaka“.

G. A.

stičnega načrta in zazidalnega načrta za posamezne objekte in komunalne naprave, je izvršni svet SO na predlog oddelka za gospodarstvo in finance na svoji 109. seji dne 27. 2. 1978 v prisotnosti predstavnika UZ PA obravnaval lokacijsko dokumentacijo in sprejel sklep, da se lokacija odobri s pogojem, da se pridobijo še potrebna soglasja in mnenja. Pred sejo pa je bilo že pridobljeno predhodno mnenje osnovne šole Trebnje, ki ga je sprejel svet delovne skupnosti na svoji seji dne 16. 2. 1978. Iz posredovanega mnenja izhaja, da šola nima namena nasprotovati lokaciji.

Po seji izvršnega sveta je bilo poleg obveznih inšpekcijskih soglasij pridobljeno mnenje sveta krajevnih skupnosti z dne 5. 4. 1978. Oddelke za gospodarstvo in finance je razpisal in izvedel lokacijsko razpravo 26. 4. 1978; nanjo so bili vabljivi tudi predstavniki šole, otroškega varstva in krajevnih skupnosti. Glede na zaključke iz te obravnave so bila naknadno pridobljena mnenja osnovne šole in skupnosti otroškega varstva. Pogoji obeh mnenj so upoštevani v pogojih lokacijske odločbe, ki jo je izdal pristojni oddelke za gospodarstvo in finance pod št. 351-161/78-3 z dne 25. 5. 1978. Odločba je pravomočna. Nihče na to odločbo ni vložil pritožbe. V samem postopku niti upravni organ niti izvršni svet svojih zakonskih in drugih s predpisi ali akti danih pooblastil v tem postopku nista prekoračila.

V družbenem domu bodo pridob-

bile prostore vse družbenopolitične organizacije in samoupravne interesne skupnosti.

Kot odgovor na zastavljena vprašanja občanov o krivičnosti pravice do demokratičnega odločanja pa lahko ugotovimo naslednje:

Lokacijsko dokumentacijo potrdi oddelke za gospodarstvo in finance. Po veljavnih predpisih ni predvidena širša javna razprava na zborih občanov. Neposredno prizadeti imajo pravico sodelovati na lokacijski razpravi, ta pa je bila v konkretnem primeru izvedena. Z lokacijskimi dokumentacijami, ki jih je izdelala pooblaščenca organizacija, so bili zgrajeni vsi družbeni objekti tako v naselju Trebnje, kot v ostalih krajevnih središčih (vrtec Trebnje, šola Mokronog, trgovina KZ v Starem trgu, trgovina Dolenjke, zdravstveni dom, tovarna na Račjem selu in Veliki Loki, na Mirni itd.). Gre torej za običajen postopek pri zapolnjevanju že obstoječih naselij kot popolnitev nezazidanih, vendar komunalno opremljenih zemljišč. Taka zazidava pomeni hkrati skrb za racionalno izrabo prostora in čuvanje kmetijskih zemljišč. Premik lokacije na drugo zemljišče nujno pomeni poseganje v obdelovalne površine. Ob tem pa prostor sedanje lokacije družbenega doma, ki meri približno 20 arov kljub vsemu verjetno ne bi našel financerja, ki bi ga sprejmenil v park. Vsem nam je namreč znano, da tudi na območju krajevnih skupnosti Trebnje obstajajo problemi, ki zahtevajo takojšnje reševanje

(ureditev vodovoda, izgradnja mrliške vežice, čistilnih naprav, nove šole, kulturnega doma itd.), ki bodo prav gotovo morali imeti prednost pred urejanjem majhnih parkirnih površin in ki so prav tako izredno važni za človekovo zdravo in dobro počutje. Ob teh problemih pa je financiranje urejanja in vzdrževanja novih parkirnih površin mogoče le tudi razkošje, ki si ga ne moremo privoščiti. Mnenja smo, da z izgradnjo družbenega doma na sporni lokaciji ne bo nihče prizadet.

Mogoče za konec še to: Naš družbenopolitični sistem nam omogoča in zagotavlja, da svoje interese torej tudi vse probleme razrešuje v okviru krajevnih organizacij SZDL. Tega ni storil nihče, niti pisec članka niti kdo drug. SZDL kot nosilec usklajevanja vseh družbenih interesov bo tako probleme lahko hitro in uspešno reševala. Pisanje ne more biti pot razreševanja problemov, vsaj ne konstruktivnega reševanja. Tako reševanje pomeni navsezadnje tudi zavlačevanje reševanja problemov. Ne v opravičilo KS, morda le kot ugotovitev še lahko napišemo, da bi bilo takih in podobnih primerov manj, če bi se občani številneje udeleževali zborov občanov. Tako bi verjetno tudi pisec članka ne predlagal ugodnejše lokacije družbenega doma med železniško progo in Oparovo hišo, ker je bila ta lokacija na zboru občanov določena za kulturni dom in hotel.

V Trebnjem, dne 27. 6. 1978
IZ PISARNE
IZVRŠNEGA SVETA

NARAŠČAJ GODBENIKOV – Na nedavnem glasbenem večeru v Novem mestu je nastopil tudi številni orkester Glasbene šole Marjana Kozine. Člani v tem ansamblu so pretežno učenci različnih letnikov glasbene šole. (Foto: J. Pavlin)

M metalna

Razpisna komisija za izvedbo razpisa del oziroma nalog delavcev, ki imajo posebna pooblastila in odgovornosti v TOZD Tovarna lahkih konstrukcij,

razpisuje

v skladu s statutom prosto delovno področje:

VODENJE TOZD

Za uspešno opravljanje razpisanega delovnega področja morajo kandidati poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in drugimi predpisi, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visokošolska ali višješolska izobrazba tehnične, ekonomske ali druge ustrezne smeri
- večletne delovne izkušnje, vendar najmanj 5-letne
- moralno-politična neoporečnost.

Kandidati naj se prijavijo v 15 dneh po objavi razpisa. Svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj pošljejo na naslov:

METALNA Maribor, n.sol.o.

TOZD Tovarna lahkih konstrukcij

68296 KRMELJ

z navedbo: „Za razpisno komisijo“.

Kandidati bodo o odločitvi delavskega sveta pisмено obveščeni v 30 dneh po poteku razpisa.

KMETIJSTVO KIT INDUSTRIJA TRGOVINA

LJUBLJANSKE MLEKARNE, mlekarska industrija, n. sub. o.

Ljubljana, Tolstojeva 63

TOZD MARKETING, o. sub. o., Ljubljana

Kadrovska komisija TOZD Marketing,
Ljubljana, Tolstojeva 63

objavlja
prosta dela in naloge

SKLADIŠČNIKA ŽIVIL

v skladišču Novo mesto, s sedežem na Trški gori

Pogoj: šola za prodajalce živilske stroke in tečaj za skladiščnike z najmanj 1 letom delovnih izkušenj. Poskusno delo 2 meseca.

Lastnoročno napisane ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni po objavi v časopisu predstavništvo Ljubljanskih mlekarov na Trški gori.

Strokovna služba
SIS STANOVANJSKEGA IN KOMUNALNEGA
GOSPODARSTVA,
Novo mesto, Prešernov trg 8

objavlja
prosta dela in naloge

1. BLAGAJNIKA – FAKTURISTA LIKVIDATORJA
2. ADMINISTRATORJA
3. TAJNIKA ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA
4. PLANERJA – ANALITIKA
5. 2 REFERENTOV ZA USMERJENO STANOVANJSKO IZGRADNJO IN NADZOR
6. REFERENTA ZA IZGRADNJO KOMUNALNIH OBJEKTOV IN NADZOR
7. REFERENTA ZA KOLEKTIVNO KOMUNALNO PORABO

Pogoji:
pod 1: srednja ekonomska šola in najmanj eno leto delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih;
pod 2: srednja upravno-administrativna šola ali dveletna administrativna šola in najmanj eno leto delovnih izkušenj;
pod 3: višja pravna šola ali srednja ekonomska, upravno-administrativna šola in tri leta delovnih izkušenj;
pod 4: visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske smeri in tri leta delovnih izkušenj;
pod 5: višja ali srednja strokovna izobrazba gradbene smeri in strokovni izpit ter 5. oz. 7 let delovnih izkušenj;
pod 6. visoka ali višja strokovna izobrazba gradbene smeri in strokovni izpit ter 5 oz. 7 let delovnih izkušenj;
pod 7. srednja strokovna izobrazba gradbene ali ekonomske smeri ter 5 let delovnih izkušenj.

Za izbrane kandidate je predvideno 2-mesečno poizkusno delo. Stanovanj ni. Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni od objave strokovna služba SIS stanovanjskega in komunalnega gospodarstva, Novo mesto, Prešernov trg št. 8.

Prijavljeni kandidati za objavljena dela in naloge bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po preteku roka objave.

DAROVALI OBVEZNICE

Krajevna skupnost Črnomelj je s svojim programom za izvajanje komunalnih in drugih del, organizirala prostovoljno zbiranje obveznic posojila za ceste SRS. Krajanji so ta program vsi sprejeli in se tudi te akcije primerno udeležujejo. Do sedaj darovali:

Zupančič Karol 1.500 din, Doltar Stane 3.000, Majerle Jurij 1.000, Kos Franc 1.200, Kvas Angelca 1.500, Stariha Lojze 4.000, Ljubenko Jakob 1.000, Jelenič Terezija 2.000, Remškar Albin 1.500, Oblak Franc 1.000, Zupanc Pankracij 1.500, Bahor Anton 1.000, Šunjerga Ante 1.700, Bahor Franc 1.500, Vrtnič Rade 3.000, Mišica Danica 3.500, Zalokar Ivan 3.500, Judnič Ana 3.500, Jambrošič Mihael 3.500, Cerar Ivan 3.500, Movrin Anton 3.500, Jerman Barica 3.500, Romšek Stanislav 3.500, Šikonja Ivan 3.500, Vajs Kamilo 3.500, Švajger Slavo 3.500, Vajs Janez 3.500, Movrin Jože 3.500, Klepec Mirko 3.500, Fabjan Julka 3.500, Žalec Leopold 3.500, Adlešič Magda 3.500, Gregorič Franc 3.500, Jerman Peter 3.500, Hanzel Marija 3.500, Garilovič Marko 1.000, Vasič Marija 3.500, Malešič Anton 3.500, Hutar Ruda 3.500, Turk Gabrijela 1.500, Janžekovič Anton 2.500, Rade Jože 2.500, Doltar Jože 2.500, Jaklevič Jože 2.500, Grahek Jože 2.500, Hutar Alojz 2.500, Stepan Jože 2.500, Volf Julij 2.500, Rauh Alojz 2.500, Žvab Alojz 2.500, Kolbezen Leopold 2.500, Kočevar Janez 2.500, Švajger Miha 2.500, Švajger Franc 2.500, Biček Ivan 2.500, Kukman Vinko 2.500, Kranj Pepca 2.500, Pezdirc Stane 2.500, Goltar Stane 2.500, Cimerman Franc 5.000, Možina Anton 5.000, Papež Anton ml. 5.000, Papež Anton st. 5.000, Starešinič Janez 5.000, Cindrič Slavo 5.000, Tesla Ivan 5.000, Planinc Alojz 5.000, Lavrenčič Boris 5.000, Barič Jože 5.000, Vidervol Jože 5.000, Planinc Vekoslav 5.000, Palič Tončka 1.300, Rožič Vilko 1.000, Vrtnič Niko 1.000, Kovačič Niko 2.700 in Dražumerič Angela 900 din.

KRAJEVNA SKUPNOST
ČRNOMELJ

PIONIR

SGP „PIONIR“ Novo mesto preklicuje oglas prostih del in opravi vodje interne banke, ki je bil objavljen dne 29. 6. 1978.

»Dolenjski list«
v vsako družino

TECTYL CENTER

ZUNANJA IN NOTRANJA ZAŠČITA VOZILA – BREZSKRBNOST VOZNIKA IN DOLGO ŽIVLJENJE NJEGOVEGA JEKLENEGA KONJIČKA!

4-letna GARANCIJA ZA ZAŠČITO VSEH NOVIH VOZIL.

TECTYL PETER PERDEC avtomehaničar

Pod Trško goro 90
Novo mesto
☎ telefon: 22-372
Strokovno opravljeno delo – konkurenčne cene!

HITREJE DŌ BARVE – Z nabavo aparata za mešanje avtomobilskih lakov je novomeška trgovina „Barve – laki“ razveselila mnogo voznikov in avtoličarjev. Po tovarniških receptih lahko v petnajstih minutah pripravijo originalno barvo za katerokoli vozilo evropske izdelave. (Foto: M. Klinc)

ISKRA – IEZE, n.sol.o
LJUBLJANA

TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI, n. sub. o
ZUŽEMBERK

Odbor za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

– VEČ ORODJARJEV za opravljanje delovnih nalog „izdelava orodij in priprav“.

– 10 NK DELAVCEV

v proizvodnji keramičnih kondenzatorjev in EM izdelkov.

Objava velja do zasedbe del, pismene prijave sprejema splošna služba TOZD. Izbrani kandidati bodo združili delo za nedoločen čas.

Prosta dela in naloge

IGM „SAVA“, KRŠKO
komisija za delovna razmerja

vabi k sodelovanju

1. EKONOMSKEGA TEHNIKA z enoletno prakso za opravljanje nalog fakturiranja
2. SODELAVKO z dokončano ali nedokončano osnovno šolo za opravljanje nalog čistilke

Pogoji: poskusno delo 3 mesece. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: IGM „SAVA“, KRŠKO, Gasilska 4. Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

KOMPAS LETOVANJA – JUGOSLAVIJA POTOVANJA

RODOS
ŠPANIJA
ŠPANIJA/PORTUGALSKA
ŠPANIJA/MAROKO
PRIJAVE: POSLOVALNICE KOMPASA IN POOBLAŠČENIH AGENCIJ

Komisija za delovna razmerja pri
Mercator–Velepiskrba n. sub. o. Ljubljana –
TOZD Standard n. sub. o. Novo mesto

objavlja prosta dela in naloge

FAKTURISTA

Pogoji: administrativna šola z obvladovanjem strojnega fakturiranja. Nastop: takoj ali po dogovoru. Pismene prijave pošljite v 15 dneh po objavi splošni službi TOZD Standard, Novo mesto, Glavni trg 3.

DELOVNA ORGANIZACIJA „KOVINAR“, NOVO MESTO

Razpisna komisija
razpisuje

na podlagi sklepa DS delovne organizacije delovna opravila in naloge individualnega poslovnega organa DO

DIREKTORJA (reelekcija)

Poleg predpisanih pogojev ZZZ v 511. členu mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:
– da ima srednjo tehnično šolo – oddelek za strojništvo in najmanj 5-letno prakso na vodilnih delovnih mestih
– da je visoko kvalificirani delavec kovinske stroke z najmanj 10-letno prakso na vodilnih delovnih mestih
– da je moralno-politično neoporečen. Izbrani kandidat bo imenovan za razpisana delovna opravila in naloge za 4 leta. Ponudbe z življenjepisom, dokazili o strokovni izobrazbi in praksi je treba dostaviti razpisni komisiji pri DO „KOVINAR“, Novo mesto, najpozneje 15 dni po objavi razpisa.

INTEREXPORT LJUBLJANA

Potovalna agencija

HITRO IN UDOBNO z letali DC 9 INEX ADRIE na počitnice v SONČNO TUNIZIJO PO LANSKOLETNIH CENAH!
8-dnevni paket (letalo, 7 polnih penzionov, letališka taksa, transferji) SAMO 3.490 din. Za otroke znatni popusti, odhod vsak torek od 11. julija 1978 dalje. TEČAJI ANGLEŠČINE v Veliki Britaniji in ZDA. LONDON, 3-krat na teden za posameznike.

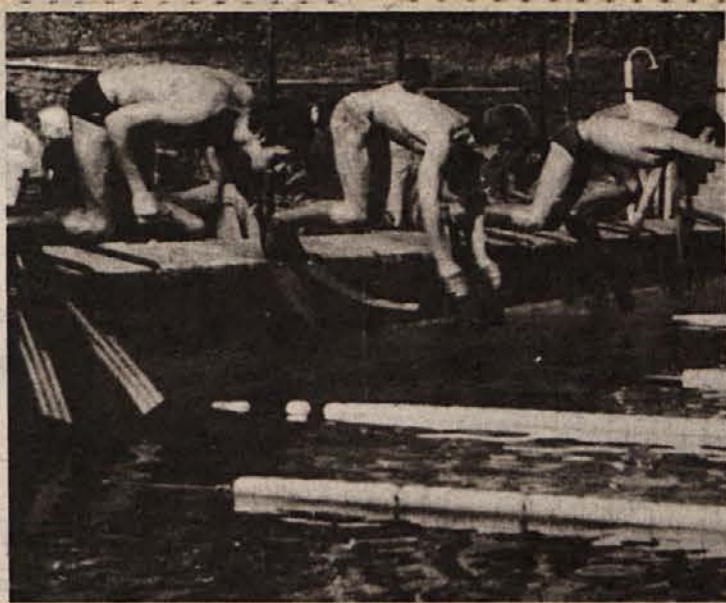
PRIJAVE IN INFORMACIJE:
INEX, Novo mesto, Novi trg 4, tel. (068) 23-773
INEX, Ljubljana, Titova 25, tel. (061) 312-995 in 327-947
INEX, Maribor, Volkmerjev prehod 4, tel. (062) 24-571
IZLETNIK Celje, Velenje in Zalec

OBUTEV PO PRVEM DELU DEVETA

Novomeška ženska košarkarska vrsta Obutev, novinec v 1. slovenski košarkarski ligi – zahod, je po jesenskem delu prvenstva z eno zmago pristala na predzadnjem, devetem mestu. Za ekipo je med prvenstvom nastopilo petnajst igralcev, in sicer: D. Hrovat (po prvem delu je dosegla 31 zadetkov), Zura (71), Tomšič (53), Bilobrk (45), Senica (83), Kure (86), Srebrnjak (50), Grivec (12), J. Hrovat (0), Zagar (1), Oberč (2), Znidarič (14), Gradecki (4), Novinec (12) in Galič (4).

NOVO VODSTVO ZTKOS

Pred kratkim so se sestali člani nove skupščine Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije in izvolili 21-člansko predsedstvo, predsednika, tri podpredsednike in 5-članski organ samoupravne kontrole. Predsedniško funkcijo zveze so še naprej zaupali Marjanu Lenarčiču, podpredsedniki pa so Ljubo Jasnič, Milan Fabjančič in Avgust Likovnik. Med člani predsedstva je tudi Novomešan Ivan Kapš, sekretar Zveze telesnokulturnih organizacij Novo mesto.

BREZ TEŽAV NOVOMEŠČANI – Člani novomeškega Kluba za podvodne aktivnosti so se pod vodstvom svojega trenerja Draga Lesa dobro pripravljali na letošnja tekmovanja. Odlično so startali na odprtem republiškem prvenstvu v plavanju s plavutmi in hitrostnem potapljanju, ki je bilo konec minulega tedna v Trbovljah, in brez težav osvojili naslov republiških prvakov za letošnje leto.

Prvaki po uvodni tekmi

Člani novomeškega Kluba za podvodne aktivnosti – republiški prvaki – Kopica dobrih rezultatov

Konec minulega tedna so člani novomeškega Kluba za podvodne aktivnosti v Trbovljah na republiškem prvenstvu dokazali, da ta čas v Sloveniji nimajo pravega tekmeča. V trboveljskem olimpijskem bazenu so v konkurenci 45 plavalcev iz petih najboljših slovenskih klubov pobrali največ odličij in dosegli vrsto lepih dosežkov.

Zato ni bilo prav nič čudno, ko so Dolenjci ob koncu zmagali s precejšnjo prednostjo. Izkazali so se zlasti Danijel Vohar (v hitrostnem potapljanju na 400 m je s časom 4:20,3 dosegel nov državni rekord), Toni Strniša (v disciplini 100 m s plavutmi je za pet desetink izboljšal stari republiški rekord) in Andreja Ivanetič (v novi disciplini 50 m – hitrostno potapljanje je s 26.00 postavila neuradni državni rekord).

Rezultati – ženske, 50 m: 1. Ivanetič 0:26,00, 4. Zevnik 0:27,5 (obe N. mesto); 100 m PP: 4. Ivanetič 1:01,1, 5. Lipar 1:05,0, 6. Vitašević 1:05,1; 800 m PP: 2. Zevnik 11:09,5, 4. Čulig 11:58,1; 100 m HP: 4. Vitašević 1:09,3; 4 x 100 m PP: 2. KPA Novo mesto 4:13,3; 200 m PP: 3. Ivanetič 2:19,0, 7. Čulig 2:46,8; 400 m PP: 5. Ivanetič 5:14,6, 7. Zevnik 5:43,4; 1500 m PP: 3. Zevnik 21:40,1; 4 x 200 m PP: 3. KPA Novo mesto 10:40,6.

Moški – 4 x 100 m PP: 1. KPA N. mesto 3:30,1; 50 m HP: 1. Vohar 0:22,1, 2. Stare 0:23,0, 3. Kušer 0:23,0, 9. Markovič (vsi N. mesto) 0:27,1; 100 m PP: 1. Strniša 0:49,1, 5. Kušer 0:52,1, 7. Markovič 0:53,9, 8. Knap (vsi N. mesto) 0:54,0; 1500 m PP: 4. Markovič 18:52,9, 8. Knap 21:39,0; 400 m HP: 1. Vohar 4:20,9, 2. Stare 4:57,0; 200 m PP: 1. Strniša 1:43,3, 5. Knap 2:05,5, 8. Kušar 2:13,2; 800 m PP: 1. Vohar 10:51,2, 4. Stare 12:03,2; 400 m PP: 3. Strniša 4:19,7, 5. Markovič 4:48,0; 100 m HP: 1. Vohar 50,8, 2. Stare 52,0, 3. Kušer (vsi N. mesto) 59,1; 800 m PP: 4. Markovič 9:42,7; 4 x 200 m: 1. KPA Novo mesto 8:24,8. Vrstni red ekip – moški: 1. KPA

N. mesto 265 točk; ženske: 3. KPA Novo mesto 164 točk; skupaj: 1. KPA Novo mesto 429, 2. DRM Ljubljana 404, 3. DPD Piran 347, 4. DPD Trbovlje 185, 5. PD Maribor 28. J. P.

gimnastika

Pet telovadk, dvanajst medalj

Novomeške telovadke Jasna Dokl, Matejka Kavšek, Varfja Požar, Nataša Kočevar in Urška Papež so na minulem 32. državnem prvenstvu v športni gimnastiki dosegle največji uspeh dolenjske gimnastike. Dekleta so namreč osvojila kar 12 kolajn: 7 zlatih, 3 srebrne in 2 bronasti.

Vsekakor je za izjemen uspeh dolenjske gimnastike najbolj zaslužna Jasna Dokl. V Pristini, kjer se je zbralo več kot 300 telovadcev in telovadk iz vseh republik in pokrajin, je Novomeščanka zanesljivo telovadila in že drugič osvojila državno prvenstvo med članicami. Zelo dobro so telovadile tudi ostale, predvsem vse bolj izkušeni Kavškova in Kočevarjeva.

Rezultati – športna gimnastika, poljubni program:

Članice zveznega razreda (11 telovadk): 1. J. Dokl 37,10, 11. Požar 29,20; posamezna orodja – preskok: 1. Dokl 9,20, greda: 1. Dokl 9,20, bradlja: 1. Dokl 9,30, parter: 2. do 3. Dokl in Zupančič 9,25.

Mlažje mladinke: 13. do 15. Papež 33,95; mladinke: 2. Kavšek 36,30, 3. Kočevar 36,25;

članice: 1. Dokl 74,85; 11. Požar 61,80.

Finale na posameznih orodjih – mladinke, preskok: 1. do 2. Ilc (Lj) in Kavšek, bradlja: 3. Kočevar, greda: 1. Kavšek, parter: 2. Kočevar; članice – preskok: 1. Dokl; bradlja: 1. Dokl, greda: 1. Dokl, parter: 1. Dokl.

PREPRIČLJIVO DOKLOVA – Mimulo nedeljo se je v Pristini končalo 32. državno prvenstvo v športni gimnastiki. Novomeščanka Jasna Dokl je nastopila brez napak in še enkrat prepričljivo osvojila naslov državne prvakinje med članicami. Na sliki: šampionka Doklova.

BUČAR: REKORD NA 1000 m

Na atletskem mitingu, ki ga je v petek zvečer priredila ljubljanska območna atletska zveza, je Novomešan Polde Bučar postavil nov dol. rekord v teku na 1 km. S časom 2:30,4 je zasedel odlično 3. mesto. T. Bučar je dobro nastopil v teku na 5 km, kjer je bil s 15:52 sedmi.

MITING V MILANU

V soboto je bil v Milanu velik mednarodni nočni miting, ki je v večini disciplin zbral vsa svetovna atletsko elito. Najmočnejše discipline so bile: tek na 100 m, kjer je zmagal olimpijski zmagovalec in svetovni rekord v teku na 200 m Quarré s časom 10,22. Za njim so se uvrstili: Edwards in Williams (ZDA) 10,23, Mennea (It) 10,23 in Mc Tear (ZDA) 10,23. V teku na 5 km je premočno zmagal štirikratni svet. rekordir Kenjic Rono s časom 13:18,2. Tudi tek na 400 m z ovirami je zbral večino najboljših na svetu. Zmagal je Ed Moses, svetovni rekordir in olimpijski zmagovalec.

Njegov čas je bil 49,11. Drugo in tretje mesto sta zasedla Walker in Wheeler (tudi ZDA), ki sta se prav tako spustila pod 50 sek.

Nastopili taje Jugoslavi. Lidija Benedičič je v skoku v višino s 174 cm zasedla 6. mesto. Piculin je bil v daljini s 5,736 cm. V drugi skupini teka na 400 m ov. je bil Penca 2. s časom 52,12, kar je (električno merjeno) dol. rekord. Ves čas tekovanja je močno deževalo.

namizni tenis

KOLO EVROPSKE SUPERLIGE V NOVEM MESTU

Člani namiznoteniske zveze Jugoslavije so na zadnji seji razpravljali tudi o organizaciji zelo zanimive tekme evropske namiznoteniske superlige med Jugoslavijo in Francijo. Sklenili so, da priprave za to pomembno meddržavno srečanje zaupajo novomeškemu namiznoteniskemu klubu. Ker bo srečanje šele 17. januarja prihodnje leto imajo Novomeščani dovolj časa, da še enkrat dokažejo, da so dobri organizatorji. Več o meddržavnem športnem dohodku, ki bo v športni dvorani, bomo pisali v eni izmed prihodnjih števil Dolenjskega lista.

Revija mladih atletov

Ravne: novomeški mladinci drugi, mladinke četrte – Bučarjev rekord – Penca uspešno nastopil v Milanu

Na Ravnah so novomeški mladi atleti spet dosegli mošten uspeh: bili so drugi za celjskim Kladivarjem, mladinke pa so z nepopolno ekipo zasedle 4. mesto. Rezultati so bili povprečni, saj je steza, na kateri so tekmovali, gotovo ena najslabših v Sloveniji.

11. žive in rezultati najboljših novomeščanov: 100 m: 4. Sega 11,99; 400 m: 1. Kraševc 53,06, 3. Stupar 53,61; 3000 m: Kapš

VODIJO NOVO MESTO, MIRNA IN LOKA

Tekmovalna komisija pri MKZ Dolenjske je na tretji seji pregledala tekmovalna članske, kadetske in novomeške rekreacijske lige ter potrdila dosežene rezultate. Po devetem kolu vodi v članski ligi Novo mesto (18 točk), ki je zmagalo v vseh devetih srečanjih, sledijo pa Metlika (14), Straža, Podbočje in Mira (vsi po 10 točk), Obutev (8), Semič (2) in Žužemberk (brez točk). Vrstni red pri kadetih: Mira in Straža (6), Žužemberk (4), Podbočje (4), Obutev (2), Novo mesto (brez točk). V rekreacijski ligi vodi Loka (10), Dolenjske Toplice in Udarnik pa imajo po tri zmage.

KJER NAJRAJE DRVIJO – Pred dnevi so miličniki postavili zasede na več krajih v Novem mestu, kjer avtomobilisti najraje pritiskajo na plin čez dovoljeno mero. Precej so jih ujeli, zapisali in kaznovali. (Foto: R. Bačer)

Sam si je vzel dopust

Sodišče združenega dela je pritrnilo IMV, kjer so zaradi neopravičenih izostankov delavca postavili pred vrata

Zivan Mahajlovič, delavec IMV, se je obrnil na sodišče združenega dela, češ da se mu je zgodila krivica, ker so mu v tovarni izrekli ukrep prenehanja lastnosti delavca v združenem delu, delavski svet pa je to potrdil.

Sodišče je pri zbiranju dokazov in preverjanju gradiva prišlo do spoznanja, da se Mahajlovič nima za kaj pritoževati. Februarja letos ga 4 dni ni bilo na delo in odlejel ga sploh ni več bilo blizu. Ker je invalid, ga je zdravnik predlagal za invalidsko komisijo, on pa je na poziv čakal kar doma.

Ceprav so iz tovarne Mahajloviča dvakrat pozvali, naj pride na delo in opraviči izostanke, tega ni naredil. Zdravnik mu bolniške ni odobril in invalidska komisija ga je spoznala za sposobnega za delo brez omejitev. Sodišče je smatralo, da si je Mahajlovič dopust vzel sam, do česar pa ni upravičen, in da je delovna organizacija ravnala z njim zelo popustljivo. Še potem, ko so ga dvakrat pozvali, naj opraviči izostanke, a jih ni, so ga ponovno klicali na delo 1. marca letos, pa ga tudi ni bilo blizu.

ZBIT PRI POPRAVLJANJU AVTA

30. junija zvečer okrog 21. ure se je pri Dobruški vasi zgodila prometna nesreča, ki je terjala življenje 23-letnega Branka Gelmanovskega iz Mladenovca. Vozil se je v avtu Zarka Markoviča iz Žarkova, ki je vozil avto z beograjsko registracijo proti Ljubljani. Pri Dobruški vasi se je vetrobransko steklo orosilo, zato je voznik ustavil, sopotnik Gelmanovski pa je izstopil in brisal šipo. Stal je na levi strani avtomobila, takrat pa je iz zagrebške smeri pripeljal tovornjak s prikolico Ranko Vujčić iz okolice Garešnice. Tovornjakar je stoječi avto opazil na kratko razdaljo, v ostrem kotu zavil, da bi se izognil trčenju, vendar je Gelmanovskega zadela in ga odbil na nasip. Hudo poškodovanega so odpeljali v bolnišnico, kjer pa je še isto noč umrl.

Po mnenju sodišča združenega dela so v IMV ravnali prav, ko so posegli po najostrejši kazni, ker ta tudi vzgojno vpliva na druge delavce. Mahajlovičev zahtev je bil zavrnjen.

PO KOŠNJI GA JE POKOSILA SMRT

29. junija se je smrtno ponesrečil 72-letni Franc Gruden iz Grmovelj pri Škocjanu. Gruden se je pehljal na prednjem delu voza, naloženem s senom. Med vožnjo je seno padlo z voza, z njim vred pa tudi Gruden. Padelec je bil tako nesrečen, da je mož takoj umrl.

SEMIČ: MED VOŽNJO GLEDAL VINOGRAD – 27. junija popoldne je Anton Svajger iz Semiča vozil osebni avto proti Gabru in pri Vavpči vasi gledal vinograd, pri tem pa zapeljal na levo. Prav tedaj je naproti pripeljal s tovornjakom Peter Milčinič iz Ozlja in prišlo je do trčenja, pri katerem se je Svajger laže poškodoval, na vozilih pa je za 45.000 din škoda.

POLJANE: PO NASIPU V POKTOK – 30. junija popoldne je Stanč Cimerman iz Ljubljane vozil osebni avto proti Zagrebu, med vožnjo pa ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo. Zdrknil je s ceste in se po nasipu prevrnil v potok. Avto je obstal na boku, voznik je bil ranjen in prepeljan v bolnišnico, gmotne škode pa je za 70.000 dinarjev.

VRANOVIČI: TRK V OVINKU

– Črnomalčan – 1. julija popoldne je vozil od Metlike proti domu, v ovinku pri Vranovičih je zapeljal na levo, vtem pa je naproti pripeljal avtomobilist Anton Muc iz Črnomlja. Avtomobila sta trčila, pri tem pa sta bila hudo ranjena voznik Prhnc (25 let) in sopotnica v drugem avtu Marija Muc (62 let) iz Črnomlja. Lažje poškodbe so utrpeli še Bojana Muc in 11-letni Anton Muc ter 7 letna Helena Muc. Vse so odpeljali v novomeško bolnišnico. Škoda cenijo na 60.000 dinarjev. Škoda, da Mucovi niso uporabili varnostnih pasov, ki so jih sicer imeli v avtomobilu.

ČRNOMELJ: PRI PARKIRIŠČU ZADET – 28. junija popoldne je Nikolaj Vrdinič iz Paunovičev pripeljal z osebnim avtom po Kolodvorski cesti in zavil na parkirni prostor, naproti pa je pripeljal na kolesu z motorjem Anton Gimpelj iz Črnomlja. Avtomobilist je kolesarja zadela, da je padel, pri tem pa se je Gimpelj tako poškodoval, da so ga morali odpeljati v novomeško bolnišnico.

OTOČEC: NA ČREPINJAH SE JE POREZAL – 1. julija popoldne se je 27-letni Janez Zaletel iz Sentjerneja peljal na kolesu od Kronovega proti Otočcu. Med vožnjo je izgubil ravnotežje in padel, pri tem pa sta se razbili steklenici piva. Na črepinjah se je kolesar porezal, da je moral po prvo pomoč v bolnišnico.

POTA IN STRAN POTAP

dežurni poročajo

IZGINIL Z DVORIŠČA – 26. junija je bil ob novo kolo z motorjem Avdi Nusaja iz Novega mesta. Kolo je parkiral na dvorišču hotela Mandija, ko pa se je hotel odpeljati, se ugotovil, da kolesa ni.

VLOMILEC JE DIL ŽEJEN – 28. junija je Anton Novak iz Novega mesta ugotovil, da je nekdo vlomil v njegovo gospodarsko postopje na Gor. Kamencah. Neznaneec je vrtil okoli vrata, odnesel pa je 8 steklenic piva in 2 steklenici radenske. Kaže, da je bil vlomilec samo žejen, ker ni vzel nič drugega.

NEPOVABLJEN GOST V ZIDANICI – Med 26. in 29. junijem je bilo v zidnici v zidnici Vladimira Pirmarja iz Novega mesta. Zidnica je v Vel. Podljudnu. Vlomilec je bil najbrž žejen in lačen, kajti odnesel je slanine, salame, vložene kumarice in pet steklenic piva.

RAZBIJAL NA PRINOVCU – 30. junija popoldne so novomeški miličniki pridržali do iztrezitve 22-letnega Vinka Mandiča iz okolice Imotskega, sicer brez stalnega bivališča in zaposlitve. Popaval je v gostišču Prinovec pri Smarjeških Toplicah, ko pa mu niso hoteli zaradi očitne vinjenosti več postrežiti z alkoholom, se je hudo razburil. Razbil je steklenico in se fizično lotil tudi natakarice. Ko so prišli miličniki, se je hotel spopasti tudi z njimi, ampak so ga ukrotili in odpeljali na varno.

GOSTU UKRADEN ŽAROMET – Tomislavu Bačiču, državljanu ZRN, ki je v noči na 3. julij prespal na Otočcu in je avto parkiral na parkirišču, so z osebnega avta „Renault 12“ ukradli desni žaromet. Lastnik je oškodovan za 700 dinarjev.

Vrstijo se vlomi v zidanice

Na več krajih so imeli v nočnem času nepovabljene goste

Prejšnji teden je bilo vlomljeno na Podljudnu v zidnico Franca Čečeliča iz Regerec vasi. Vlomilec je vdrl skozi okno v shrambo. Škušal je priti še v druge prostore, vendar so ga vrata zadržala. V tem času so ugotovili vlom tudi v zidnico Zdravka Grebenskega iz Jesenic. Pri njem je neznanec prišel le v kuhinjo in odnesel kos suhega mesa.

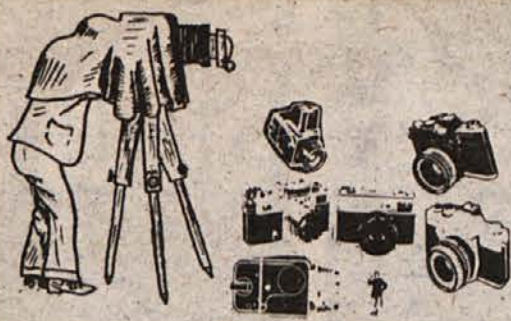
Večji plen pa je vlomilec dobil na Dobljčki gori v zidnici Miklavža Kneza z Jesenic. Tudi tu je v notranjost zlezal skozi nosilno odprto okno. Odnesel je brivski aparat in radiokasetofon v vrednosti 3.500 dinarjev.

Janko Jakofčič iz Ljubljane pa je 30. junija ugotovil, da je nekdo nasilno vrtil v njegovo zidnico na vrhu Semiške gore. Njemu je neznanec odnesel kasetni tranzistor in brivski aparat ter ga oškodoval za 6.000 dinarjev. Najbrž pa nepovabljeni gost ne bo več dolgo ponoči obiskoval tuje zidanice, ker so mu že na sledi.

Ponovno na izpit

B. J. iz občine Ribnica je kot voznik motornega vozila storil več prometnih prekrškov. Na podlagi prijave milice je sodnik za prekrške občine Ribnica te prekrške ocenil v skladu z veljavnimi predpisi tako, da mu je odredil odvzem vozniškega dovoljenja ter ga napotil na ponovni preizkus znanja iz prometnih predpisov pred komisijo za vozniške izpite. Po dveh preizkusih kontrolnega izpita ni opravil, ker ni pokazal predpisanega znanja. Tako njegovo vozniško dovoljenje še vedno počiva v predalu oddelka za notranje zadeve občine Ribnica.

To je prvi primer izreka takega varnostnega ukrepa na območju občine Ribnica. Prav nič na ne bi škodilo, če bi bilo takih izrekov kazni še več, tudi na področju kočevske občine. – ko.

tisti hip

V SENCI ŽIVLJENJA – Vsebinsko sporočilo fotografije, ki ni zgolj poročevalska, si vsak lahko razlaga po svoje. Eno od možnih pomenskih plasti posnetka, ki ga je (tehnično sicer nekoliko slabše, četudi z OM 1 in teleobjektivom) naredil Jože Simčič iz NOovega mesta, je moč strniti v takle osnutek krokija: Obrobje mesta. V senci drevesa, v senci življenja – utrujena starost. Omagala je pred zaprtimi vrati hiše, mrzle doma čije. A starost se še ne da, še stoji zazrta tja čez. Na obrobju mesta, kjer se staro umika novemu.

PO SVETU OKOLI

ZA VSAK PRIMER – Lastna ali tuja izkušnja – čigava, ni povedal – je navedla nekega ameriškega psihiatra na skrajno mero previdnosti. Ko pacienti stopijo v čakalnico, je docela nemogoče, da bi lahko spregledali velik napis: „Prosim bolnike, ki jih tare izguba spomina, da zdravljenje plačajo – vnaprej!“ Znanstveniki se bo zaradi tega i. participacije prej ko slej pojavil podoben napis tudi v tej ali oni čakalnici zdravstvenih domov na Slovenskem.

BESEDE, BESEDE... – Mali žepni slovar vsebuje od dvajset do trideset tisoč besed, običajno pa se več uporabljajo slovarji, ki premorejo okoli sto tisoč besed. In kolikšno množico tega besednega bogastva uporabljamo pri vsakdanjem govoru? Angleži so računalniško izračunali, da le blizu pet tisoč besed! Torej nič čudnega, da so naši pogovori, pogosto pa tudi govori in spisi – brez repa in glave!

ŠALA PA TAKA – Francoski trgovec iz Reimsa, ki prodaja obleke za moške, je izložbe svoje trgovine okril s plakati, na katerih je bil naslikan elegantno oblečen moški, h kateremu sta se po vseh štirih plazili dve nagi ženski. Pripisano geslo se je glasilo: „Prišlo je poletje, samice se odpravljajo loviti samce, ki se oblačijo pri...“ Plakati so razjarili meščanke, skupine „samice“ so obkolile trgovino in zamašile se je trgovec branil, da gre le za šalo – ženske niso razrgrade samo plakatov, ampak so razbile tudi vse izložbene šipe ter s „šaljivega“ trgovca strgale elegantno obleko. Edino pravilno, kajne?

ODLOČNI JELENI – S Češke je prišla precej zakasnela novica o nenavadnem prometnem zastoju. Med zadnjimi letošnjimi snežnimi zemeti je cesto med Brnom in Olomoucom prečkala čreda jelenov. Sedemdeset ali kaj rogatih živali se ni balo ne asfalta ne ropotajočih motorjev avtomobilov ne hupanja niti kričanja voznikov, ki so morali v obeh smereh stati v koloni skoraj četrt ure. Jeleni so se počasi, drug za drugim v strnjeni vrsti premikali čez cesto in se z zanimanjem ozirali na nestrpne civilizirance v samohodnih kočijah.

Vonj odbija in privlači

Sesta stopnja voha je podzavestna

Znanstveniki dokazujejo, da je bil voh eden prvih do potankosti razvitih čutov, s katerimi so živa bitja dobivala obvestila o zunanjem svetu. Vonjavni del možgan se je menda razvil že pri preprostejših živalih in sčasoma postal središče, v katerem so se stekale vse možganske povezave.

Nedvomno je voh velikega pomena za stik z okolico in duševno življenje ljudi. S kemičnimi in drugimi raziskavami so ugotovili, da po vonju ki ga zaznavamo podzavestno, lahko vse ljudi razvrstimo v štiri velike skupine. Še več: znanstveniki so dokazali, da te skupine približno ustrezajo krvnim skupinam ter da se človeka, ki pripadeta isti vonjavni skupini, med seboj odbijata.

Tudi živali se razlikujejo po vonju, dokazano pa je, da vonj, ki ga oddajamo ljudje, mnogim živalim smrdi, zato se nas te živali izogibajo. Človeški organ vonja, se pravi vonjavni del nosne sluznice, je sposoben zelo tankočutnega zaznavanja. Življenje v mestih vpliva tudi na čut vonja. Ljudje na podeželju imajo namreč dve do tri stopnje boljši voh; pri primitivnih ljudstvih je ta sposobnost večja še za dve stopnji. Sesta oz. zadnja stopnja voha, ki so jo določili znanstveniki, pa je popolnoma podzavestna in se kaže samo kot privlačnost ali odbojnost med človeškimi bitji.

V nasprotju z običajnimi čutom vonja na podzavestni voh okolje ne more vplivati. Ameriški znanstveniki dr. Rondow poudarja, da bo moč na osnovi podzavestnega vonja in omenjenih štirih skupin ljudi boljše raziskati psihično ozadje privlačnosti in odbojnosti med ljudmi, dognanja pa bodo v veliko pomoč zlasti psihoterapevtom.

Tale volkulja je še pred nekaj meseci živela v divjini, zdaj pa krotko ko pes, Leroyer uči krvoločne filmske vloge.

Uči papigo preklinjat taščo

Leroyerjeva „Akademija za živali“ je znamenita šola živalske filmske igralce – Smejoči se levi

Na platnih kinodvoran smo videli že nič koliko živali vseh vrst, ki so igrale stranske, mnoge med njimi pa tudi glavne vloge. Toda živali ne postanejo kar čez noč filmske zvezde, kar se rado primeri nesramežljivim dekletom poželjivih oblin.

Šola za živali, ki se jim obetajo filmske vloge, je po svetu veliko, zelo znamenita pa je „Akademija za živali“. Nedaleč od Pariza jo je pred poltretjim desetletjem ustanovil Paul Leroyer. Doslej so njegovi „učenci“ nastopili že v nad sto filmih.

Ko režiserji (Leroyerjeve varovance) je najemal tudi pokojni Walt Disney povedo, koliko in kakšne „igralce“ bi radi, Leroyer med več sto živalmi izbere najbolj primerne in jih začne učiti vloge. V primerjavi s cirkuškimi filmske živali ne obvladajo le enega trika, ampak se naučijo več različnih vlog. Način učenja je enak za vse živali, pa naj so to ptice, psi ali divje zveri. Leroyer najprej prouči dobre in slabe lastnosti posamezne živali, opazuje njeno obnašanje, nato pa se začne učenje veččin.

V mesecu dni nauči mladega panterja hoditi po žici. Z isto zverjo se je nato moč igrati kot s starim psom. V enakem času pripravi učitelj papigo do tega, da nesramno preklinja taščo, na posebno željo nekega režiserja pa je pred kratkim naučil vidro rokovati s telefonom. Iz Leroyerjeve „akademije“ prihajajo npr. tigri, ki uživajo v penečih se kopelih, žirafe z očali pa tudi po živalsko smejoči se levi.

Učitelj ne pozablja, da se tako dobro izsolani živali lahko prebudi krvoločnost. Zato pri snemanju prizorov z živalmi vselej v bližini, zgodilo pa se je tudi že, da je zaradi varnosti igralcev nevarne prizore z živalmi odigral kar sam.

Puščava se širi

Kriva je tudi tehnika

Spet se oglašajo vznemirni glasovi, ki rotijo človeštvo, da razsodno izkorišča naravno bogastvo, ker ga ni toliko, da z njim lahko ravnali neegodno. Tako bogastvo je obdelovalna zemlja, ki se na račun stanovanjskih blokov, tovarn, vedno širih in daljših cest. Poleg tega, da človek s svojim življenjem in cestno uničuje površine neposredno prispeva h krčenju zelenih površin tudi posredno, s tehniko ruši prirodno ravnovesje povzročajo spremembe v klimi. Znanstveniki ugotavljajo, da zaradi tega naglo širijo puščavska področja.

Puščave so iz leta v leto v in ponekod, koder so se že kakim desetletjem pasle čez živine, ni danes niti bilke. In prav se marsikje trudijo s posejnjem zelenih površin, je iz leta leto več puščavskih področij. Zdi se skoraj neverjetno, da vsako leto imamo na zemeljski kroglji za 80 tisoč kvadratnih kilometrov več puščav oz. ko manj zelenih površin.

V Sovjetski zvezi in v Avstraliji, deloma tudi v ZDA, s izrednimi naporimi in velikimi stroški iztrgali puščavam kaj površine in jo spremenili v obdelovalna področja. Kljub temu je četrtna kopica zemlje – puščava. Strokovnjaki Združenih narodov, ki se s proučevanjem strokovno ukvarjajo, pa pravijo, da je trenutna nevarnost, da se spremenijo puščavo kar 16 milijonov kvadratnih kilometrov površine.

Dolenjski list pred 20 leti

Mladno vzgojiti s seminarji

OPAZILO SE JE, da je povezava med občinskimi komiteji in osnovnimi organizacijami mladine slaba. Povezava navzgor je zelo dobra, navzdol pa ni taka, kot bi morala biti. Zato moramo paziti, da načrti ne ostanejo pri njih, ampak da jih posredujemo mladini, ki bo tako čutila več povezave z vodstvom mladine in delo ji bo lažje. Tako pa smo dostikrat osnovne organizacije prepustili same sebi in nekatere so se dobro znašle, druge pa ne. Lahko poudarimo, da so nekatere organizacije dosegle uspehe, ki so vse pohvale vredni. Mladina je bila premalo seznanjena s problematiko v svoji komuni, zato ni mogla vedno sodelovati pri reševanju raznih vprašanj, ki so se tikala komune ali pa podjetja, v katerem je zaposlena. Skušali bomo mladino vzgojiti s seminarji v dobre upravitelje v podjetjih, tako da bodo lažje živeli v svojem delovnem krogu. (S. Dokl)

PO DOLGEM ČASU je padlo nekaj blagodejnega dežja, ki ga je bila suha zemlja tako potrebna. Dosedanja suša je že prizadejala veliko škodo travi in sadnemu drevju. Košnja je precej slabša kot navadno in tudi sadja je nad polovico odpadlo. V Suhi krajini pridelujemo le slabo seno, ki mu primanjkuje vitaminov, zato se vsako leto pojavlja kostolomnica in živali iščejo na paši les, cunje, staro usnje, s čemer dobi žival v želodec razne kovinske predmete, posledice tega pa so zelo hude. Zdravljenje je brezuspešno in edina pomoč je operacija. (J. Č.)

20. IN 21. JUNIJA SO opazili črnomaljski ribiči, kako plavajo po Dobljčici omotene ribe na površju vode. Še več je bilo „pijanih“ rib v vodi v nedeljo in ponedeljek. Ke r je bilo na površju vode čedalje več mrtvih somov, ščuk, linjev, platic, podusti, klenov, rdečeočk in drugih rib, so se ribiči lotili žalostnega dela: z lopatami so pobrali iz vode 4032 rib v skupni teži 8.064 kilogramov. RIBE SO zakopali vzdolž vode.

V **BLIZINI DOL. TOPLIC** bodo kmalu pričeli postavljati barake za stalni tabor „Sutjeska“. Tam bo letno taborilo 60 otrok padlih borcev iz vse države.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 3. julija 1958)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Še iz popolnoma nezrelih jabolok

(Letos bodo) obrodila skoro povsodi po Dolenjskem jabolka in hruške prav tako. Marsikateri gospodar se bode letos odločil za napravo mošta; zato pa ne bode odveč, ako se zmenimo nekoliko o pravilni napravi sadnega mošta jabolčnika in hruškovca. Glede nepravilnosti, napačnosti naprave sadnega mošta je pri nas po Dolenjskem pač poglavitna napaka ta, da se hruške kakor jabolka, posebno pa poslednja, dosti prezgodaj v mošt podelovati prično. Hruške morajo imeti že črne pečke, jabolka pa rujave, da so zadosti zrele. No, po Dolenjskem vidimo pa še iz popolnoma zelenih, to je nezrelih hrušek, posebno pa še iz popolnoma nezrelih jabolok mošt pripravljati. Kako naj bode tako pripravljeno mošt zadosti močan, ko ni še skoraj nič sladkorja v sadju, iz katerega edino zmore vsled kipenja alkohol, to je moč nastati!

(Na p, o, v, e, d, v, r, e, m, e, n, a.) Posebno ob času košnje je za poljedelce taka napoved jako koristna in važna. Da bi se razširjanje te velevažne upeljave tudi po Slovenskem uvedlo, zato

je deželna kmetiška šola na Grmu letos v prvi upeljala, da dobiva ona vsak dan taka telegrafična poročila od centralnega zavoda za meteorologijo in zemeljski magnetizem in sicer za čas košnje. Dosedanja došla telegrafična napovedba se je prav dobro obnesla, t. j. ona je prav vreme naprej povedala.

(U, r, a, v, n, a, v, a, ž, i, v, i, n, s, k, i, h) semnje. Kakor čujemo, je deželna vlada sklenila uravnati živinske semnje, kar je nujno potrebno. Okoliščina, da je le majhno število živinskih semnjev po zahtevah zdravstveno in veterinaro policijskih predpisih uravnanih, je vzrok, da se bo ta za povzdigo živinske trgovine in živinoreje potrebna in važna uravnava morala izvršiti v teku jednega leta in da bodo vsi do tedaj neuravnani živinski semnji brezpogojno ustavljeni.

(M, a, l, e, o, r, g, l, j, e) s petimi spremeni, v dobrem stanu, kakor tudi en klavir dobro ohranjen, je na prodaj po nizki ceni.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 1. julija 1898)

- KAKO, ŠTIRI KILE IMA?

OS

Toda neprijetnosti so se je prihrumela starka, ki življenje in katere krik psovala in mu grozila z dvajsetimi posegi vmes Mogočni in potem sam nagovoril izrekel dobrodošlico, nato kot belokožec živi med mu je pogledal naravnost v oči. »Usoda me je zanesla na ta svet, hočem živeti in umreti. Moja moti.«

6. VII. '78

116 PRILOGA

KAM PRED BOMBAMI?

Nedavna vaja enot civilne zaščite na novomeškem Glavnem trgu (od tam so tudi naši posnetki) je znova prepričljivo dokazala, kolikšnega pomena je pripravljenost prebivalstva, da se z vsemi razpoložljivimi sredstvi upre morebitnim sovražnim napadom ali naravnim nezgodam.

Vojni davek prebivalstva je od vojne do vojne večji, krvava ujma v Vietnamu je terjala kar deset mrtvih civilistov za enega vojaka. Vzroka temu ni težko najti: izpopolnjevanje napadalnih orožij, koncentracija prebivalstva in dobrin v naseljih, kot tudi vse večja odgovornost oboroženih akcij od delovanja zaledja. Podobno je pri naravnih nesrečah. Navzlic številnim reševalnim in zaščitnim ukrepom povzročajo številne nezgode vsako leto do 200 novih milijonov dinarjev škode, pogosto tudi več (spomnimo se poplav v Pomurju, potresov na Kozjanskem in Posočju).

Novomeščani smo že predlanskega aprila sprejeli odlok, ki govori o organiziranju in določitvi nosilcev civilne zaščite. V njem stoji, da si morajo občani najkasneje do konca 1980 priskrbeti minimum obveznih sredstev za RBK zaščito, medtem ko je rok za delovne organizacije zadnji dan letošnjega leta. Nekoliko podrobneje: občani morajo zase in svoje družinske člane nabaviti prvi zavoj, zaščitno masko (civilna maska MC1, otroška DM1 ali priročna maska), zaščitni plašč in osebni pribor za dekontaminacijo. Slednjega pa lahko nadomestijo tudi s sredstvi za osebno dezinfekcijo: 20 gramov praška za dekontaminacijo, 50 g pralnega praška, 100 g mila, 25 g sode bikarbone, 100 miligramov alkohola, 50 gramov vate in zavitek papirnih robcev.

Nekoliko drugače je po podjetjih, skupnostih in državnih organih. Ti morajo zagotoviti sredstva za kolektivno RBK zaščito svojih delavcev: na vsakih 50 zaposlenih po eno priročno lekarno, nosila in komplet sredstev za dezinfekcijo in dekontaminacijo ljudi, na vsakih 10 zaposlenih pa komplet za dekontaminacijo predmetov. Tu so še obvezni čitalec osebnega dozimetra, radiološki in kemični detektor ter osebni radiološki dozimeter.

Štab za civilno zaščito v Novem mestu je s pomočjo ljubljanskega Inštituta Joze Štefan konec lanskega leta pripravil posvet o uporabi in namestitvi čitalcev osebnih dozimetrov. Tako so določili večja podjetja za nosilce te akcije, prvi korak pa so napravili pri Cestnem podjetju, kjer so že naročili čitalec za območje Bučne vasi.

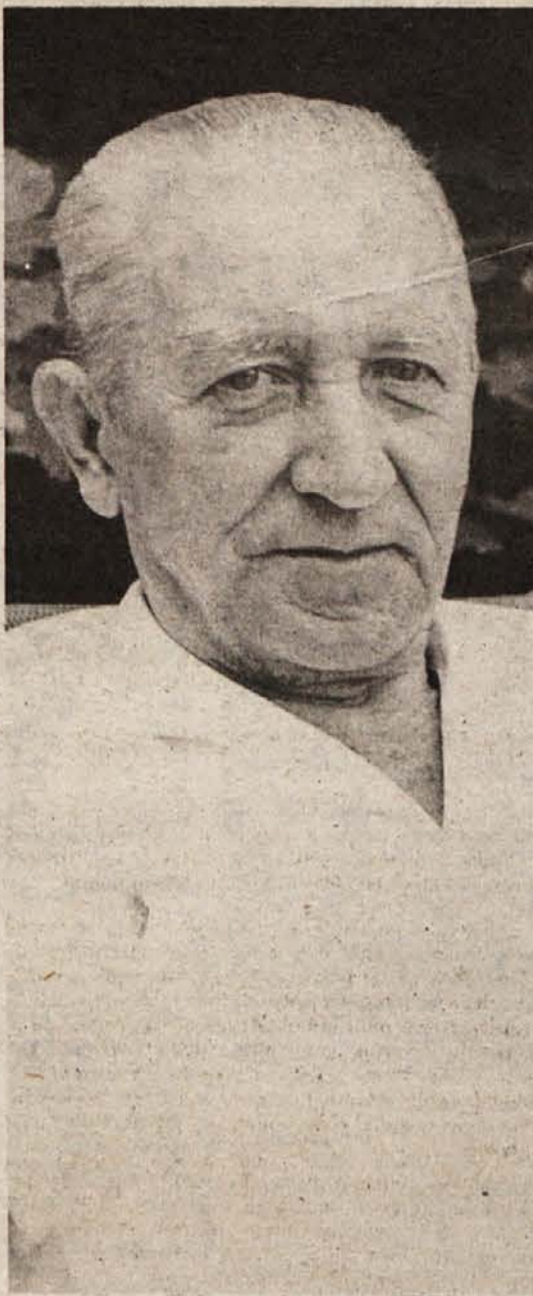
Nasploh velja zapisati, da so se številna novomeška podjetja že preskrbela s predpisanimi sredstvi, čeprav slednjih dalj časa ni bilo dovolj na zalogi. Drugače pa je med občani. V veliko primerih gre za neodgovoren odnos do pomena in vloge civilne zaščite: resnici na ljubo pa je treba dodati tudi brezskrbnost in malodušje novomeških trgovskih hiš. Nobena namreč ne razpolaga s sredstvi, ki si jih morajo občani nabaviti. Mislimo predvsem na maske.

Trenutno najbolj aktualen in pereč problem v novomeški občini pa so zaklonišča. Zakon namreč natančno določa njihovo gradnjo za vse novograditelje, tudi v primerih adaptacije. So tudi izjeme, vendar mora vsakdo, ki ga oprostijo gradnje zaklonišča, plačati prispevek v višini dveh odstotkov gradbenih, obrtniških in instalacijskih del. V družbenem sektorju pri gradnji zaklonišč zaenkrat ni večjih zastojev, saj jih imamo danes že osem s posamezno zmogljivostjo od 50 do 200 mest, nekaj pa jih je še v gradnji. Povsem nasprotna pa je podoba pri individualnih graditeljih. Razumljivo.

Za gradnjo zaklonišča je namreč treba odšteti lep kupček denarcev. Danes je že tako, da pristojne občinske službe ne dajo gradbenega dovoljenja brez obveze lastnika, da bo gradil zaklonišče. V nasprotnem je dolžan plačati „pristojbino“ v znesku okoli dveh starih milijonov. Da bo stvar še bolj zapletena, zapišimo, da je gradnja zaklonišč obvezna le na za to določenih mestih (vsa večja naselja), medtem ko drugod novograditelji te obveze nimajo. Zategadelj je nekaj vroče krvi tudi upravičene. Sicer pa pri občinskem štabu civilne zaščite že razmišljajo o rešitvi, ki bi naj bila v kreditiranju gradenj zaklonišč. Vsekakor velika olajšava, ob kateri se tudi inšpektorjem, ki bodo pregledovali in kontrolirali gradnjo zaklonišč v novomeški občini, obeta manj dela.

BOJAN BUDJA

DOBER DAN, DOLENJCI

ANTON PODBEVŠEK

Slovenska literarna zgodovina še ni postavila na pravo mesto ustvarjalnost Antona Podbevška, pesnika, nad katerim so se v času od 1920 do nekako 1925 nekateri njegovi sodobniki navduševali, drugi pa ga dajali v nič, govorili o njem značilno, ga blatili in žalili tako, kot so ga prvi povzdigovali in hvalili.

Vsekakor je Anton Podbevšek še po nečem izjemen primer, ki na svoj način zelo zgovorno pripoveduje, do kakšnih skrajnih meja so segle polemike o njegovi poeziji. Po znanem recitacij-

skem večeru v ljubljanski Drami, na katerem se je Podbevšek predstavil občinstvu, ga je psihiater dr. Alfred Šerko v časniku „Naprej“ žolčno napadel in izjavil, da je v norišnici precej takih „pesnikov“. Ni pa znano, da se Šerko ni mislil ustaviti samo pri tem: ko je na podlagi Podbevškovih pesmi „ugotovil“, da je pesnik „psiopat“, je nameraval poslati k njemu na dom nekaj hrustov, ki naj bi „norca“ pripeljali v prisilnem jopiču tja, kamor naj bi sodil – v norišnico. Verjetno ni računal, da Podbevšek ni iz takega testa,

da bo to mirno prenesel. Pesnik mu je napisal pismo, v katerem mu je popolnoma trezno povedal, da je bil v prvi svetovni vojni vojak in da ima doma še vedno orožje, ki ga bo v skrajnem primeru tudi uporabil.

„Kakorkoli že gledamo na to zadevo, Ljubljana je bila v tistih časih v primerjavi z Novim mestom pravo umetniško zakotje,“ pravi Podbevšek, 80-letni mož nad vse bistrega in pronicljivega duha, z odličnim spominom tudi za najmanjše podrobnosti, pokončen in slok kot odlično ohranjen 50-letnik. „Za svoje zdravje, umsko in telesno, se imam zahvaliti v prvi vrsti rednemu in treznemu življenju,“ se pohvali.

Sedaj zakonca Podbevšek več kot polovico leta – od aprila do novembra – preživita v ustvarjalnem delu v svojem vikendu ob Kolpi blizu Metlike. „Komaj čakava, da pobegnemo iz smrdljive Ljubljane, tukaj pa nama dnevi minevajo v miru, tihoti in delu,“ sta povedala z ženo Štefanijo. Pesnik že dobra tri leta piše monografijo o slikarju Rihardu Jakopiču, s katerim sta bila desetletja velika prijatelja. „Jeseni bom rokopis oddal založbi, tako da bo knjiga izšla prihodnje leto. Da sem se lotil tega obsežnega dela, je pravzaprav zaslug Josipa Vidmarja, s katerim prijateljujeva že od 1919; on me je tudi povabil v službo na Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, kjer sem delal od 1952, zadnjih deset let do upokojitve 1973 kot svetnik. Štefanija Podbevšek pa ima že pripravljenih za tisk več knjig zgodb s tematiko iz NOB; ona je tudi avtorica pretresljivega pričevanja o trpljenju naših ljudi v fašistični mučnici pri sv. Urhu. Ta knjiga bo v kratkem doživela že tretjo izdajo.“

Najlepša leta svoje mladosti je Podbevšek preživel na grmskem gradu, kjer je bil njegov oče v službi na kmetijski šoli. Duhovno življenje v Novem mestu je bilo v tistem času izredno bogato in plodno. Ves tisti proces je pripeljal do znanega „novomeške pomladi“, umetniškega gibanja, v katerem je imel veliko vlogo prav mladi pesnik Anton Podbevšek. „Takrat smo bili gimnazijci kot ena velika družina. Moji sošolci so bili Miran Jarc, Božidar Jakac, Anton Puc, ki sem ga kot pesnika zelo cenil, a je žal kasneje nesrečno končal; mlajši je bil Slavko Grum, tih in vase zaprt mladenič, ki se je tudi redno udeleževal naših literarnih večerov in izletov. Pogosto smo študentje prirejali izlete v bližnjo okolico, kjer smo posedli po travnikih ali zavili v bližnjo gostilno, prebirali svoje pesmi, jih drug drugemu ocenjevali. In čeprav je bilo moje dojemanje poezije drugačno od mojih tovarišev, smo drug drugega spoštovali, cenili in spodbujali pri ustvarjalnosti.“

To so bili zametki literarnih večerov, katerih oče na Slovenskem ja prav Anton Podbevšek. „Še posebej rad pa sem imel belokranjske študente.“

Še danes se ne morem načuditi njihovi bistrosti, marljivosti in skromnosti. Vedeti je namreč treba, da so ti fantje prišli v gimnazijo tako rekoč naravnost s polja, s paše, ponavadi na župnikovo prigovarjanje, biti pa so odlični dijaki in dobri tovariši.“

To življenje je nasilno prekinila prva svetovna vojna. „V sedmi šoli so me mobilizirali in poslali v Judenburg. Srečo sem imel, da sem ravno v času najhujše ofenzive dobil dopust za maturo. Tako sem prvi opravil ‚vojno maturo‘, kot smo takrat rekli.“ Tudi v strelskih jarkih poezija Podbevška ni dala miru. „V nahrbtniku sem vedno našel prostor za kakšno knjigo, prav tako so na fronti nastajali zametki pesmi.“ Podbevšek se je že zgodaj odpovedal ustaljenim pesniškim oblikam, izrazu in čustvovanju. „Seveda pa nisem nikoli zapostavljal vsebine; ta mora biti vedno na prvem mestu. Do tega me je pravzaprav pripeljala moje opazovanje narave, ki sem jo vedno tako ljubil in občudoval: tudi tam ni nobenega vrstnega reda, ustaljenih form, oblik, pa je vendar čudovita celota, lepa, vznemirjajoča in polna vsebine.“

Po končani vojni je na zagrebški univerzi študiral slavistiko in filozofijo, po štirih semestrih, ko je bila ustanovljena univerza v Ljubljani, pa je tam študiral naprej. Vsako soboto se je iz Zagreba pripeljal v Novo mesto, kjer je pripravil literarne večere. V Novem mestu je bilo to nekaj samo po sebi razumljivega, v Ljubljani pa je tak literarni večer veljal za nekaj nezaslišanega. Pavel Golia je nekeje zapisal, da to, kar počne Podbevšek, delajo le še ruski futuristi, namreč da stopa pred občinstvo in recitira svoje pesmi. „Res sem si vedno prizadeval v poeziji za nekaj novega, samo mojega,“ pove. Veliki duhovi in razgledani ljudje so to znali ceniti. Tako je Oton Župančič po Podbevškovem recitacijskem večeru v ljubljanski Drami izjavil: „Da, sedaj me je pa prepričal, da je poet.“

Zlasti po izidu njegove pesniške zbirke „Človek z bombami“ 1925 so Podbevšku natakali razna imena in ga uvrščali tako med futuriste, dadaiste, nadrealiste in še kam. Vedeti je treba, da je pravzaprav celotna pesniška zbirka nastala že v njegovem novomeškem obdobju in je tako sad 18-letnega mladeniča. „Jaz takrat o sodobnih evropskih pesniških tokovih nisem nič vedel, prebral nisem niti enega samega futurističnega pesnika. Nikoli nisem hotel biti ne futurist ne ne vem kaj drugega, vedno sem se trudil, da bi bil Anton Podbevšek...“

Po izidu zbirke Podbevšek ni več objavljaj pesmi. Kaj pa pisal jih je še? Na to in še na marsikaj bo dal pesnik odgovor sam. Ko bo končal monografijo o Jakopiču, namerava pripraviti izbor svojih pesmi.

A. BARTELJ

VOJAŠKI KOTIČEK

NOVO PRI ROČNIH BOMBAH

V zadnjih letih so nekatere zahodnoevropske dežele opremile svoje armade z ročnimi bombami, ki se v marsičem razlikujejo od nekdanjih. Od novih bomb zlasti zahtevajo, da so učinkovi-

te do 25 metrov daleč od točke eksplozije, da je pri tem vojak, ki bombo vrže, izven vsake nevarnosti in da so bombe lahke, hkrati pa dovolj težke. Vojak jo mora vreči čim dlje in čim natančneje.

Tem zahtevam ustreza med drugim tudi belgijska ročna bomba PRB 423, ki je podolgovata in teža le 227 gramov. Okrog eksplozivnega naboja ima namotano narezljano žico, ki se ob eksploziji raztrga na veliko število majhnih drobcev.

Še lažja je nizozemska bomba NMW-V 40, „minegrenade“. Je okrogla in tehta samo 120 gramov. V njej je 36 gramov razstreliva. Bomba vsebuje 326 drobcev, ki so težki od 0,1 do 0,2 grama.

Švedska bomba FFV 542 je podolgovata in ima narezano ohišje. Razleti se v hipu, ko pade na tla, ali pa z ustrezno zakasnitvijo. Vsebuje 500 drobcev, težki pa je 460 gramov.

Zahodnonemška bomba „Diehl“ DM 51 pa je valjaste oblike, teža je 480 gramov, od tega je 145 gramov razstreliva. Vsebuje izredno veliko število drobcev, kar 5900. To so drobne kroglice, zalite s plastično snovjo in postavljene okoli eksplozivnega polnjenja.

Zanimiva je tudi britanska ofenzivna ročna bomba L 2A 1. Lahko jo mečejo z roko ali pa s tromblonom, ki ga nataknejo na puškino cev. V tem primeru je moč vreči bombo do 150 metrov daleč. Bomba vsebuje okoli 1200 drobcev, ki so težki 1 do 2 grama. Delci so nevarni do 10 metrov od točke eksplozije. Gre namreč za ofenzivno ročno bombo.

ZAKAJ „VSE CESTE PELJEJO V RIM“

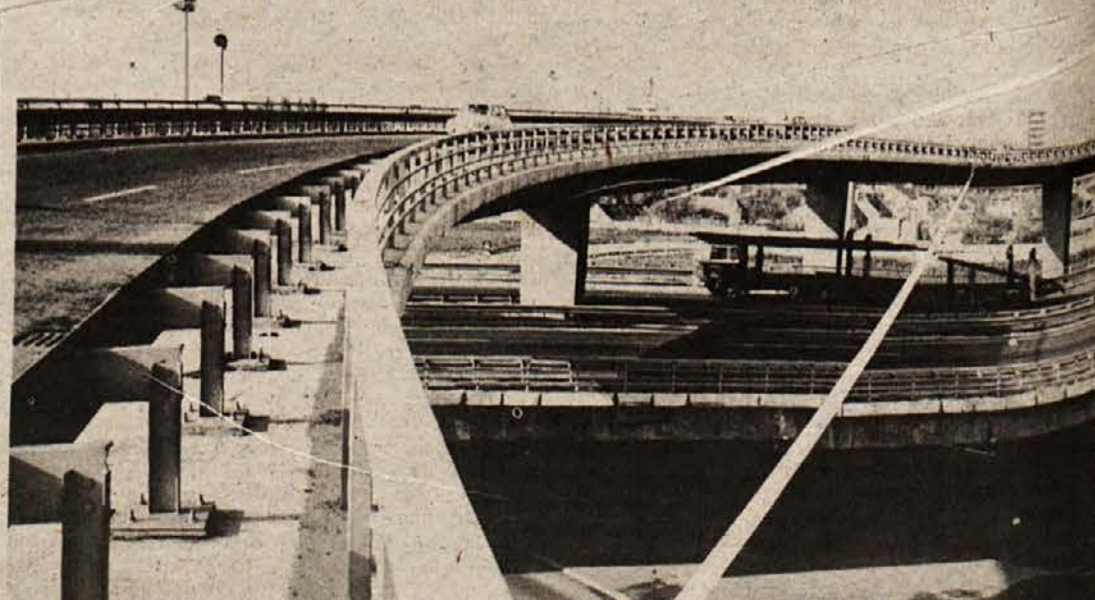
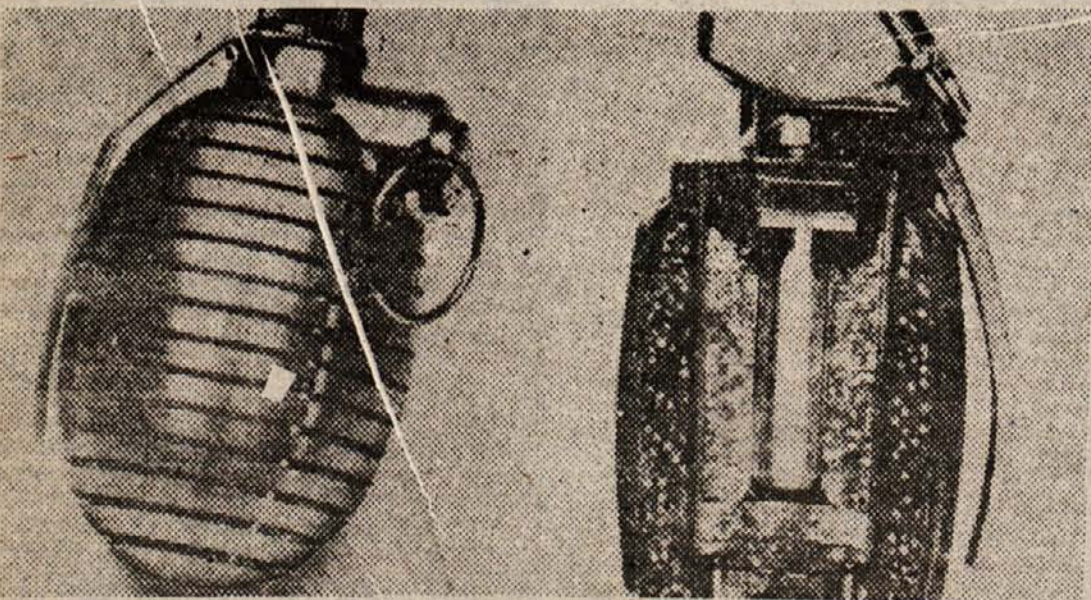
Rimljani so zgradili obsežno cestno mrežo predvsem za vojaško uporabo in za povezavo provinc in zavezniških dežel z metropolo – z Rimom. Od tod tudi rek, da vse ceste peljejo v Rim. Razvejeno cestno omrežje je Rimljanom olajšalo hitre vojaške in tudi administrativne posege. Rimljani so bili med prvimi, ki so ceste načrtno vzdrževali. V prvem državnem zakonu, ki je bil objavljen na dvanajstih tablicah leta 450 pred našim štetjem, so določbe, po katerih so ceste last rimskega ljudstva. Ob koncu rimskega cesarstva je bilo v cestnem omrežju, ki je imelo že 300.000 kilometrov cest, tudi 28 vojaških cest. Peljale so v Španijo in do Evfrata, zgradili pa so jih tudi na Škotskem in v Sahari.

Ceste so gradili vojaški inženirji in vojaške inženirske enote, kot delovno silo pa so uporabljali legionarje, sužnje, ujetnike in okoliško prebivalstvo. Na ta način so reševali še druge probleme: legije so bile zaposlene tudi v mirnem času, prebivalstvo je bilo pod kontrolo, ni bilo brezposelnosti.

Rimske ceste so imele predvsem vojaško obelje. Da bi bile varnejše, so jih speljali predvsem po grebenih, prekrete so bile s kamnitimi ploščami, ob straneh so imele odvodne jarke, ponekod pa prsobrane za neposredno obrambo.

Glavne vojaške ceste so imele dva kolovoza za vojaške enote, enega pa za ostali promet. Na vsako miljo je stal kamnit steber. Rimska miljo je bila dolga 1480 metrov. Tako je bilo mogoče natančno določiti razdaljo do vsakega mesta. Prvi kamen je bil postavljen na Forumu v Rimu.

Rimljani so bili tudi izkušeni graditelji mostov, kamnitih in lesenih. Najbolj znana rimska cesta, ki je vodila skozi Slovenijo, je šla iz Akvileje čez Vrhniko v Ljubljano (Emona), odtod pa čez Celje v Ptuj. Zanimivo je tudi, da je sedanja cesta Ljubljana-Zagreb speljana skoraj povsem po trasi, kjer je nekoč vodila rimska cesta.

NOVICE IZZA ŽICE

List slovenskih internirancev

18. marca 1943

GLAS ODPORA IZZA ŽICE

Vlado Lamut: Ilustracija k pesmi „Breza“, Monigo, 15. marec 1943.

Ob vse večjem razmahu narodnoosvobodilnega gibanja, zlasti še z nastajanjem prvega osvobodjenega ozemlja spomladi 1942 je italijanski okupator izdelal načrte, s katerimi je hotel streliti ne le oboroženo silo za svobodo borečega se naroda, temveč z raznimi oblikami nasilja tudi civilno prebivalstvo. Kmalu po proglasitvi „Ljubljanske pokrajine“ za operacijsko ozemlje v januarju 1942 je vojaška oblast izvajala racije in pričela streljati talce, med veliko poletno ofenzivo pa, tudi ob pomoči domačih izdajalcev, odgnala v zapore in internacijo na tisoče ljudi. Po Italiji so se namnožili kraji konfinacij kaznišnic, ujetniških in koncentracijskih taborišč. Pri nas je bil ustvarjen Rab, ki mu je sam poveljnik XI. armadnega zbora general Mario Robotti zaradi njegovega uničevalnega značaja nadel vzdevek „Arbissima“ (Rab vseh Rabov!).

Končni cilj fašistične Italije je bil popolna izselitev vseh Slovencev „Ljubljanske pokrajine“, na njihove domove pa naseliti italijansko prebivalstvo. Te grozljive načrte pa je onemogočevala in dokončno preprečila zmogovita partizanska vojska.

V nečloveških razmerah taboriščnega življenja, ob nenehem psihičnem in telesnem trpinčenju, ko se je internirancev lotevala otopelost ali slepa vdanost v brezličnost usode, je bila za njihovo duševno počutje dobrodošla vsakršna dejavnost, ki je razbijala vsakodnevno ubijajočo enoličnost.

V tem boju za življenjski obstoj in v odporu proti okupatorju so taboriščnike organizirale in vodile ilegalne taboriščne organizacije, ki so jih vzpostavljali že pred odhodom v internacijo preizkušeni organizatorji OF in komunisti. Njihova naloga je bila, doseči izboljšanje življenjskih pogojev ter seznanjati internirance z vojaškimi in političnimi dogajanjem tako v svetu kot v domovini.

Eno od številnih koncentracijskih taborišč je bilo v Monigu pri Trevisu v severni Italiji, urejeno v izpraznjenih vojašnicah v prvi polovici julija 1942. Semkaj so bili odgnani tudi mnogi Dolenjci, med prvimi pa prosvetni delavci in dijaki novomeške gimnazije.

Prosvetni delavci iz Dolenjske in Bele krajine so v marcu 1943 pričeli v Monigo izdajati ilegalni rokopisni list „Novice iz Žice“ s podnaslovom „List slovenskih internirancev“. Glavni naslov so povzeli kar po glasilu, ki so ga izdajali novomeški študenti in dijaki, v primerjavi z le-tim pa naj bi bil njihov na nivoju „revije“.

Izšla je le ena številka, napisana na 26 dobro ohranjenih straneh, z dodanim opozorilom na zunanem listu „Glej z očmi, ne s prsti!“ Izdajatelj so hoteli s tem doseči, da bi bila njena življenjska doba čim daljša in da bi jo lahko prebralo čimveč internirancev. Potrebni papir so si „sposodili“ v pisarnah zaposleni Novomeščani.

V listu (4°) je ločiti tri ali štiri različne pisave. Ena od njih je rokopis Metoda Kalana, učitelja s Kvasice pri Dragatušu. Naslov je napisal in ilustriral (risba, laviran tuš) obenem samouk Drago Mehora, ki je pred odhodom

Listnica uredništva

Urednik glasila prof. Janko Jarc; karikatura Franceta Kunaverja.

Skupina dijakov novomeške gimnazije v taborišču v Monigu. Fotografiral Ivan Marinček. Ohranjene so tudi njegove fotografije iz Gonarsa.

v internacijo učiteljeval v Gradcu v Beli krajini. Izza bodoče žice, obdane s stražnimi stolpi, se stegujejo roke po domačem ognjišču.

Predstavljamo vsebino lista (po vrstnem redu strani) tudi zato, da rešimo imena njegovih doslej neznanih ustvarjalcev pred pozabo.

Urednik prof. Janko Jarc je v uvodu nakazal nalogo lista, ki naj bi „nenehoma budil ljubezen do materinega jezika in rodne zemlje“. Odprt za vsakogar, naj najde v njem prostor vse, kar govori in odraža taboriščno življenje in kar je odsev „hrepnenja in izraz volje do novega življenja v novem času“. Izraža prepričanje, da jih bo trpljenje, ki ga preživljajo, izčistilo in naredilo iz njih dobre in plemenite ljudi, trdno zrasle s svojim rodom in svojo zemljo.

Tanjlin (= učitelj Manko Golar, odgnan v internacijo s Preloke v Beli krajini) je pesem „Mrtvermu tovarišu“ posvetil pravzaprav vsem, ki so prihajali z Raba v Monigo umirat. Enega od teh, z vdrtimi lici in izpitimi očmi, ležečega na golih trdih deskah, je narisal (perorisba, črni tuš) takratni samorastni in povojni akademski slikar France Kunaver.

PRIPOVED O HLEBČKU

Matko Ljubič, učitelj v Gradcu, eden od 36 belokranjskih učiteljev, ki so bili aretirani 2. julija 1942, je v sestavku „Paket“ orisal vznemirjenje, ki se je polotilo izstradanih internirancev, ko je kamion pripeljal pakete od svojcev v domovini. To so bili zanje darovi, ki si jih je domovina odtirala od lastnih ust, njim pa so podaljševali ali reševali življenja. Mnogi tega niso doživeli. Poklical jih je zamolkli glas zvona na Rabu, v Monigo, Gonarsu in drugod.

Sledita Tanjinova „Dva hlebčka“, prizadeto in obtožujoče napisana črtica. Govori o izstradanem fantu, ki je hotel zamenjati skoraj nov klobuk za tri hlebčke kruha. Kupec je bil „dobro rejeni tovariš, ki pa ga niso zredile kobrec od doma“. Fantu je iztrgal klobuk, toda zanj mu je dal le dva hlebčka. Čez nekaj trenutkov se je fant vrnil in proseče zahteval klobuk nazaj. Bil mu je spomin na mater, ki je umrla v goreči hiši. Novi lastnik kljub moledovanju in prošnjam klobuka ni vrnil in je fanta surovo sunil iz sobe. Pričakoval je, da bodo vsi v sobi odobravalni njegovo početje, toda oni so z grozo v obeh strmeli vanj, ki „je ogoljufal sestradanega fanta s prigoljufanim kruhom“. Spoznali so, da so med njimi tudi takšni, „ki pijejo kri kot pijavke onim, ki so bednejši od bednih“.

Nekrolog enemu najstarejših taboriščnikov Antonu Zgoncu, rojenemu v vasi Štorovo na Notranjskem, ki je v 89. letu umrl v vojaški bolnišnici v Trevisu, je napisal prof. Janko Jarc, njegov portret pa je narisal (perorisba, črni tuš) France Kunaver. Italijanski okupatorji, ki so sami razglasil, da bodo internirani le za orožje sposobni moški od 16. do 50. oz. 55. leta, in še od teh ne vsi, so grobo kršili tudi s strani kraljevine Italije podpisane mednarodne dogovore. V nasprotju s temi dogovori so v koncentracijskih taboriščih umirali tako najmlajši kot ženske in brezmočni starci.

K Tanjinovi pesmi „Breza“, v kateri veter vabi samevajočo brezo, naj gre z njim v sončnati dan ali pa se priključi daljnemu gozdičku, je prispeval celostransko ilustracijo (akvarel) akademski slikar Vlado Lamut.

„Pogledi s pograda“, ki naj bi se nadaljevali, so od prof. Janka Jarca. V njih je nameraval opisovati taboriščno življenje, ki je iz nekdanjih različnih ljudi ustvarilo brezosebnega interniranca istih potez in drž, v katerem otopevajo lepa misli in boljša stremjenja. Vendar pa je tu pesem, ki razbija enoličnost in lajša bolečine! Sicer pa je bil predvsem negativne človeške lastnosti, ki so v že tako razčlovečenih razmerah sejele tem hujše zlo, tako da je zaključil z vzklikom: „O, človek, kolikrat je le zver tvoje pravo ime!“

V kratkem, impresivnem „Srečanju“ prof. Jarca, gre za prikaz tragičnega spoznanja o neizbežnosti bližajoče se smrti ob sicer pogostem prizoru. Umrl je tovariš. Pred zgradbo stoji mrtvaški voz z odprtimi zadnjimi vrati, da pogoltnejo iz surovih desak zbito krsto. Nosače sreča študent, ki se kljub tovariševi pomoči s težavo vzpenja po stopnicah. Pogleda krsto, nato pa se z grozo zazre v odprto voza. Njegove sušične prsi zmorejo le pridružen hropeč krik. Zbor je zapel, obenem pa je bilo slišati čečanje študenta, ki se je opotekal v bolniško sobo. Zgodbo je ilustriral (risba, laviran tuš) France Kunaver.

Daljši sestavek „O taboriščih in boleznih“ je napisal učitelj Tone Sosič iz Kokre pri Kranju, ki je delal v sanitetni postaji kot bolničar. Opisal je življenjske razmere, v kakršnih so bili primorani živeti interniranci, spregovoril o najpogostejših boleznih in načinu zdravljenja. Med sestavkom je poimenski seznanil z osnovnimi podatki o internirancih, ki so umrli v taborišču, vojaški ali civilni bolnišnici v Trevisu v času od 10. septembra 1942 do 17. marca 1943. Seznanil se kljub tveganju oskrbeli novomeški dijaki in študenti na delu v pisarnah. Vsebuje imena 86 umrlih taboriščnikov, verjetno pa ni popoln. Večina umrlih je bila doma iz čabranskih krajev na Hrvaškem, iz naših krajev pa: Rudolf Povše z Brezja pri Semicu (rojen v taborišču), še ne enoletni Josip Jerovšek z Rakovnika pri Šentrupertu, Martin Radovan iz Prapreč pri Otočcu, Rudolf Šenica iz Dolenjega Polja pri Straži, Anton Kralj iz Gorišč pri Gradcu, Leopold Butala iz Šipka pri Dragatušu in Ivan Lužar iz Črmošnjic pri Semicu.

Sestavek zaključuje karikatura (perorisba, črni tuš) Toneta Sosiča; narisal jo je France Kunaver.

PESEM LAJŠA GORJE

Pesem je prišla v taborišču do polne veljave, pa najsi so si z njo dajali taboriščniki poguma ali duška ob sicer redkih trenutkih radosti ali pa so se z njo poslovili od sotrpina, ki je za vedno ostal v tuji zemlji. O petju in pesmi v Monigo je pisal predsednik kmalu po prihodu „novomeškega transporta“ ustanovljenega pevskega zbora Martin Marinč, učitelj iz Brusnice. V njem so peli predvsem profesorji in učitelji ter novomeški dijaki, vodil pa ga je sprva učitelj Mirko Ljubič iz Birčne vasi. Na nastopih je sodeloval s samostojnimi točkami operni pevec Friderik Lupša, pa tudi orkester.

Po prihodu transporta iz Gonarsa novembra 1942 je zbor štel blizu 50 članov, vodstvo pa je prevzel prof. Karel Boštjančič iz Ljubljane. Do konca februarja 1943, ko so bili nekateri pevci premeščeni v Gonars, je zbor priredil nekaj koncertov, na katerih je z izbranimi besedami povezoval posamezne pesmi dr. Anton Vratuša.

Poročilo o dejavnosti pevskega zbora je njegov predsednik zaključil z željo, da bi kmalu prišel čas, ko bo „naša pesem vse drugače zvenela in vse drugače pela“. Dodal je še svojo uglasbitve „Zdravljice“, ki je najbrž tudi njegova: Prijatelj predragi, pozdravljen, pozdravljen tisočkrat, prijatelj predragi, pozdravljen, pozdravljen tisočkrat. Naj sončece vedno ti sveti, naj rožca ti vedno cveto, naj tičiče pesmice svoje v življenju najlepša pojo. Prijatelj... Učiteljja Marinča je narisal (perorisba, črni tuš) France Kunaver.

Sledita dve risbi. V sliki „Pust v campu“ (risba, laviran tuš) je France Kunaver s plečo pustno šemo s širokokrajnim duhovniškim pokrivalom v ozadju karikiral nedavni obisk papeževskega odposlanca v taborišču, v ospredje pa postavil tragični obraz interniranca z režečo se pustno masko v rokah. Gre za aluzijo na obisk tega odposlanca v taborišču in na vse, kar se je ob njem tudi komičnega dogajalo.

Risba Draga Mehore „Matura v taborišču“ (laviran tuš) kaže skupino osmošolcev, ki ne pogradih, brez vsega, kar sicer sodi zraven, proslavljajo zaključek mature. Burko z matura v dneh od 10. do 17. marca 1943 je izvedel Visoki komisariat, ki je poslal posebno komisijo, sestavljeno iz slovenskih profesorjev iz Ljubljane. Izda mature zaradi bližnje preselitve v Gonars ni bilo mogoče vnesti v list.

ŠTEVILKE O BOLEZNIH

Na dvajseti strani so objavljeni zgovorni statistični podatki, ki so jih skrivaj zbrali v pisarnah zaposleni dijaki in študenti ter „capo infermerije“ Tone Sosič. Navedene so bolezni, zaradi katerih je umrlo že omenjenih 86 internirancev. Najpogostejši vzrok smrti je bila telesna (24 oseb) in starostna izčrpanost (13 oseb), vnetje

srčne mišice (7 oseb), po pet internirancev pa je umrlo zaradi pljučne tuberkuloze, pljučnice in krvave griže. Štirje so podlegli zaradi srčne kapi, po dva zaradi meningitisa in vnetja bronhijev, po eden pa zaradi miliarne tuberkuloze, vnetja trebušne mrene, gnojnega vnetja sklepa, zloma stegenice, raka v nosu in zastrupljenja s hrano. Za 13 umrlih vzrok smrti ni naveden. Od vseh umrlih je bilo 17 internirancev mlajših od 15 let. Sicer pa se je od julija 1942 do februarja 1943 rodilo 42 otrok.

O zdravstvenem stanju v taborišču priča tudi poročilo, da je bilo od 3325 internirancev v septembru 1942 na zdravniškem pregledu 2225 oseb, od katerih jih je bilo sprejetih v infermerijo (= ambulanta) 27, v bolnišnico pa 38.

Številke za drugo polovico leta 1942 povedo, da je bilo v taborišče sprejetih 6528 oseb, obenem pa jih je 3764 odšlo. Dne 15. marca 1943 je bilo v taborišču 3122 internirancev (1058 moških, 1085 žensk in 979 otrok), njihova nacionalna pripadnost pa je bila naslednja: 2038 Hrvatov, 1067 Slovencev, po 7 Srbov in Nemcev in 3 Židja.

Karikaturo (perorisba, črni tuš) na tej strani je prispeval Drago Mehora; kaže čabranca, ki se skuša obveznemu kopanju izogniti tako, da stopi pod tuš z odprtim dežnikom v roki.

Stran „Mi se pa smejejo“ je izrisal (perorisba, črni tuš) Drago Mehora. Internirancem se po vrnitvi domov ni mogel takoj privediti prejšnjemu načinu življenja. Med drugim je iz dveh postelj sestavil pograd, zasedel spodnje ležišče, njegova mlada žena pa je od začudenja nemočno sklenila roke.

V zadnjih dneh pred „izidom“ lista je bilo že znano, da bo del internirancev preseljen v taborišče Gonars. To potrjuje karikatura pesnika Tanjina, ki se je na križpotju usmeril proti Gonarsu. Na povodcu vodi rezgatajčega, z vsem imetjem otovorjenega in nekam zverženega krilatca – Pagaza.

Šahovskemu življenju v taborišču je namenjeno poročilo, ki ga bo veljalo citirati v posebnem zapisu. V njem sta objavljena Kunaverjeva portreta (perorisba, črni tuš) dveh vnetih šahistov: poštnega uradnika Jožeta Sušnika iz Metlike in učitelja Jožeta Jankoviča iz Kostanjevice.

Tudi zadnja stran je namenjena zvedrilu. Vredno se je bilo potruditi in razrešiti „številčnico“, ki je dala ob pravilni rešitvi naslednje verzice iz Prešernovega „Krst pri Savici“, zaključne misli iz Črtomirovega nagovora sobojevnikom pred odločilnim spopadom:

NAJVEČ SVETA OTROKOM SLIŠI SLAVE,
TJE BOMO NAŠLI POT, KJER NJE SINOV I
SI PROSTI VOL'JO VERO IN POSTAVE.
AK PA NAKLONILJO NAM SMRT BOGOVI,
MANJ STRAŠNA NOČ JE V ČRNE ZEMLJE KRILI,
KO SO POD SVETLIM SONCEM SUŽNI DNOVI.

France Kunaver je karikiral (perorisba, črni tuš) prof. Jarca pri njegovem uredniškem delu, ki je terjalo dokaj naporov, da o tveganju pred odkritjem s strani taboriščne uprave ne govorimo.

List zaključuje začetek ilustrirane zgodbe „Kako se je Urhovemu Štefucu v internaciji godilo“. Risal (Jaka Moča; laviran tuš) in verjetno pisal (Pepe Toča) jo je Drago Mehora (pisal morda učitelj Matko Ljubič). Da je šlo za nekakšno varietno Butalcaev, je razvidno že iz prvih dveh slik. Predstavljen je Urhov Štefuc pred odhodom v internacijo, že dolgoletni župan s Kozjega brda, o katerega bistrem umu so se prepričali vsi, ki so videli, kako modro bulji okrog sebe. Pridno je obdeloval svoje majhno posestvo, sadil pšenico in sejal krompir. Ob nedeljah je v krčmi modroval s sovaščani. Večkrat je uganil tudi tako, „da je možakarjem kar sapo jemalo od začudenja“.

V KOVČKU Z DVOJNIM DNOM

Takšno je v kratkem vsebina tega dokumentarnega in literarno-umetniškega lista, ki je po kakšnem mesecu dni priprav 18. marca 1943 prišel med internirance, med katerimi pa je zaradi preselitve dela njih v Gonars krožil le nekaj dni. Vendar mu to v ničemer ne zmanjšuje pomena. Zgodovinar in povojni muzejski delavec, upokojevi ravnatelj Dolenjskega muzeja prof. Janko Jarc, se je takrat dobro zavedal, da bo tudi vse, kar je bilo ustvarjenega po taboriščih, našlo svoje mesto v ustreznih muzejih. V ta namen je pred odhodom v Gonars v svojem kovčku izdelal dvojno dno, kamor je skrnil „Novice iz Žice“ ter nekaj Lamutovih in Kunaverjevih slik.

V primerjavi z Monigom je bil taboriščni režim v Gonarsu neprimerno strožji. Aprila 1943 je prof. Jarc odhajal domov. Kljub pregledovanju lastnine vsakogar je, tvegač, da ga doleti „Arbissima“, ponel kovček z dragoceno vsebino v dvojnem dnu s seboj. Tako nam je ohranil pričevanje o tem, da je naš človek tudi v najhujšem obdobju svojega bivanja ohranil prisotnost duha in vero v boljše in pravičnejše življenje.

Original (unikat) predstavljene številke „Novic iz Žice“ je bil hranjen ves čas po osvoboditvi v Ljubljani. Vendar pa si zaenkrat lahko ogledamo le njegove fotokopije. Morda pa bodo tudi te besede pripomogle k temu, da si bo moči kmalu ogledati tudi original.

TONE ŠTAMPOHAR

DARILO S 30-LETNO ZAMUDO

— Če so krampji „štilov'ni; če so „štili' krampov ni; če je pa oboje, imamo pa mladinski sestanek.“ Tako so se pošalili mladinci brigadirji MDB Jože Boldan—Silni iz Kočevja, ko smo jih obiskali med njihovo delovno akcijo Dragarska dolina 78, ko so junija gradili vodovod Trava—Draga.

— Ta mladinska brigada je zelo dobra, disciplinirana in enotna. Člani so tako pridni, da se ljudje čudijo, kako zmorejo toliko narediti. Narede celo več kot redni delavci. Vendar gre za to zasluga tudi dobri organizaciji dela, se pravi delovodju Hydrovoda Kočevje—Ribnica Jožetu Pirmanu. Tako je povedal predsednik občinske konference ZSM Kočevje Stane Gabrič, ki je tudi tisti dan v spremstvu predstavnikov medobčinskega sveta ZSM Ljubljana in republiške konference ZSM obiskal brigadirje. Ti so goste pozdravili z brigadirskim

—Z,D,R,A,V,O. Zdravo! Zdravo! Zdravo!
Tisti dan so kopali jarek za polaganje glavnega cevovoda v Dragi. Med delom so marsikakšno razdrli. Dobra volja jim je tudi pomagala, da so zmogli naporno delo, saj so imeli odkope zemlje 7. in 8. kategorije, se pravi najtežje, skoraj sam kamen.

Komandant brigade Viktor Grabrijan je strog, pravičen in resen, vendar mladost ne bi bila mlada,

dost, če mu ne bi skušali malo ponagajati. In so si brigadirji izmislili pesem: „Mi imamo komandanta, glava mu je kakor kanta.“

— C delu je povedal:
— Čeprav je teren trd, kamnit, presegamo normo 48-odstotno. V tej normi pa smo šteli le izkope, brez polaganja cevi in zasipavanja jarkov na Travi. Skupno bomo izkopali okoli 3.000 m jarkov za glavni cevovod. Štiri dni nam je nagajal dež, sicer bi naredili še več. Zamujene dni smo nadoknadili z udarniški dnevi v prostem času.

Redke proste dni so mladinci porabili za izlete (Kraljevica, Piran), proste popoldneve oz. večere pa za učenje, prireditve, srečanja. Tri večere so kurili taborne ognje in ob njih pripravili domačnom kulturni program. Povsod, na Travi, v Dragi in Srednji vasi, so jih domačini lepo pogostili.

Razen žuljev so brigadirje zaradi dežja pestili tudi prehladi. Za njihovo zdravje je skrbel dr. Stanko Nikolič iz Osilnice, ki jih je vsak dan obiskoval. Medicinska sestra Genica Muhvič pa je prihajala sem predavat o prvi pomoči, da so lahko med delovno akcijo brigadirji opravili izpite, ki jih bodo potrebovali za vozniške izpite.

— Kaj pa hrana, brigadirji?
— Hrana je dobra.

— Kdo to pravi?
— Vsi pravimo, da je hrana dobra, le „štili“ so slabi.

— „Štili“ žlic?
— Ne, krampov! Se hitro lomijo, pa nam jih boljše nasadi Janko Cigale iz Trave oz. njegov tast. Je vedno pri nas in nam pomaga in svetuje, kjer pač potrebujemo pomoč.

Janko Cigale pa se brani:
— Oni so pridni, dobri. No, nekdo jim mora pomagati, kot oni pomagajo nam.

Potem je Angel Gabrijel zazvonil cincin — pardon, Viktor Grabrijan je zapiskal s piščalko (to so si izmislili spet brigadirji) in mladinci so se razvrstili na cesti ter z zastavo na čelu odkorakali h kosilu. Zapeli so himno Silnijeve brigade: „Skupila se četica iz Kočevja grada, i za čas je postala najboljša brigada.“

V kuhinji je postorila še to in ono kuharica Viktorija Šteblaj, pomagala pa ji je njena pomočnica, gimnazijka Mira Osmak. Šteblajeva je včasih učila kuhati na tečajih v Ribnici. Vedno je rada kuhala, posebno za več ljudi:

— Vesela sem, ker vse pojedjo in ker so s hrano zadovoljni. Med mladinci se počutim še jaz mlajša.

— Zapišite, da imamo najboljšo kuharico v vsej Jugoslaviji, se je oglasil nekdo.

Medtem ko so eni jedli, so morali drugi čakati, ker ni bilo dovolj sedežev. Nekaj deklet je šivalo, drugi so igrali žogo, nekaj parčkov pa se je zaljubljeno gledalo, sicer pa je ljubezen „pravica in dolžnost“ vseh, posebno mladih.

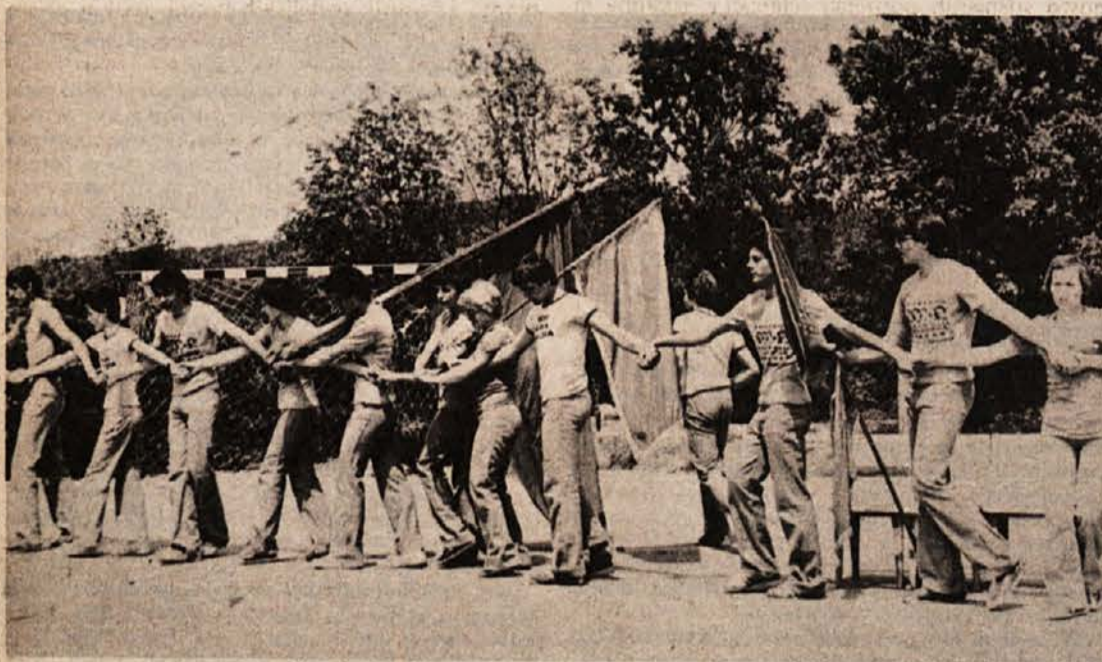
Sploh je bilo tiste dni v Dragarski dolini, kjer sicer prevladujejo stari ljudje, polno življenja, dela, živžava, veselja. Domačin, učitelj Marjan Klun iz Drage, je pohvalil mlade:

— Veseli smo, ker bo glavni vod skoraj dokončan. Česar ne bodo opravili zdaj brigadirji, bodo dokončali pa mladinci in veterani med počitnicami, ko bodo prihajali sem na udarniške dneve.

Partizanska učiteljica Nada Vreček, ki še vedno uči na Travi, je brigadirje, njihovo delo in pomen za te kraje ocenila tako:

— Delo brigadirjev je največji prispevek skupnosti tam krajem v zadnjih 30 letih. Dobili bomo vodo, ki je vir življenja. Zdej so tu v glavnem le starejši ljudje, ki so morali v sušnih dneh po vodo daleč, celo v klanec proti Čabru. Vsi smo veseli prispevka brigadirjev, posebno starejši.

J. PRIMC

Z BRIGADIRJI ZAŽIVI SUHA KRAJINA

Suhokrajinci so tudi v začetku letošnjega junija nestrno pričakovali dan, ko jih bo zarana zbudila brigadirska pesem. Prvič, bilo je pred tremi leti, so pred njo, nezaupljivi in boječi kot so bili, spustili polknice. Letos so okna odprli na stežaj. Zakaj v vasi in zaselke je ponovno, četrtič zapored, prišla mladina, ki se rada loti vsakega dela.

Spričo njenega prihoda je zato tisti dan za domačine praznik. Ob prazniku pa se spodobi, da se človek povese, za hip pozabi na skrbi, delovne obveznosti. In tega se od leta vse bolj zavedajo tudi Suhokrajinci.

Zato so letošnjo prvo izmeno sprejeli zelo lepo, še lepše pa pospremili domov. Bržkone ima zaradi tega domači pismonoša te dni precej več

dela. Sedaj so se domačini spoznali z brigadirji in brigadirkami iz druge izmene. Sestavljajo jo mladi iz Raven, iz Ilirske Bistrice, gojenci RSNZ iz Tacna, Titovi štipendisti iz Niša in šestdesetčlanska pionirska delovna brigada „Janez Mrak“ iz novomeške občine. Čeravno so neveščici dela na tako težkem terenu, so že v prvih dneh dokazali, da vodstvo brigade (Bojan Božič, Iztok Vilič in Drago Celič) z njimi ne bo imelo težav.

Ob našem obisku je bilo brigadno naselje domala prazno. Sprejel nas je namestnik komandanta za naselje Iztok Vilič in iz pogovora z mladim brigadirjem iz Dolenjskih Toplic je bilo razvidno, da se tudi brigadirji zavedajo, da so že postali sestavni del suhokrajinskega življenja.

Zaradi brigad do nedavna pozabljena pokrajina živi docela drugače. Mladi niso samo ustavili propadanje, pač pa so poskrbeli, da se je marsikje med drevjem zasvetila nova streha, da o sodobnejših cestah, zdravi pitni vodi, socialnem pa tudi kulturnem napredku sploh ne govorimo. Kajti v treh letih je na primer samo hinjska krajevna skupnost dobila tole: okoli sto gospodinjstev ni več vezanih na vodnjake, domačini so dobili nekaj kilometrov cest, deležni so bili pomoči članov brigade Rdečega križa...

Namestnik komandanta pa nas je opozoril, da brigadirji v Suhi krajini niso zgolj zato, da bi morebiti postali udarniki, poskrbeti morajo tudi zase: učiti se morajo na predavanjih, člani vsake brigade morajo sami pripraviti najmanj tri predavanja, naučijo se lahko fotografirati, razvijati filme in delati slike, vpišejo se lahko v „moto“ in radio tečaj, uživajo ob nastopih priznanih gledaliških in folklornih skupin itd. Mladi imajo najraje taborne ognje. Ob njih se srečujejo z domačini, in kadar so vsi najbolj razpoloženi, skupaj tudi zapojejo. To, da so vmes tudi brigadirji iz drugih republik, ki še ne znajo naših pesmi, nikogar ne moti.

Razumljivo pa je, da se gostje v Suhi krajini najraje zadržujejo na športnih igriščih. Lahko igrajo mali nogomet, rokomet, košarko in odbojko pa namizni tenis, kjer ni nihče kos medicinski sestri, sicer še dijakinji Marini Švalj iz Šentjerneja. Imeli so že tudi šahovski simultanko s člani novomeškega šahovskega kluba, v Dolenjskih Toplicah se bodo pomerili med seboj v plavanju ipd. Precej se jih ukvarja tudi z

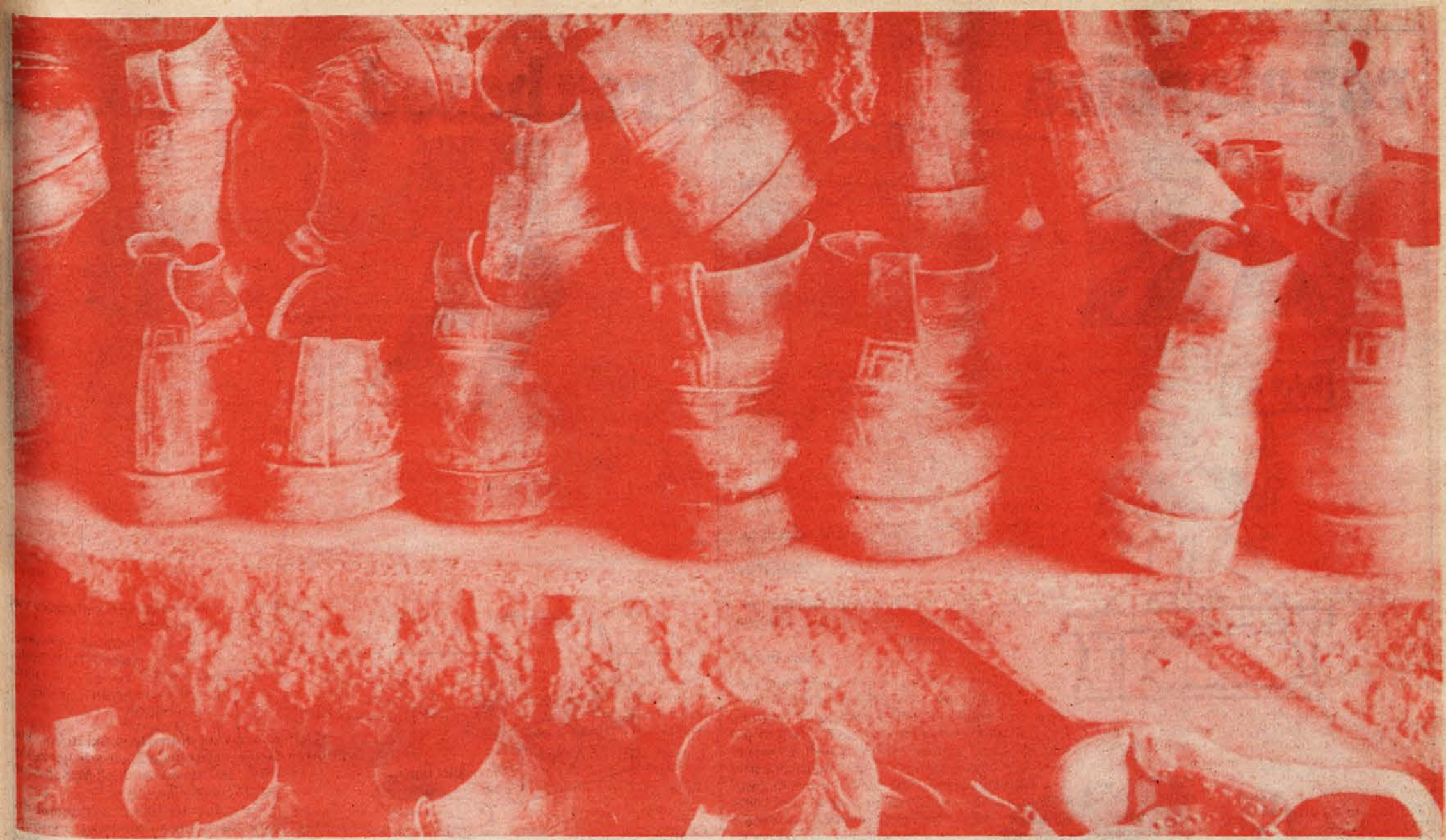
informiranjem; imajo svojo „radijsko postajo“, stenski časopis, biltene, tako da se za obveščnost mladih v brigadnih uniformah ni batiti.

In v času, ko so brigade ene izmene na akciji, za njimi ne ostajajo zgolj kilometri novih cest, novi vodovodi, obnovljene hiše, spravljeno seno, ostaja veliko več: stekane vezi med udeleženci akcije in domačini, ostanejo nova prijateljstva. V prvi izmeni so to dokazali Mariborčani, Ljubljanačani, mladi jugoslovanski grafiki in novinarji, brigadirji iz Kovina, v tretji izmeni, ki bo prišla v Hinje 17. julija, pa bodo to potrdili ljubljanski študentje, gostje iz Klina, brigada Rdečega križa Slovenije, v zadnji, ki se bo od domačinov in četrtje akcije poslovila 27. avgusta, pa Banjalučani, Goričani ter mladi iz Tetova in Radelj ob Dravi.

Vsi bodo dokazali, da so njihove roke ravno tako pridne kot roke generacije, ki je pred 36 leti poskrbela v zasužnjeni Evropi za čudež, ko je sedem tisoč krajiških deklet in fantov v Gornji Sanici in Podgrmeču poželo za 200 vagonov žita, čeravno so okupatorji s pomočjo bunkerjev stražili, da ne bi za partizane ostal niti klas.

Prebivalci Suhe krajine so letos zadovoljni. Za sosede imajo delovno in prešerno mladost v zelenih uniformah. Sicer že mislijo na september, ko se bodo morali za devet mesecev posloviti od brigadirjev, a do prihodnjega junija, ko si bodo ponovno segli v roke s pripadniki mladinskih delovnih brigad, jih bo grel občutek, da niso pozabljeni.

J. PEZELJ

NENAVADNA NOVOMEŠKA NOČ

Na sever prihajajo že vrsto let. Preveč zaupajo svojim, nemalokrat izkoriščevalskim mojstrom in so jim za vsako ponujeno delo neizmerno hvaležni. Vstajajo s soncem, z njegovim zatonom odhajajo počivat. Vmes pa je garanje. Ležejo kjerkoli, samo da za spanec ni potrebno odriniti niti dinarja. Kozolci, garaže, polomljeni in pozabljeni seniki so njihov novi dom. In zadovoljni so z neprijazno posteljo, umazano, zaudarjajočo deko, v katero se zavijejo kar oblečeni, če je noč le prehladna.

Menze ne poznajo. Za zdravstveno in socialno zavarovanje slišijo le takrat, ko jih obiščejo kriminalisti. Vendar dobronamernosti in napotkov kriminalistov in miličnikov takrat začuda ne razumejo, oziroma nočejo razumeti. Za to so še doli na jugu, ko so jih 'novačili', poskrbeli mojstri: Dragan, Janko in njima podobni. Zakaj Dokaj, Gaši, Abaz in Meho — pri nas jim rečemo sezonnarji — so trdno prepričani, da bi jim zavarovanje prineslo — izgubo. V mesecih, ko so zapustili svoje žene, ne smejo zboleti, se ne smejo poškodovati.

Pravila sezonskega življenja so neizprosna, to pa gre nemalokrat na rovaš sredine, ki delavce z juga sprejme. O tem nas je prepričal tudi Nedo Simič, ki živi v vlažni sobi hiše z napisom Bršljin 17. Ima nosečo ženo in otroka. „Iz Tesliča sem odšel zato, ker nisem dobil primerne dela. Pričakoval sem, da bo pri vas hudo, predvsem zavoljo jezika, toda zmotil sem se: bolj me motijo odnosi med ljudmi. Pred kratkim sem namreč

dobil papirje, da se moram do 15. julija izseliti. Ne vem, zakaj mi gospodar neprestano grozi. Za vlažno sobo moram vnaprej plačevati 600 dinarjev in vsak, kdor vidi, v kakšnem živimo, se zgrozi. Razen nas, seveda...“ Potrkali smo še pri drugih vratih in se čudili, koliko vlažnih in naseljenih sob ima hiša z napisom Bršljin 17, hiša, ki smo jo za šalo poimenovali proizvajalnica denarja in vlage.

Zapeljali smo se na desni Krkin breg in se ustavili ob razpadajočem kozolcu. Sprva je kazalo, da je nenaseljen, ko pa smo se povzpeli po stopnicah, nas je sprejel neprijeten vonj. Vstopili smo v prvo sobo. Svetilkini žarki so se razpršili po na gosto stisnjenih posteljah. Nenadna svetloba ni zbudila nobenega. Tudi potem, ko smo prižgali luč, so 'domačini' spali. Podoba je bila, da smo stopili v nenavadno veliko — konzervo.

„Delamo vse,“ je povedal tridesetletni Dokaj Uka iz Prizrena, „vse, da bi kaj zaslužili. Neradi smo zapustili vasi, a besede mojstrov ki so dišale po lahkem zaslužku, so nas premamile. Po pravici povedano, ni nam žal. Nič nam ne manjka. Navajeni smo bede, lakote, iz Slovenije pa se bomo vrnili z denarjem. V enem mesecu lahko zaslužimo tudi do 6000 din.“

Ker je v sobi preveč zaudarjalo, smo se preselili v drugo. Stjepan in Toni sta hitro opravljala svoje delo. Domala vsi vprašani so hvalili mojstra, z njegovim ravnanjem pa nista mogla biti zadovoljna nočna gosta. Avdi Musaj je trdil, da je vse urejeno. Podpisal je kooperantsko pogodbo. Po njej ima lahko zaposlenih največ pet delavcev, v

posameznih primerih lahko prijavi še dva. Samo v eni sobi jih je spalo enajst. Na to je brzkone pozabil. Kooperant mora poskrbeti za socialno in zdravstveno zavarovanje delavcev. V našem primeru se noben delavec ni mogel izkazati z zahtevanimi dokumenti.

V pogovor se je vključil Abaz Dakaja: „Dobro nam je, ne potrebujemo zavarovanja. Tako le koristimo vašim podjetjem. Med sezono potrebujejo delovno silo. Če bi nas za stalno zaposlili, bi njihove blagajne trpele. Zavestno se odrekamo zavarovanju...“

Dodobra smo spoznali življenje v kozolcu na Trdinovi 39. Sestavljeno je iz veliko dela, malo hrane, žalostnih nedeljskih pesmi, redkih pisem in nezdravega spanca. Še bolj sva bila presenečena, ko smo se ustavili v Žabji vasi pred hišno številko 3, oziroma njeno garažo. Ko so se odprla garažna vrata, so se prikazale štiri vegaste postelje in odeti v smrdljiv zrak so v nas presenečeno pogledali štirje delavci. Sprva so bili nekoliko gluhi, niso razumeli vprašanj, kmalu pa so se izpovedali. Jezno so dejali: „Ne damo ji več kot 500 din. Ne, pa četudi nas vrže ven. Zahteva za to garažo kar 1000 din. To se nam zdi preveč...“

Obiskali smo še stanovanjski vagon na Brodu. Domala pol ure smo klicali delavce, ki so ga zavzeli. Sicer so čuli, a ker niso bili prijavljeni, so se nočnega obiska nekoliko bali. Z avtobusno karto so dokazali, da so po zaslužek v Sloveniji prišli šele prejšnji večer in greh jim je bil, predvsem s človeške platí, odpušen.

J. PEZELJ, B. BUDJA

V petek, 23. junija, so novomeški kriminalisti pripravili akcijo, s pomočjo katere naj bi vnovič ugotovili, koliko je ta čas v novomeški občini sezonskih delavcev, pri kom in kje stanujejo ter delajo, kako živijo in ali so socialno in zdravstveno prijavljeni. Akcija se je začela nekaj po 21. uri, ko je mesto z okolico skorajda že spalo. Udeležila sva se je tudi novinarja Dolenjskega lista in po nenavadni in presenečenj polni novomeški noči, za katero se morava zahvaliti kriminalistoma Antonu Hladetu in Stjepanu Horvatu, je nastal naslednji zapis:

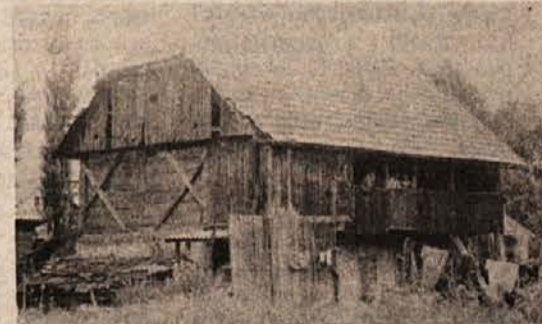
Nedo, Dokaj, Gaši, Abaz, Meho. So kot žalostne zablodele ptice z juga. Izdajajo jih vedno ne mirne črne oči. V njih ni več veselosti. S svojo pojavo nemo pričajo o neprestanem delu, s pomočjo katerega bi si radi tam na sončnem jugu popravili hišo, kupili zemljo, omogočili otrokom človeško življenje. So kot njihove pesmi: nenavadni, žalostni, včasih preveč temperamentni.

ZATOČIŠČE JE VAGON — Skrit očem mimoidočega stoji na Brodu, le nekaj metrov pred tablo, ki označuje konec Novoga mesta, vagon. Smrad, po tleh preperela žimnice, na njih ljudje. Zraven konzerve, cigaretni ogorki, prazne steklenice.

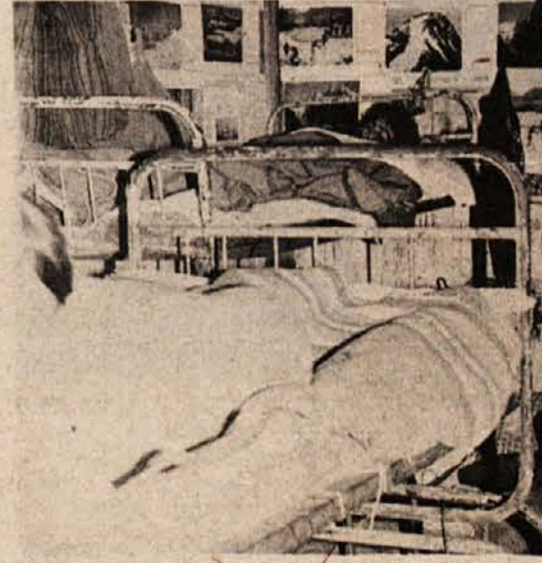
KOT V KONZERVU — Postelja pri postelji. Priskrbel jih je Novograd. Delavci so jim za to neizmerno hvaležni, samo da si po delu lahko odpočijejo.

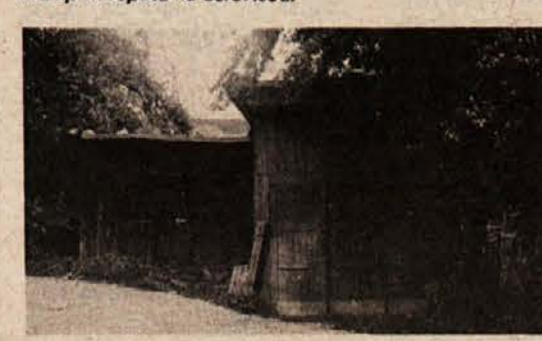
DRUGI „DOM“ — Nespretno obit skedenj na Trdinovi 39 je postal drugi dom Musaju in trindvajsetim delavcem.

ŽIVLJENJE V VLAGI — Nedo Simič, Bršljin 17. Kaže preperelo žimnico, hkrati pa se boji, da bo izgubil tudi to bivališča. V roke je dobil papirje, po katerih se mora do 15. julija izseliti.

NEZDRAV SPANEC — Preveč naporno je bilo celodnevno delo, da bi speče prebudil sij bliskavice ali naš pogovor. S prvim svitom jih namreč čaka nov dan; kramp in lopata na delovišču.

STANOVANJE V GARAŽI — Kdo bi si mislil! Garaža je tudi za ljudi. Najemnina: 50 starih tisočakov, medtem ko jih lastnica zahteva 100.

AVDIJ — Pravijo mu „mali šefič.“ Z Avdijem Musajem imata na skrbi precej delavcev, čeravno trdita, da izpolnjujeta zakon. „Zadovoljni so, plačamo jim tri tisoč na uro...“

ropotarnica

O ISKRENOSTI

— Vloga iskrenega človeka je zelo težka vloga.

Gorki

— Če nisi neumen, je nevarno biti iskren.

Wilde

O DOMOVINI

— Domovino je ustvaril pepel mrtvih.

Lamartine

— Tudi najzaslužnejši dolguje domovini več kot ona njemu.

Burckhardt

O ŽENSKI IN MOŠKEM

— Če bi bili moški tako izvrstni ljubimci, kot pripovedujejo, se ženske ne bi utegnile niti počesati.

Sacha Guitry

— Ženska se pogovarja z enim moškim, gleda drugega, misli na tretjega.

Sanskrtski pregovor

brez besed

JÜRIG SPAHR
Svica

GENČO SIMEONOV
Bolgarija

poletne pričeske

Najsi je moda že tolikokrat krajšala ženske lase, še vedno imajo mlade rade, da jim lasje padajo na ramena, in še vedno velja to za lepo. V poletnem času pa so dolgi lasje prava muka, posebno ob hudi vročini. Pa tudi povsem prosto spušenih las, kot smo jih bili vajeni pred dvema letoma in več, danes moda ne mara več. Daljše lase povsem naravno spnemo za ušesi z glavnički ali zaponko. Lahko iz sprednjih las (do temena) naredimo zvitek ali pa kito in jo pripnemo na vrhu glave. Najbolj preprosto pa je vse lase gladko po-

česati nazaj, jih speti v čop in okrog zavezati pentljo, ustrezno obleki.

Kratki lasje (okrog 10 cm) so priporočljivi za žene zrelejših let, ker jih pomladijo. Poizkusiti pa velja česati se malce drugače, in ne vztrajati pri frizuri, ki smo je vajene od mladostnih let. Kar je bilo lepo za mlad obraz, starejšemu ne pristoji. Rezen tega sodobna pričeska mnogo pripomore k celotnemu vtisu. Še tako moderna obleka z nemoderno pričesko ne bo prišla do veljave.

Zelo praktični so povsem pri glavi pristrženi lasje v dolžini 2 do 3 cm, ki so primerni tudi za starejše, celo sivolase, ampak za to mora biti obraz primeren. Taka glavica se ne sme končati v debelem vratu in na tolstih ramenih, na glavi ne sme biti malo las, sicer je videti, kot da gre za preboleli tifus.

Kadar se odločite za striženje, velja poiskati dobro in izkušeno frizerko, ker je od striženja odvisna pričeska za daljše razdobje.

RIA BAČER

domaća lekarna sretena

Naši ljudje poznajo to rastlino bolj pod imenom „žegnani koren“ ali govtovka. Je vztrajnica s 3 do 7 cm dolgo in za prst debelo temnorjavo in po olju dišečo korenino. Iz nje poganja približno pol metra visoko rjavordeče dlakavo steblo z dolgopecljatiimi, pernatimi listi. Ti so spodaj trodelni, proti vrhu pa vedno bolj enostavni, imajo pa prilistke. Cveti so pokončni

peteroštevni, zlatorumene barve. Sretena cvete od junija do avgusta, raste po senčnih krajih, ob ograjah in živih mejah, po vlažnih gozdovih in travnikih. Koreniko nabiramo v septembru in oktobru ali pa marca in aprila. Korenika je še posebno zdravilna, zlasti pri motnjah v prebavilih, krčih, katarju v želodcu in črevesju, živčnih bolečinah in močnem bitju srca, zlati žili in pri mot-

njah v jetrih ali mesečnem pririlu.

V domačem zdravilstvu se uporablja čaj, ki ga pripravimo iz 2 kavnih žličk posušene rastline na skodelico vode ali vina. Voda, v kateri se je kuhala sretenina korenina, pa je zelo dobra za izpiranje ust, če pride do vnetja ali gnitobe. Pomaga tudi proti zobobolu.

pohorska omleta

MAJDA KOPRIVEC

Kdor je v restavracijah že poizkusil to sladico, jo navadno še kdaj naroči, ker je sila okusna, sočna in nasitljiva. Zakaj pa je ne bi pripravili doma? Kako jo naredite, je povedala Majda Koprivec, kvalificirana kuharica iz motela „Putnik“ v Trebnjem: „Potrebujemo 3 jajca, 3 žlice sladkorja, 3 žlice moke, dve žlici maraskina, 1 žlico

vaniljevega likerja in več vrst vložene sadja za nadev. Najprej beljake in sladkor stepemo do trdega, dodamo rumenjake in rahlo mešamo, naposled pa postopoma med mešanjem dodamo še moko. Maso damo v pomaščeno in pomokano ponev in postavimo v že segreto pečico. Pečemo približno 15 minut pri srednji temperaturi. Pečeno

omleto položimo na ploščo, jo nadevamo z več vrstami vložene sadja. Sadje pokapljamo z maraskinom, omleto preganemo, jo obrizgamo s stepeno sladko smetano, povrhu pa pokapljamo z vaniljevim likerjem. Pohorsko omleto okrasimo pri strani še z vložnim sadjem. Serviramo toplo.“

R. B.

obzorja

PREDSTAVUJAMO VAM

prebrali smo napeto branje

Dobra novica za ljubitelje rohovskih zgodb: v prevodu Janice Mlakar je pri Partizanski knjigi izšlo delo „Po sledih modre lisice“ Djordja Ličine. Slednji je bralcem tovrstne literature najbrž že znan po knjigi „Vohuni so prešli mejo“.

Tudi pričujoče delo je pisatelj napisal na podlagi arhivalnega gradiva, večje je sestavljen mozaik resnične vohunske zgodbe iz prvih povojnih let, ko v Jugoslavijo vdirale banditke in vohunske skupine ter poamezniki, ki so jih na tujem prilepili pobegli zločinci in izdajalci.

Gre za pripoved o poskusih bivšega kralja Petra II., da bi napravil v državo dobro izurjene in tehnično opremljene vohune, in razširil mrežo svojih pristašev in si tako ustvaril možnosti za vrnitev. Toda kraljevemu „službenemu servisu“ so kmalu prišli na sled pripadniki varnostne službe. Z lažnimi sporočili so kraljeve vohune kar sami zvalili v Jugoslavijo in jih takoj za mejo polovili.

Ličina ni opisoval zgolj poteka dogodkov, preprosto, a zelo prepričljivo je podal tudi celo vrsto značajev ljudi, vpletenih v vohunsko mrežo. Prikazal je kraljevo zablodo in neumnost njegovih prizadevanj pa tudi strupenost njegovega značaja in revščino razuma, ob tem pa je odrtal bedo četniške in druge sodrge, s katero je obračunala varnostna služba. Pisatelj je bil še bolj spreten pri prikazovanju hrabrosti obveščevalcev, bujne domišljije operativcev, ki so nadzorovali četniški kanal v Ljubljani, in še veliko takega,

kar je vodilo k uspehu varnostnikov.

Knjigo, katero dopolnjujejo dokumentarne fotografije in življenjepisne oznake posameznikov, je moč prebrati na dušek; ni cejeno branje, ampak delo, iz katerega veje podoba časa, ki ni tako daleč za nami.

MORALA PA...

Knjigo basni Slavka Pregla, ki so nastajale deset let in bile v drobcih objavljene v časnikih, je z ilustracijami Bineta Roglja izdala Cankarjeva založba. Tem kratkim zgodbam z moralističnim poudarkom je dal Pregl svojevrstno obliko in vsebino. Zgrajene so dialoško, značaji so očitni le z nekaj pomenljivimi besedami, za vsako živaljo se

skriva določen vzorec odnosov med ljudmi, morala pa očetovsko, uživaško, grenko, slabe volje, plaho, očitajoče, zamišljeno in... — dviga prst nad človeškimi in družbenimi napakami, opozarja na težave zdajšnjosti, nikomur ne prizanaša, le žal ji je, ko mora ob vprašanju o onesnaženju zraka ugotoviti: „Precej živcev vas bo stalo, če boste želeli živeti svoje življenje, ne pa takega, kot vam ga vsiljujejo drugi.“

knjige

OBRAZ V ZRCALU

Roman „Obraz v zrcalu“, prvo objavljeno delo Mire Miheličeve (tedaj še Pucove), je izšel že 1941 in zaradi vojne vihere ni bil deležen obilnejše kritične pozornosti, četudi je bil brž razprodan. Za ponovni izid v zbirki „Levstikov hram“ pri Mladinski knjigi je pisateljica roman dokaj predelala, ni pa bistveno okrnila vsebine in slo-

ga. Gre za pripoved o Henrieti in njenem precej koristolovskem zakonu, o ljubimcu, ki pade v vojni, ločitvi in moževi prisvojitvi otroka, o ponovnem zakonu junakinje in razočaranju, pa končno celo o umoru, do katerega pride v glavnem zato, ker se Henrieta neznana hči poroči z materinim ljubimcem. Delo je polno tipično romantičnih naključij in zapletov, tem pa čutna in oblastiteljna osrednja junakinja ni kos, zato je njen duševni in telesni polom neizbežen. V njenem obrazu zrcalno odsevajo usode ljudi (največ moški) in okolje (svet zemljiške in malomeščanske gospode, ki je bila v času pred prvo vojno do kraja spolitizirana, o poštenih domoljubih pa je bilo malo sledu). V tem romanu Miheličeve vidi literarni zgodovinar F. Zdravec precej značilnosti naturalizma, ki se meša s posmehom, satiro in grotesko, po njegovem „pripoved ne sega v duševne globine“, motijo pa ga tudi „osladne stilizacije“ in baročno nabrekli okrasni pridevki.

stevardesa

„Stewardesa“ je naslov romana, ki sta ga napisali Julia Percival in Pixie Burger, poslovenila

STEVARDESA

Diana Škoberne-Kobler, izdala pa Pomurska založba. Gre za pripoved o poklicu letalske streljajke, predmetu sanj mnogih deklet. Zgodba se odvija v glavnem med štirimi poletji na progi New York-London, rdeča nit opisovanja pa je mesec dni življenja streljajke Betsy, ki je sicer zaljubljena v slikarja, a se čedalje bolj navezuje na prvega pilota, vase zaprtega Samotarja. Sploh je delo polno podrobnosti o delu in življenju stevardes, k pestrosti pa pripomorejo tudi izseki iz doživetij potnikov in letalske posadke, na primer zgodba o dečku, ki potuje sam, pa ga v Londonu nihče ne pričaka, ali zadrega ene od streljajk, katere mati je bila cipa. In podobno. Četudi romana „Stewardesa“ ni moč prištevati med umetniško docela prazno pogrošno literaturo, se zdi, da je založba z njim ustregla zgolj bralcem, ki iščejo v knjigah kratkočasje.

v imenu hitlerja

Literarna bera nemškega pisatelja Petra Nordena znaša že nad petdeset knjig, blizu dvajset romanov in novel pa je doživelo tudi filmsko obdelavo. Založba Lipa je pred kratkim izdala Bogomila Faturja prevod Nordenevega romana „V imenu Hitlerja“, pred izidom pa je tudi „Usodna moč gume“, časnikarsko zastavljeno delo istega pisca. Pričujoči roman je izrazito življenjepisnega značaja. Junak Wolfgang Steffens, pravkar

diplomirani zdravnik, je v predzadnjem letu vojne dodeljen enotam, ki izstreljuje orožje V. Skrbni za vojake in civilno prebivalstvo ter se čustveno poveže s hčerko nacističnega vodje in krajevnega veljaka. Brez kirurškega znanja in v nemožnih zdravstvenih pogojih dekletu reši življenje, ko zbolijo za davico. Njen oče prisiljuje protihitlerjanskemu pomenku med Steffensom in tovariši, jih izda, postavljeni so pred naglo vojaško sodišče in „v imenu Hitlerja“ obsojeni na smrt.

Norden je mojstrsko popisal mučenje, trpljenje in pogin na smrt obsojenih. Skozi podoben pekel je šel tudi sam, le da so ga v zadnjem hipu izpod vešal rešile ruske čete. Knjiga, polna dramatičnosti, je veran prikaz obsedenega časa, ko je blaznost krojila in največkrat tudi zapечатila življenjske usode ljudi, kajti: „Nikoli ni bila v imenu Hitlerja prisojena nobena pravica.“

DVOŽIVKE

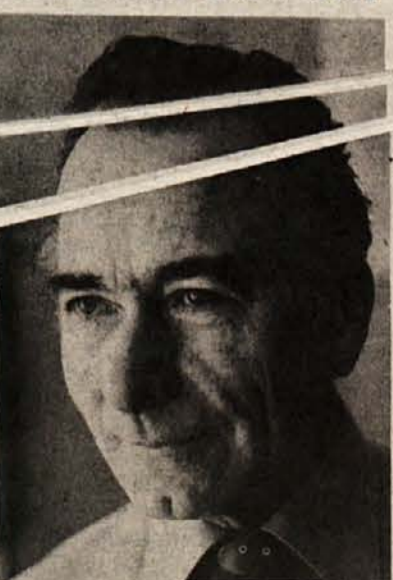
Prvo delo, ki je izšlo v „Kmečki knjižni zbirki“ pri Kmečkem glasu, je bila „Ciganka“, dokaj življenjepisno obravnavana povest Magde Stražišarjeve. Povest je dosegla tolikšen uspeh, da je moral založnik kmalu izdati ponatis. Le nekoliko manjšo odzivnost je imela povest „Skričav“, v katero je Stražišarjeva tudi vpletla lastne življenjepisne posebnosti. V omenjeni zbirki je pred nedavnim izšla še tretja povest pisateljice, ki zna s spretno zastav-

ljeno zgodbo in brez odvečnega leporečja pritegniti pozornost bralcev. V „Dvoživkah“ je kronološko razčlenila življenjsko usodo dveh družin v zadnjih sto letih, pehanje in nehanje Burnikov iz Loške doline in Šrajev z Bloške planote pa je povezovala z navadami in običaji preproste življa ter opisala tudi gosposko s snežniškega gradu.

V ČLOVEŠKIH BARVAH GOVORI

Vse bo šlo mimo kot dan gre za dnevom, kot noč za nočjo.
Vse bo šlo mimo: in bol in omama.
Že jutri zapel bom s kovinsko močjo — za tiste, ki danes odštevajo ure, za tiste, ki pridejo jutri odštevati nova stoletja...

Pota življenja so polna naključij, ki zlahka zbegajo hotenja. In popotnik išče. Če je dovolj vztrajen, tudi najde. Sebel
Rudi Robič se je našel. V pesmih, h katerim ga je vleklo že od malega. Svet je ugledal v Gabrovki. Po osnovnošolsko znanje se je, sin železničarja, vozil s postaj v okolici Novega

mesta. Gimnazijec je koval načrte za študij književnosti ali jezikov. Bral je Cankarja, Murna, Kosovela, Dostojevskega — in pesnil.
Ker ni hotel pozdravljati pomagače zasužnjevalce, je moral zapustiti gimnazijske klopi. Postal je progovni delavec, se povezal z Osvobodilno fronto in še pred razsulom italijanske vojske odšel v par-

tizane. Do jeseni 1944 je bil v Cankarjevi brigadi; kot ranjenec se je zdravil blizu Zadra, kot veznik deloval v Prsti in se nato po silni razmer odločil za študij gradbeništva. Zadnji dve desetletji je inž. Rudi Robič stavbni načrtovalec pri gradbenem podjetju Pionir. Skupaj s slednjim je Cankarjeva založba nedavno tega izdala „Prgišče pesmi“, Robičevo prvo pesniško zbirko.
„Mlado resje“ — sedemnajst pesmi. Robičeva partizanska lirika, ki izraža morečo stvarnost, stiske in hrepenjenja po svobodnih daljah ter še toliko razpoložen borečih se in upajočih. Z njo je pesnik dajal poguma sebi in tovarišem; pesmi je objavljala na stenčasih, bral jih je na mitingih, zapisanega pa se iz težkih časov ni ohranilo nič. Pa vseeno: „Pesem, je sreča in veter, / je temen oblak. / Je zvezdni utrinek, / je prvi korak...“
„Svetloba dneva“ — sedemintrideset pesmi. Robičeva povojna poezija tvori težišče „Prgišča pesmi“. Pesmi so izhajale v Mladini, Mladinski reviji, Obzorniku, Borcu, v

Dolenjskih in K... vskih razredih v časnikih in še kje, zlasti pa v Pionirjevem Biltenu. Med pripravljanim zbirke je imel na voljo blizu tristo pesmi, s pesnikom Tonetom Pavčkom pa sta se odločila za izbor, ki je zaokrožen prikaz Robičeve pesniške ustvarjalnosti.
Izpovedi o garaškem delu gradbincev so iskanje in najdovanje delovnega človeka. „V betonu/ so sile brezdane./ V betonu/ so žile nam vzete, / neskončno napete! / V betonu/ so žulji in sanje.“
Današnjak, poln betonskih sosesek, v katerih so si sosedje neznanci, kliče tudi po gradnji odnosov med ljudmi. „Mostove takšne/ treba je graditi, / mostove iz ljudi, / ki peljejo k ljudem.“
Takah mostov pogosto ni, urbane sredine kljujejo stiske in tujstvo. V mestih: „Soncu krade te obraz! / Nikar, nikar! / Bo mraz, / bo mraz!“
Prijaznost išče pesnik v naravi. „Na mrtvi vodi krogi, / na liliji pastir. / Na mahovi preprogi / toplota, barve, mir.“

Robičevo pesnjenje je odzivanje življenju, ki je ujeta v čas, spremenljiv in hkrati večer. Človek pa: „Nikoli ne veš — / kdaj, / nikoli ne veš — / kako, / nikoli ne veš — / kje / bo tvoj pogled / za vselej obstal...!“
V spremni besedi k „Prgišču pesmi“ je T. Pavček zapisal, da Robičeve pesmi ne premorejo „nobenih stilskih novotarij“. So „zapisovanje doživetega, izpovedovanje razmišljanj o... življenju, o resnicah, ki so dostikrat res skoraj na površini, a jih vseeno pogosto ne vidimo“. Robič je postregel s knjigo, ki ni zaznamovana z besednim igrčkanjem, ampak je polna čustva. Temu ustrezno je ubran tudi jezik. Pesmi so deloma rimane, njihova izpovedna moč pa je v notranjem ritmu.
Pesnik, ki se je tokrat izkazal le s prgiščem, ima še veliko pesmi. V kratkem bo pripravil še eno zbirko; kdaj bo izšla, ne ve. Rad pa bi objavil tudi pesmi za otroke in črtice. Najbrž ne bo potrebno naključje, da bo našel založnika. D. RUSTJA

film

FESTIVAL RISANK

V primerjavi s kičastimi reklamami in dolgimi premori med oddajami so dobri animirani filmi tako redki gost na malih zaslonih, da je moč govoriti celo o zapostavljanju te filmske zvrsti. Še slabše se tovrstnim filmom godi v kinodvoranah, kjer se jih na vse načine izogibajo. To pa ustvarjalce pretirano ne moti, izbor najboljših filmov so v drugi polovici junija prikazali v Zagrebu na 3. svetovnem festivalu animiranega filma. Za blizu sto filmov, ki so jih predvajali velikemu številu gledalcev, je bilo na voljo le 11 nagrad in 4 posebna priznanja. Za najboljši film je bil proglašen „Satiemania“ Zdenka Gašparoviča, sicer pa sta Zoran Čukuljevič („Tanzan“) in Joško Marušič („Perpetuo“) prejela prvo in drugo nagrado v skupini filmov, krajših od treh minut: med daljšimi filmi je dobil drugo nagrado Borivoj Dovniković („Sola Koranja“), med nagrajenci pa je tudi Zlatko Grgič („Športno življenje“, film iz nanizanke o profesorju Baltazarju).

STIŠKI BAJNOF

DVRA PVDC TIA DVM FERT LAVPENTI
 ABBAS. SIT TACE GLOPIAS MADOCARMA
 EPIGITHA. C. OC VILS OVA NVCSVBIECTA
 PANICRATIVSEFRATERPROVID. A. PES VO
 ABDIANE LATEAI TEIVS BENEFACTA
 PRECESOVE
 PROFRATRUM DULCIEVSA SALVTE
 DEO IDIB OCTOB ANO CHR
 1591

Dolenjski muzej v Novem mestu si je v letu 1977 pridobil za svoj lapidarij napisno ploščo z nekdanjega, med drugo vojno (1942) požganega gradu Bajnofa pod Trško goro pri Novem mestu, vzdano na gospodarskem posloplju Dežmanove domačije v Mačkovcu (št. 6). Napisna plošča datira z dne 15. oktobra 1591 ter se s svojimi šestimi verzmi v latinskem jeziku nanaša na prezidavo in restavracijo zgoraj omenjenega gradu, ki je bil do ukinitve stiške opatije po cesarju Jožefu II. v letu 1784 njena last.

ob Krki na vzhodu. Posest na levem bregu Krke pa se je pričlenjala na območju Mirne, šla preko Prečne na območje severovzhodno od Novega mesta in se je končala ob Krki pri Bajnofu. Osamljena urbarialna naselja pa so bila vzhodno od omenjenega območja: v Stranju, na Raki in pri Cerkljah ob Krki.

Za upravnike na Bajnofu je Stična ponavadi postavljala patre s smislom za gospodarstvo, večkrat pa tudi opate, ki so se odpovedali svoji službi in jim je bil Bajnof neke vrste rezidenca, kjer jim je specifičnost uprave dajala proste roke in precejšnjo samostojnost, ali pa je matica na Bajnof pošiljala nezaželene samostance, če je njih odstranitev iz redovne skupnosti obetala ureditev razmer v njej.

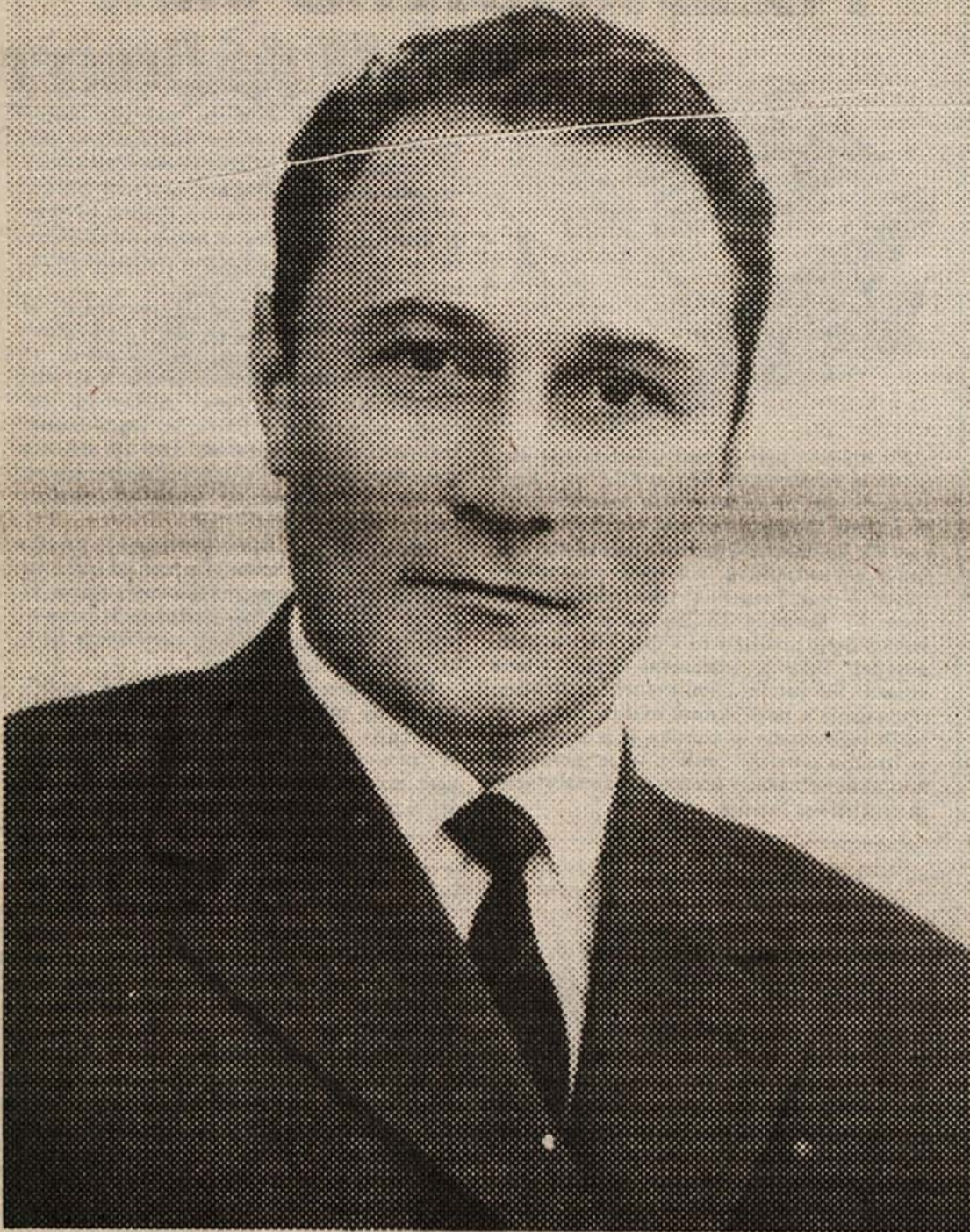
Konec XVI. stol. je bil upravnik na Bajnofu p. Pankracij, ki je v spomin na svojo preureditev in restavracijo dvora dal vzdati napisno ploščo. Mož je bil po vsej verjetnosti doma iz Kostela ob Kolpi, bil nato župnik v stiški župniji v Št. Vidu pri Stični in je leta 1586 prevzel po slovitom stiškem menihu Lavrenciju Lombardu, nekdanjem opatu benediktinske opatije Admont, upravo Bajnofa in jo najbrž vodil do svoje smrti. Pankracij se je v pogodbi s stiškim samostanom o dodelitvi Bajnofa obvezal med drugim tudi, da bo opravil najnujnejša popravila tako na samih bajnofskih poslopljih kot tudi na stiškem stolpu v Novem mestu. Pogodba je omenjala še naslednje: če se bo Pankraciju zdela prezidava Bajnofa, ki bi ga po mnenju opata Lavrencija bilo treba popolnoma prezidati, neodložljiva, naj se tega loti, vendar le z opatovim dovoljenjem. Vidimo torej, da se je Pankracij tega dela lotil ter je gradnjo dal novo podobo za približno pol stoletja.

O Pankracijevi preureditvi in restavraciji Bajnofa pod stiškim opatom Lavrencijem Reinerjem (1580-1600) govori že omenjena napisna plošča s šestimi verzmi, ki jih je nedvomno sestavil opat Lavrencij, za katerega pravi kronist Pucelj, da je „izvrstni pisec verzov“, o čemer pričajo njegovi verzovi, ki so bili tudi napis na znamenju ob križpotju cest v Ivančni gornji. Napisna plošča pravi: *Dura pudicitiae dum fert Laurentius abbas gloria summa domus arma. Sittiacae nunc subiecta videtur. Pancratius frater providus aere suo: Abditus ne lateant eius benefacta precesque. Pro fratrum dulci fusa salute Deo. Idibus Octobris anno Christi 1591.*

(Takrat, ko nosil opat Lavrencij orožje je težko, stiškega doma sijaj, nosil orožje vrlin, takrat, kar zdaj pred teboj ti zrejo oči, je postavil, to Pankracij menih, skrbni, za svoj je danar, v želji, da ne bi v temi ostalo njegovo dejanje, prošnje za brate, ki vse, k Bogu je dobremu lili.

Na oktobrske lide v Kristusovem letu 1591.) Bajnof je dobil torej konec 16. stoletja novo podobo, ki jo je kazal do sredine naslednjega stoletja, ko mu je stiški opat Maksimilijan Mottoch (1661-1680), nekdanji bajnofski upravnik, nadel novo obleko, v kakršni sta ga gledala zgodovinar J. W. Valvasor kot tudi kronist p. Pavel Pucelj, in ki jo je nosil do našega stoletja, ko je od njega ostala tako rekoč samo napisna plošča.

DR. JOŽE MLINARIČ

UČITELJ JE NJEGOV POKLIC

Franc Volf, dolgoletni ravnatelj osnovne šole Vas-Fara, znani družbeno politični delavec in predsednik krajevne skupnosti tega kraja, je zračen s temi kostelskimi in obkolpskimi ljudmi in vse njegove moči so vgrajene v gospodarski in turistični razvoj teh krajev. In ta razvoj in napredok je nesporen posebno še zdaj, po graditvi nove ceste Kočevje - Brod na Kolpi, ki bo preko Delnic povezovala poti na srednji Jadran.

„Vidite, nova cesta postaja prava turistična pot. Kolone avtomobilov vseh mogočih registracij iz vseh dežel se usmerjajo preko našega kraja. Mi pa še zmerom izkoristimo te nove turistične pridobitve. Tudi v naši dolini bi začeli s kmečkim turizmom. Celoten kraj z masivom Gorskega kotara na hrvaški strani bi moral postati zaščiten turistični nacionalni park s takimi industrijskimi malimi obrati, ki bi sicer privabljal ljudi na domove, ne bi pa škodljivo vplivali na okolico in ne bi bili nevarni za edinstveno, za enkrat še neonesnaženo Kolpo.“

Franc Volf se je rodil 27. maja 1933 v vasi Črni potok pri Čabru v delavsko-kmečki družini. In kakor je že od nekdaj tradicija v teh krajih, da hodijo otroci z obeh strani Kolpe v hrvaške ali slovenske šole, je bilo Francu Volfu bliže v Čabar na Hrvaško, kjer je tudi končal takratno nižjo osnovno šolo.

„Naša šola je bila v pravem pomenu partizanska šola. Zaradi hajk in večnih napadov smo se selili v gozdove in odmaknjene zaselke in nemalokrat smo se morali učenci in učitelji prebijati do svojih domov, kakor smo vedeli in znali med eksplozijami bomb.“

Povedati moram, da so Italijani v naši dolini že leta 1942 pobrali vse moške in jih odpeljali v internacijo na Rab. Med njimi je bil tudi moj oče. Nikoli več se ni vrnil domov.

Ostalo nas je šest otrok in lahko si mislite, da življenje v tistih časih in v tistih okoliščinah zares ni moglo biti rožnato.

Učiteljšče je končal v Novem mestu 1953. „Bili smo druga povojna generacija dolenjskih učiteljev. Na to šolanje imam izredno lepe spomine. Učili so nas: Ivo Zobec, Marjan Dobovšek, Karel Bačar in drugi... To je bila šola za življenje in za bodoči učiteljski poklic, ki je v tistih časih veliko pomenil. Prvo službeno mesto sem dobil v Velikih Poljanah nad Ortnekom, toda že po nekaj mesecih sem bil premeščen v Kočevje. Prevzel sem oddelek vojnih sirot in za te otroke smo organizirali dopolnilni pouk.“

V šolskem letu 1954/55 je prišel Franc Volf za učitelja na takratno nižjo gimnazijo v Vas -

Faro, obenem pa je prevzel upravniške posle v internatu. Toda leta 1957 je postal ravnatelj in v tem končku Slovenije živa priča življenja ten... oživljenju ranju in v zadnjem času ponovno Kostelcu.

„Takrat, pred več kot dvaindvajsetimi leti, je bilo v naših krajih neprimerno več otrok. Imeli smo šest podružničnih šol. Zdaj je le ena, v Osilnici, učencev pa je bilo v lanskem letu 93. To je žalostna številka za tako velik okoliš. Toda naj-novejši znaki kažejo, da se bodo tudi na Kostelsko vrnilo mnogi, ki so pred leti morali s trebuhom za kruhom.“

Radi bi zgradili novo šolo, saj je sedanja stara že okoli sto let in je za sodoben pouk neprimer-na.

Kmalu bo dograjena bencinska črpalka in poslovno-stanovanjska stavba za pošto, podružnico Ljubljanske banke in krajevni urad. V Pirčah gradi Itas svoj obrat, kjer bo v prvi fazi zaposlenih okoli 60 ljudi. Še posebno pa se naši ljudje veselijo vodovoda. Gradnjo bomo pričeli prihodnje leto. Vodovod bomo napajali iz zajetja v Colnarjih in bo oskrboval vse vasi.“

Osnovna šola Vas-Fara se lahko pohvali s sto-odstotnim pozitivnim uspehom, z močno razvitimi in tudi uspešnimi izvenšolskimi dejavnostmi, ki so prišle še posebno do izraza pri oživljanju tradicij NOB. Tudi šolsko glasilo Doma sem ob Kolpi je pestro in zanimivo. Otroci pa sodelujejo pri vseh važnih praznikih.

Franc in Marija Volf, učiteljica slovenščine in mentorica, Žagarjeva nagajenka, imata velik posluš za ljudi, za učence in za celoten šolski kolektiv.

Franc Volf pravi: „Vsi, celoten kolektiv na šoli, smo ujeti in zagnani v pedagoško in izvenšolsko delo. Naši otroci niso razvajeni, morda so tudi zaradi tega še posebno prizadevni. Pohvaliti pa moram tudi starše.“

Uspehi prikrivajo težave

Izgube v gospodarstvu večje kot lani — Ponovno pojavi nelikvidnosti

„Medkongresna“ konferenca ZK krške občine, ki je ocenjevala rezultate trimesečnega gospodarjenja v združenem delu, je morala še enkrat opozoriti, da razveseljivi lanskoletni kazalci o napredku gospodarjenja, ki so presegali republiška povprečja, lahko koga usvajajo in da se v njih skriva tudi marsikaj narazveseljivega. Ker se težave ponavljajo skorajda vedno v enih in istih tozidih, so zato še toliko bolj potrebne resnejša pristopa.

Tako smo slišali, da so izgube po skupni vsoti presegle lanske v enakem obdobju, da akumulativnost nenehno pada in da se ponovno pojavlja nelikvidnost. Ob tem se je kot rdeča nit v razpravi vlekle misel, naj tokrat konferenca o obravnavani problematiki ne bi sprejemala novih sklepov, marveč naj bi pričeli hitreje

in bolj odgovorno ter dosledno uresničevati tisto, kar so že sklenili in za kar so se že dogovorili.

Kvantiteten napredek, predvsem v industriji, bo treba čimprej spremeniti v „kvaliteto“, ko naj bi nove proizvodne zmogljivosti poleg večjega celotnega prihodka zagotovile vendarle tudi večji ostanek dohodka. V kolikšni meri lahko to dosežemo z boljšo kadrovsko in štipendijsko politiko, ni moč natanko napovedati, vendar postaja prav zamujeno na

tem področju že danes ena izmed poglavitnih ovir na poti k še boljšemu gospodarjenju.

Ponoven skromen razpis kadrovskih in drugih štipendij je kaj slabo pričevalo za vse dosedanje dogovore o kadrovski politiki.

Z. S.

NOVO MLADINSKO VODSTVO

V ponedeljek, 19. junija, je bila v Metliki programsko-volilna konferenca OK ZSMS, na kateri so ocenili delo v preteklem obdobju in se dogovorili za naloge pred kongresom ZSMS. Izvolili so 9-člansko predsedstvo; novi predsednik OK ZSMS Metlika je inž. Milan Travnikar, sekretarka pa bo še naprej Irena Flajnik.

Kako do lepših Brežic?

Urejene so le glavne ulice in okolica zasebnih hiš

Med vsemi krajevnimi skupnostmi se samoupravno najtežje uveljavlja KS Brežice — mesto. Slaba udeležba na zborih je kroničen pojav. Kljub vsemu je zadnji zbor pokazal, da so tudi v mestu nekateri interesi skupni in da bi lahko povezovali ljudi. Gre predvsem za željo po urejenem okolju v vseh mestnih predelih. Na prvo mesto sodi seveda asfaltiranje ulic in pločnikov, vendar ta program zaostaja, ker ga izvajalec ne utegne sprosti uresničevati po vsej občini.

Mesto pa kazijo še druge stvari, ki bi jih z večjo zavzetostjo hišnih svetov lahko obvladovali brez hujših težav. Na zadnjem zboru je bilo namreč veliko pripomb glede zapuščeniosti okolice stanovanjskih

blokov, zlasti naselja pri domu JLA. Nekateri razpravljalci so menili, da bi morala za redno košnjo zadostovati sredstva iz prispevka za mestno zemljišče, zvedeli pa so, da se tega denarja zbere na leto komaj 180 tisočakov in da ta vsota nikakor ne zadošča za vzdrževanje vseh javnih površin. Razen tega v prihodnje krajevna skupnost ne bo več razpolagala s tem denarjem, ker raču-

najo, da se bo stekel v blagajno SIS za komunalno dejavnost.

Rešitev so prisotni nakazali v dogovarjanju in večji angažiranosti stanovalcev oz. hišnih svetov. Cestna služba zdaj namreč res vzdržuje nekaj zelenic ob glavnih ulicah, če pa bi ji naložili skrb za vse mesto, bi ji morali zagotoviti tudi denarne vire. Pa še potem je vprašanje, če bo to zmogla, ko vemo, da je še z modernizacijo cest v zaostanku.

Tudi mladi v ZK

Pobrateni z zamejci

„Mladina Loškega potoka je začela prizadevno delati šele pred dvema letoma, ko so mladinsko organizacijo v tej KS organizirali tako, da imamo štiri terenske osnovne organizacije (Travnik, Retje, Hrib in Mali Log), nadalje še v tozdu Inles, obratu BPT in osnovni šoli, te dni pa jo ustanovljajo še v obratu Saturnus. Delo vseh teh osnovnih organizacij usklajuje krajevni svet ZSM, pri katerem deluje tudi več komisij,“ sta nam povedala predstavnika vodstva potoške mladine Janez Bambič in Janez Bartolj.

Pri krajevnem svetu ZSM deluje tudi aktiv ZK, ki šteje 12 članov, za sprejem v ZK pa so mladinci predlagali štiri kandidate.

Janez Bambič

Potoška mladina je bila lani pobudnik občinske mladinske delovne akcije, se pravi gradnje vodovoda Hrib-Mali Log. Pobratili so se tudi z zamejskimi Slovenci in sicer z mladinskim krožkom iz stare Gorice. Zamejci so bili lani tri dni gostje potoške mladine. Ob tej priložnosti so organizirali okroglo mizo o položaju Slovencev v Italiji. Lani pa so Potočani ustanovili tudi pohodno enoto „Miloša Zidanška“ ki šteje nad 70 mladincev. Nadalje je mladina Travnika posebno dobro delala na idejno-političnem delu, mladina Malega Loga je pomagala pri gradnji vodovoda, mladina Retja je bila zelo delavna na športnem področju, mladina Hriba pa je sodelovala pri vseh akcijah ZSM.

J. P.

OPRAVIČILO BRALCEM

Zaradi pomote v označevanju naročniki prejšnji teden niso dobili pravih pokrajinskih izdaj in niso mogli brati „svojih“ komunističnih rubrik, torej novic iz občin, v katerih živijo in jih tudi najbolj zanimajo. Za spodrsiljaj se opravičujemo, hkrati pa danes ponatiskujemo nekatere najvažnejše prispevke, ki jih prizadeti niso mogli prebrati.

UREDNIŠTVO

PRIZNANJE ZA DOLGOLETNO DELO — To so odlikovanci, ki so jim prejšnji teden v Dolenjski galeriji podelili odlikovanja predsednika republike. (Foto: R. Bačer)

Za sindikate ni počitka

Novo predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov, nova skupščina in njena bodoča usmeritev

28. junija je bila v Novem mestu skupščina sindikatov, na kateri so sprejeli poročila za minulo mandatno obdobje štirih let in delovno usmeritev za bodoče. Dosedanji občinski svet in njegovi organi so dodelili razrečnico, za novega predsednika pa je bil izvoljen inž. Stane Žunič. Sekretar bo še naprej Miha Bugar, podpredsednika občinskega sveta pa sta Jakob Andoljšek iz SGP Pionir in Tilka Sašek z uprave javne varnosti Novo mesto.

Kot glavno nalogo v prihodnje, ki

pa jo je potrebno uresničevati nemudoma, so določili priprave na kongres in s tem v zvezi obravnavo osnutka kongresnih dokumentov.

Razprave o tem bodo že julija po vseh sindikalnih organizacijah, tako da kljub dopustom za sindikate ne bo počitka.

Skupščina je bila tudi mnenja, da je potrebno vztrajati pri sklepih, da se jeseni odpro štiri celodnevne šole v občini in da se uresniči zastavljeni program usmerjenega izobraževanja.

Iskrene čestitke

28. junija je bila v Dolenjski galeriji slovesnost s krajšim programom Dolenjskega okteta, nato pa je Marjan Simič, predsednik novomeške občinske skupščine, podelil odlikovanja, s katerimi je Maršal Tito odlikoval več naših občanov.

Medaljo dela so prejeli: Ana Bele, Stjepka Blatnik, Alojzija Dragman, Justina Kandorfer, Marija Kočijaž, Stjepka Kranjčič, Cilka Lamut, Jožefa Mavsar, Marija Miklavčič, Cvetka Milanovač, Ljudmila Mrvar, Marija Poničar, Jože Puš, Marija Rolih, Angela Seničar, Terezija Žagar. Med temi so pretežno člani kolektiva Novoteks in pa društva računovodskih delavcev.

Red za vojaške zasluge s srebrnimi meči je dobil Zdravko Zupanc. Red dela s srebrnim venciem pa so tokrat prejeli: Dušan Čiča, Jožica Djordjevič, Alojz Forčezin, Janez Lahajnar, Franc Miklavčič, Marija Reberšek, Ana Rukše, Milena Sajevič, Jožefa Šurja, Franjo Švent, Edvard Treč, Stanislav Židaneš in Marija Zonta. Red zaslug za narod s srebrno zvezdo je dobil Jože Florjančič iz Otočca, Red republike z bronastim venciem pa Tone Golobič iz SDK Novo mesto.

STOJŠI IN GLEDAŠ

Obnova fasad na novomeškem Glavnem trgu se je začela. Kobetova hiša pri mostu in ona na drugi strani ceste, kjer ima lokal Ljubljanski dnevnik, sta že gotovi. Stevilni občani se ustavljajo pred obema hišama in občudujejo „novo preobleko“. Če bo res ves Glavni trg v treh mesecih na tak način obnovljen, bo naša mesto eno najlepših v Sloveniji in bo lahko s ponosom nosilo ime Novo mesto.

„Nekdo mora biti odgovoren“

Nova skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti se je že na prvi seji soočila s pripombami delovnih ljudi — Delegaciji Krke in zdravstvenega centra želi odobranje

27. junija so se sešli v Novem mestu delegati zbora uporabnikov in izvajalcev samoupravne stanovanjske skupnosti ter na skupni seji opravili volitve. Novi predsednik skupščine je Alfonz Brzič, delegat iz IMV, njegov namestnik pa Ivan Pušavec, delegat iz krajevnih skupnosti Gotna vas.

Skupščina je za predsednika izvršnega odbora izbrala Ivana Somraka, za predsednika zbora uporabnikov Rajka Gerdoviča in za predsednika zbora izvajalcev Pavla Zupančiča.

Drugi del seje je potekal že v delovnem vduhu. Potrjevali so odločitve komisije, ki je obravnavala pritožbe občanov v zvezi z razvrstitvijo na prednostni listi za dodelitev stanovanj ali pa zato, ker so jim bile prošnje povsem zavrnjene. Zoper sklepe o zavrnitvi je 6 prizadetih vložilo pritožbe, zoper razvrstitev pa je bilo 29 prošelj in pritožb. Glede na priložena dokazila so bile posameznikom pritožbe ugodene, nekaterim pa spet zavrnjene.

Prav na koncu seje, pri delegatskih vprašanjih, pa je delegacija tovarne „Krka“ (ta redno nastopa s pismenimi mnenji), ostro kritizirala

dejstvo, da v stanovanjski izgradnji močno zaostajamo. „Pri nas 179 ljudi čaka na stanovanje, med njimi je več družin z otroki, imamo denar, pa ne moremo kupiti stanovanj,“ je navedla delegatka Krke. Zahtevala je odgovor, kaj je z gradnjo na Cesti herojev, kaj na Zibertovem hribu, predvsem pa, kdo je odgovoren, da se vselite v bloke na Drski tako odmika.

Z vsebinsko enako razpravo, le da je bila izrečena ustno, je nastopila še

ZDAJ SE VE, KAJ MANJKA

Pred kratkim je bilo ugotovljeno, da bi morali na območju Novega mesta na novo postaviti kar 85 prometnih znakov in obnoviti skoro 2.000 m² označb na vozliščih in parkirnih površinah ter nabaviti 110 novih drogov za prometne znake. Vsa ta dela bi veljala okrog 185.000 dinarjev. Komisija za ureditev prometa v zvezi z oktobrskim zasедanjem stalne konference mest predlaga, da bi dotlej to nabavili in namestili.

Prav na koncu seje, pri delegatskih vprašanjih, pa je delegacija tovarne „Krka“ (ta redno nastopa s pismenimi mnenji), ostro kritizirala

ROBIČEV NOKTURNO

Poslušalci ljubljanskega radia bodo lahko 9. julija ob 23.05 v znani oddaji Literarni nokturmo prisluhnili recitacijam pesmi Rudija Robiča, slovenskega pesnika in sodelavca Dolenjskih razgledov, ki mu je Cankarjeva založba v sodelovanju z novomeškim podjetjem Pionir izdala knjižni prvenec „Priglasitve pesmi“.

Je uresničeno, kar je bilo zapisano?

Komunisti o stanovanjski problematiki v občini

29. junija je komite občinske konference ZK v Novem mestu organiziral razpravo z vodilnimi komunisti iz družbenopolitičnih organizacij in stanovanjski izgradnji in pa da bi preverili naloge, ki so bile sprejete marca v predkongresni razpravi, so tokrat ugotavljali, kje smo uspeli in kje ne.

Ena osnovnih ugotovitev je bila: mnogo o tem govorimo, bistvenih premikov pa ni. Kljub temu pa je treba priznati, da je prišlo prav v zadnjih tednih do uresničitve posameznih točk iz marčevskega programa. Prisotni so menili, da bi moral v prihodnje vsi podpora, tako materialno kot moralno in kadrovske, doživeti novi Zavod za družbeno planiranje, sicer bomo še vedno peli isto pesmico: Ni stanovanj, ker ni urejena urbanistična služba!

ZA STRANKE BREZ GNEČE — Novo poslopje Ljubljanske banke privablja na ogled veliko meščanov, pa tudi ljudi iz okoliških krajev. Stranke ugotavljajo, da v tem posloju pri okencih ni gneče in da lahko hitro opravijo. (Foto: Ria Bačer)

Novomeška kronika

NAPISI NE USTREZAJO — Posebna komisija, ki dela v okviru priprav za stalno konferenco mest, je po Novem mestu pregledala napisne table in svetlobne reklame nad lokali. Zelo redki estetsko ustrezajo, zato bodo lastnike skušali prepričati za zamenjavo napisov po predlogu strokovnjakov. Tudi s to akcijo bo mesto precej pridobilo.

ŠOLSKA BO LEPSA — Ena najbolj jamastih mestnih ulic in ena redkih v centru, ki so ostale makedamske in take kot nekdanje je Šolska ulica (od sodišča mimo mlina do zdravstvenega doma). V kratkem bo ulica modernizirana, širša in asfaltirana.

ŠTIRI DEKLICE, EN DEČEK — Pet novih občanov smo dobili prejšnji teden, ko so v novomeški poročnišnici rodile: Danica Možina s Trdinove 11 — Leo; Milena Sobar iz Ragovske 2 — dekljico; Ivanka Grabič iz Valentičeve ulice 5 b — Sandro; Metoda Turk iz Kristanove 30 — Borisa in Marjana Košček iz Kobtialove 30 a — Matejo.

GOB JE DOVOLJ, AMPAK SO DRAGE — Ponedeljkova tržnica je bila dobro založena, tudi z jurčki in lisčkami, vendar so kupci menili, da so cene visoke. Za manj kot 80 dinarjev niso prodajalci hoteli dati kilograma gob. Precej je bilo tudi borovnic po 30 din liter, dobiti je bilo ribez po isti ceni, medtem ko so cene češnjam precej popustile. Na stojnicah so sicer še vedno držali ceno 20 din in več, kmetice pa so jih prodajale tudi po 15 din kilogram, Breskve so bile po 26 din, jaja po 20 din, krompir po 8,70 din, jaja po 2,50 din, banane po 20 do 30 din, paradiznik po 24 din kilogram itd.

Ena gospa je rekla, da je novi izvršni odbor samoupravne stanovanjske skupnosti sestavljen iz samih moških. Najbrž so pri kandidiranju upoštevali, da bodo moški „komandirali“ v stanovanjski politiki, ženske bodo pa v stanovanjih pospravljale...

Št. 27 (1508) — 6. julij 1978

Skupaj močni

Pobuda telesnokulturne skupnosti: obveznice za športno dvorano!

Izvršni odbor občinske telesnokulturne skupnosti se je po delovnih organizacijah že obrnil na delovne ljudi s prošnjo, da tej skupnosti podarijo prežete obveznice posojila za ceste. Z denarjem, zbranim s to solidarnostno akcijo, nameravajo pospešiti gradnjo prepotrebne športnih objektov v občini. Po srednjeročnem načrtu je v Sevnici predvidena gradnja bazena, večnamenske dvorane in športnih igrišč. V Krmelju naj bi ravno tako zgradili športno dvorano in dopolnili igrišča.

Do pobude za podarjanje obveznic je, kot smo že poročali, prišlo iz želje, da bi v Sevnici zgradili večnamensko športno dvorano. Kot je znano, v vsej občini ni pokritega prostora, ki bi lahko sprejel več kot 400 gledalcev. V novi dvorani naj bi bilo prostora vsaj za tisoč ljudi. V njej bi lahko prirejali poleg športnih tudi kulturne in zabavne prireditve ter zborovanja. Kot poudarjajo v lepaku, je gradnja več kot nujna — otroci se lahko igrajo dejansko samo na cesti.

Izvršni odbor ima že natiskana priznanja, ki ga prejme vsak darovalec obveznic. Predvideno je, da bodo imena darovalcev častno izobešena v novem objektu. kot ob vsaki podobni akciji je tudi ob tej pomemben že začetek. Pobude prvih darovalcev je najboljša spodbuda drugim. Prvi odmevi so ugodni. O odzivu bomo še poročali.

A. Z.

Resneje obravnavati izgube

Gospodarjenje uspešno, vendar tudi nekaj sezonskih izgub

V kočevski občini je bil lani dosežen za 29 odstotkov večji celotni prihodek, kot je znašal leto prej, in za 42 odst. večji dohodek pri za 4 odstotke več zaposlenih. Zaradi nekaterih sprememb v obračunavanju so posamezni lanske podatki težko primerljivi s predlanskimi. Zato naj velja načelna ugotovitev, da so bili lani doseženi sorazmerno dobri gospodarski uspehi in da je gospodarstvo izpolnilo zastavljene načrte.

Iz začrtanih okvirov pa občutno izstopa skupna poraba, ki je porasla kar za 28 odstotkov, in delno splošna poraba, ki je porasla za 17 odstotkov.

Tudi v prvem četrtletju letos so doseženi v gospodarstvu dobri rezultati, vendar jih delno kazi izguba, katera je — po oceni gospodarstvenikov — le sezonskega značaja. Delegati, ki so pred kratkim na sejah zborov občinske skupščine o tem razpravljali, pa so menili, da je treba tudi „sezonske“ izgube vzeti pod drobnogled in ustrezno ukrepati, za večje izgube ali celo likvidacijo OZD (na primer Termoplastike) pa bi po

mnenju delegatov morali najti krivca. Ne sme se več dogajati, da za velike izgube ali likvidacije nihče ne odgovarja. Če pri manjših izgubah je treba ukrepati in odgovorne poklicati na odgovor.

J. PRIMC

Boljša preskrba

Dela potrošniških svetov še ni čutiti

Predsedstvo OK SZDL Črnomelj je na svoji seji razpravljalo o problematiki potrošniških svetov. Z dosedanjim delom teh svetov nikakor ne morejo biti zadovoljni: potrošniške svete so ustanovili le v šestih krajevnih skupnostih pa še tam delo ni začelo. Da bi spodbudili njihovo delo, bodo ustanovili posebno telo, v katerem bodo predstavniki živilske industrije, trgovine, izvršnega sveta, sindikata in vseh krajevnih skupnosti. Ta štab naj bi sodeloval z ustreznimi službami pri izvršnem svetu in s samim IS. Vprašani, ki tajejo potrošniške, je precej: dežurstvo v trgovinah ob sobotah in nedeljah, založenost trgovin, predvsem specializiranih, raztresenost skladiščnih prostorov za gradbeni material itd. Najslabše je prav z gradbenim materialom in avtomobilskim in deli.

štvo po vojni brez opreme in igrišč, pogoji za delo pa tudi danes niso najboljše, dosega vsekoli lepe uspehe. V atletiki je iz tega društva prišlo nekaj republiških in zveznih reprezentantov, iz njega so izšli tudi republiški in državni rekorderji; posebno veliko pa je društvo doseglo pri razcvetu rokometu, saj je bil Črnomelj eno pomembnejših rokometnih središč v naši republici.

Danes deluje v okviru društva več sekcij: sekcija za splošno telesno vzgojo z desetimi oddelki, rokometna, košarkarska, karate, odbojarska ter rekreacijska sekcija. Pet ekip tekmuje v raznih liga h, kjer dosegajo lepe uspehe.

Priznanje iz Beograda

Črnomaljski Partizan dobil posebno zvezno diplomu

Na partizanskem mnogoboju na Tjentištu so prejšnji teden podelili priznanja in diplome Partizana Jugoslavije najbolj zaslužnim društvom. Med petimi in nagrajenci iz Slovenije je tudi Partizan Črnomelj, ki je dobil posebno diplomu za pomembne dosežke pri razvoju športne rekreacije in telesne vzgoje v občini. Za to visoko priznanje je črnomaljsko društvo predlagal Partizan Slovenije. Črnomaljski Partizan, ki nadaljuje tradicijo 1907. leta ustanovljenega Sokola, šteje danes več kot 400 članov, po svoji aktivnosti in številčnosti pa je med najboljšimi in najuspešnejšimi društvi TVD Partizan na Dolenjskem. Čeprav je bilo dru-

Plačevanje po delu se zatika

Konferenca ZK v Brežicah kritično o nagrajevanju — Prvi korak je storjen

Osnovne organizacije ZK v brežiški občini so se v maju lotile zahtevne naloge: analizirale so kakovost nagrajevanja po delu in opozorile na neustrezne rešitve, na nedoslednosti, ki še povzročajo nezadovoljstvo med delavci. Te probleme je na seji 29. junija obravnavala občinska konferenca ZK v prisotnosti članov predsedstva sindikalnega sveta in komisije za spremljanje zakona o ZD pri občinski skupščini.

Osnovne organizacije so kritično ugotovile, da je nagrajevanje po delu najboljše uveljavljeno za neposredne proizvajalce, medtem ko za skupne službe in režijske delavce dela še ne merijo. Njihov osebni dohodek vrednotijo po opisu delovnih nalog in po vrednosti točk, ne ozirajo se na prizadevanje in uspešnost pri delu. Komunisti zahtevajo, in v tem jih je podprla tudi konferenca, da v tozidih čimprej poiščejo ustrezna merila tudi za te službe.

NOVO V BREŽICAH

KROJAČI, ŠIVILJE, KOVAČI — Strokovni odbor Gospodarske zbornice v Krškem je posredoval skupščini prioriteten vrstni red kreditiranja obrti v letu 1978. Na prvo mesto je uvrstil deficitarno storitveno obrt, h kateri sodijo tele stroje: krojaštvo (ne konfekcija), šivilstvo, čevljarstvo, kovaštvo, elektromehanična servisna dejavnost, popravilo instalacijskih naprav, popravilo radijskih in televizijskih aparatov, gospodinskih pripomočkov ter finomehanika in mizarske storitve. Šele nato bodo na vrsti druge obrti, gostišča itd.

NA TRŽNICI ŽIVAHNO — Prodajalci z juga so prinesli več pestrosti na brežiške stojnice. Založili so jih s paradiznikom, kumaricami, stročjim fižolom, krompirjem in drugimi zgodnjimi pridelki.

EN INŠPEKTOR PREMALO — Na zadnji skupščini občinske sindikalne organizacije v Brežicah so ugotovili, da inšpektorat za delo ob sedanjih zasledbi prepovedko nadzoruje zasledbene delodajalce. Menili so, da je prav na tem področju potreben temeljitejši redni, ne le občinski nadzor, sledili pa naj bi tudi ukrepi.

BREŽIŠKE VESTI

Veliko jih je, a še premalo

Mladi bi se lahko bolj vključevali v delo svoje organizacije — Sodelovanje s KS si utira pot

Ob podatkih o številu prebivalstva, ki bi v krški občini po letih še sodilo v organizacijo Zveze socialistične mladine, jih je v njej še premalo. Tako so govorili delegati na minuli volilno-programski konferenci te organizacije, ki je vendarle v zadnjih letih dosegla vrsto organizacijskih pa tudi akcijskih uspehov.

Ce bi k politično aktivnim mladincem prišli še tiste, ki se vključujejo v delo drugih družbenopolitičnih organizacij pa samoupravnih organov v združenem delu, potem bi

KRŠKE NOVICE

VSE, Vendar premalo — Kot smo na posvetu, ki so ga pripravili komunisti krške občine, da bi pregledali samoupravne družbene odnose v stanovanjskem gospodarstvu, slišali, bodo tokratni srednjeročni program gradenj v celoti uresničili. To pomeni, da bo do konca 1980. leta v občini 486 novih družbenih stanovanj.

NOVO VODSTVO — Volilno-programska konferenca mladinske organizacije krške občine je za poklicnega sekretarja konference ponovno izvolila Draška Kupiroviča, nepoklicni predsednik pa bo še naprej Dušan Dornik. Na konferenci so podelili tudi vrsto priznanj, ki so jih za uspešno delo v organizaciji ter za sodelovanje z njo prejeli: Rajko Dostvenšek, Gorjan Msojedec, Danica Kozole, Alojz Kunej, Vinko Zupančič in Rado Kozole, OO ZSMS Velik i Podlog in Podbočje, osnovni šoli Krško in Leskovec ter gimnazija JLA Cerklje.

DELEGATI IZBRALI — Na nedavnem zasedanju zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine so za letošnje financiranje delegatskega sistema v KS sprejeli vendar ne enoglasno predlog o delitvi, ki so ga pripravili v krajevni skupnosti Leskovec. Le-ta upošteva poleg števila prebivalcev in delegatov za skupščino, občine in skupščine SIS še razvitost krajevnih skupnosti. 137 starih milijonov bodo razdelili tako, da bo najmanjši prspevek 4,95 milijona (Rožno-Presladol) in najvišji 25,26 (KS Krško).

KRŠKI TEDNIK

Št. 27 (1508) — 6. julij 1978

Vsi našteti in številni drugi problemi nalagajo posebno komunistom v sindikatih, da bi se čimbolj potrudili za vpejavo realnejših meril in sodelovali pri popravljanju začetniških napak ter z združenimi močmi izpeljali pravičnejše nagrajevanje za vse. Konferenca je izrekla kritiko vsem tistim, ki so v kolektivih odgovorni za prepočasno uveljavljanje nagrajevanja po delu.

JOŽICA TEPPEY

NOVO VODSTVO SINDIKATA

Za predsednika občinskega sveta Zveze sindikatov v Brežicah je skupščina izvolila Toneta Jesenka, za podpredsednika Henrika Omerza in za sekretarko Jano Videnič. V predsedstvu je 11 članov, v medobčinski svet Zveze sindikatov za Posavje pa so jih delegirali 7. Delegati republiškega sveta Zveze sindikatov so Bojan Gričar, Tone Jesenko in Henrik Omerzu, delegat za svet Zveze sindikatov Jugoslavije pa Tone Jesenko.

MAKEDONCI V BREŽICAH — Rezervni starešine iz Makedonije, ki so bili dva dni v gosteh v brežiški občini, so v nedeljo popoldne položili venec pred spomenik revolucije. Predtem so si ogledali Posavski muzej, zvečer pa jim je v domu JLA priredil sprejem predsednik občinske skupščine Stanko Rebernik. (Foto: Jožica Teppey)

SPET POMLADILI — Prvi seji konference komunistov sevniške občine po kongresih so prisostvovali minuli četrtek tudi novi člani, ki jih je na koncu seje sekretar Franc Pipan (na desni) slavnostno sprejel v vrste ZK. Večina novo sprejetih članov je iz vrst mladih. (Foto: Železnik)

Usposobljeni za akcijo

Minuli četrtek se je z nadvse vzorno sklepčnostjo za ta čas sestala občinska konferenca ZK, do 100-odstotne sklepčnosti je manjkala le en delegat.

Kot sta bila oba kongresa napolnila za akcijo, velja to tudi za konferenco komunistov sevniške občine. Člani konference so v marsičem dopolnili predložene delovne programe komisij in komiteja do konca leta.

Vso pozornost zaslužijo kritika nesprijemljive prakse, da se krajevne skupnosti spreminjajo v nekakšen servis za komunalno dejavnost. Kot je poudaril Lojze Vidic iz Loke, vsi družbenopolitični dejavniki iz te krajevne skupnosti brez uspeha že lep čas opozarjajo na morebitne škodljive posledice takšnega dela. To je prišlo do izraza tudi ob začetku dela komunalne skupnosti. Temeljitejšo oceno zaslužijo tudi neuspela akcija za celodnevno šolo v kar dveh krajevnih skupnostih, na Blanci in v Boštanjju. Nerazumljivo je, da je poskus spodletel ravno pri slednji krajevni skupnosti, ki je sicer znana po naprednosti. Vse priznanje gre šolnikom in vsem dejavnikom v krajevni skupnosti Šentjanž, ki so akcijo kljub težavnim razmeram uspešno izpeljali. A. Z.

Našel svoje mesto

Uspešno štiriletno obdobje dela sidnikata v sevniški občini

Preddopustniška mrzlica, delno pa tudi številčnost skupščine je skoraj ogrozila sklepčnost najvišjega foruma sindikata v občini. Po čakalju in telefonadi so na seji minuli četrtek končno le zagotovili sklepčnost.

Kot je v svojem izjavljanju podčrtala tudi članica republiškega sveta sindikatov Tilka Blaha, ta zadržega ne more zasenčiti uspešnega dela sindikatov v občini. To je potrjevalo tudi obsežno poročilo v gradivu. Dosedanji predsednik Jože Jeke je kritično, spregovoril o pomankljivostih. Dohodkovne odnose v Jutranjki so npr. uredili šele po veljavni novega zakona o knjigovodstvu. Delegat iz Jutranjke Ante Glavan je prizadeto razpravljal o pomankljivem povezovanju tekstilne industrije.

Tilka Blaha je dala poteku konference nedvomno pomembno vsebino. Kritično je povzela misel delegatke iz Lisce zaradi domnevne šibkosti te panoge. Kot nerazumljiv pojav je ocenila povezovanje poklicne oblačilne šole z osnovno šolo, ko bi bilo bolj naravno, če bi bila povezana z obema konfekcijama velikanka — Lisco in Jutranjko.

V minulem mandatnem obdobju je sindikat v občini storil veliko tudi za neposredno varstvo pravic delavcev. Novi občinski so dnik za prekrške dipl. pravnik Silvester Tihole sicer šele od lanskega maja vsak četrtek popoldne nudi pravno pomoč delavcem v pisarni občinskega sindikalnega sveta, vendar je v tem času rešil že nad sto zadev. Temu primeru se je zmanjšal naval na sodišče združenega dela. Sprejeta delovna usmeritev je obet za še večje uspehe v prihodnje. Za novega predsednika je bil izvoljen znani družbenopolitični in društveni delavec Lojze Anezlj iz Kopitarne. Poklicni sekretar bo še nadalje Maks Zupanc.

A. ŽELEZNIK

NE MORE VSAK

Naj v sevniški Lisci še tako šahirajo, med prvo deseterico se uspe uvrstiti komaj kakšen neposreden proizvajalec. Poznavalcev razmer to seveda ne preseneča: le kdaj je še delavec lahko matiral šefa! Sploh pa — ali ni za šoferja osmo mesto, za skladiščnega delavca pa deveto mesto lep uspeh, če upoštevamo, da ne moreta trenirati med delovnim časom?

SEVNIŠKI PABERKI

BREZ VARSTVA? — Občudovalci sevniškega gradu trenutno lahko občudujejo popolna vrata na obsežno grajsko livado le v barvni bruširi, ki je izšla ob 15-letnici Jutranjke. Eden od lepih kamenitih stebrov je žalostno nametan za grajskim zidom, kjer so prislonežena tudi lepa kovinska vrata, če jih že ni kdo odpeljal k svojemu vikendu. V obzidju ze vajo na stečaj odprta vrata z varovalkami, števecem in preklonno uro — v izziv takemu in drugačnemu vremenu. Javna samota je, da grad očitno, sedaj ko zaradi starosti ne more več tja tako redno prizadevni Jože Smodej, nima več pravega varstva, čeprav ima kulturna skupnost poklicnega tajnika.

SEVNIŠKI VESTNIK

Ocena — šola za drugič

Javna razprava o oceni političnih razmer v občini primer, kako je treba obveščati bazo

Minuli teden je bila družbenopolitična dejavnost v trebanjski občini na vrhuncu: v ponedeljek se je sestala občinska konferenca ZK v stari in novi sestavi, v torek občinska konferenca SZDL, v petek popoldne pa še skupščina občinskega sindikalnega sveta.

Bralcem se opravičujemo, ker zaradi omejenega prostora v tem tednu o vseh teh pomembnih sejah ne

moremo poročati izčrpnje. Sprejete orga nizijske spremembe v občinski organizaciji ZK bodo nedvomno povečale neno akcijsko sposobnost. Na novo so ustanovili osnovno organizacijo v „Kotrendu“ (Krojaško pod jetje), zadnje čase pa so sprejeli precej novih članov. S tem delom bo nedvomno treba še nadaljevati.

Veliko pozornosti je v občini že lep čas vzbujala ocena političnih razmer, ki je bila v obsežni javni razpravi po vseh osnovnih organizacijah. Takšen pristop v obveščanju članstva so povsod sprejeli z odobravanjem. Komite je doživel ponekod kritiko, ker takšne prakse niso imeli že prej. Sestavni del te ocene je bila tudi obšodba samovoljne kandidature bivšega predsednika občinske skupščine Slavka Kržana za direktorja „Dane“, o čemer smo na kratko poročali že prejšnji teden. Direktor Kržan bo moral, kot je navedeno v oceni, spremeniti način dela, upoštevati stališča ZK, katere član je, in se držati dogovorov. Kot je poudaril na konferenci prejšnji sekretar komiteja ZK in sedanji predsednik občinske skupščine Tone Zibert, so Kržana že prej tovariško opozarjali na nedoslednosti, vendar vedno brez uspeha.

ALFRED ŽELEZNIK

Novo vodstvo

Zahvala Ivanki Pavlinovi

Sekretar komiteja občinske konference ZK Janez Zajc se je na kraju zasedanja občinske konference SZDL predzadnji torek, ki je ugodno ocenila minulo štiriletno obdobje dela, v imenu vseh družbenopolitičnih organizacij zahvalil dolgoletni družbenopolitični delavki in predsednici občinske konference SZDL Ivanki Pavlinovi.

Tovarišica Ivanka se je upokojila. V času njenega predsednikovanja je doživela občinska organizacija SZDL nedvomno velike uspehe. Opravljeno delo je tako obsežno, da ga še na konferenci ni bilo mogoče oceniti v vseh potankostih. Predsednica Pavlinova se je vedno dosledno zavzemala za vestno in hitro izpeljavo vseh nalog, to prizadevanost so nemalokrat pohvalili tudi predavnik republiške konference SZDL ob obiskih trebanjske občine. Za novega poklicnega predsednika je bil izvoljen dosedanji sekretar mladinski družbenopolitični delavec Tomaž Plazar. Plazar je Mirenčan, družbenopolitično se je pričel udejstvovati kot orodjar v Trimu; končal je srednjo politično šolo v Novem mestu. Za sekretarja — ta dolžnost se po novem ne opravlja poklicno — je bil izvoljen Pavel Zagar.

PRISRČNO SLOVO IN SPREJEM

Izmenio ljubljanskih brigadirjev v dobrniški šoli je že zamenjala nova brigada iz Slovenj Gradca. Predhodniki so v poprečju presegle normo za 160 odst; če upoštevamo še udarniški dan, znaša preseganje celo 230 odst. Domačini so jim pripravili prisrčno slovo. Slovenjgraški brigadirji, med njimi so tudi mladi iz trebanjske občine, predvsem iz območja krajevnih skupnosti Dolenja Nemška vas, so se minuli teden spopadli s težavnim kamnitim svetom. Znano je, da kopljejo za vodovod na območju KS Knežja vas.

Iz kraja v kraj

NIKOLI NE VES — Ko se je šentruperska delegacija vrnila z zadnjega zasedanja občinske skupščine, so doma bž povprašali, zakaj krajevna skupnost ni sprejela sklepa o pristopu h komunalni skupnosti. Tačas pa je v kraju že potekal sestanek, kjer so razpravljali o pristupu. Predsednik Zgonc je delegatom pojasnil, da se prej ni upal podpisati sporazuma o pristopu, zakaj človek nikoli ne ve, če ne bi to potegnilo za seboj kakšne obveznosti. Znano namreč je, da sosedje na Mirni še sedaj nimajo zadovoljivega odgovora od komunalne skupnosti, kaj je z denarjem za komunalno opravljanje Roj, Šentrupercani pa so to pomlad zložili skoraj milijardo starih dinarjev za asfaltiranje svojih cest.

TREBANJSKE NOVICE

IZ PRVE ROKE — Prejšnjo sredo so se oglasili pri predsedniku občinske skupščine Trebnje in delegatu 11. kongresa ZKJ Tonetu Zibertu člani novinarskega krožka osnovne šole Šentrupert s svojim prizadevnim mentorjem prof. Jožetom Zupanom (v sredini). Delegat Zibert je mlade novinarje nadrobno seznanil s potekom kongresa in svojimi vtisi. (Foto: Železnik)

medved odgovarja

Zakaj so meni odklonili sprejem v službo, ko imam diplomu, Franceta so pa sprejeli, čeprav je še nima?

— Vidiš, prav zaradi tega.

DROBNE IZ KOČEVJA

MIRNO MESTO — Mesto se je umirilo. Po zadnjih športnih priveditvah, obhodih maturantov po mestnih ulicah in drugih zaključnih šolskih slovesnostih se je šolska mladina razšla. Nekateri so šli v delovne brigade, drugi pa se pripravljajo na letovanja. Skratka: v mestu je precej mirnejše, ko se je poleg živih zadnjih dni šolskega leta.

PRECEJ ŠKODE — Neurje je povzročilo precej škoda in skrbi občanom in krajevni skupnosti Kočevje. Precej je polomilo sadnega in okrasnega drevja po vrtovih in parkih. Površinska voda, ki je prepočasno odtekala, je zalila vrtove in nekaterim celo kleti. Krajevna skupnost namerava sedaj najprej urediti kanalizacijo. Gradili bodo tudi obvozne ceste, da bodo razbremenili promet v središču mesta.

ŠE ZA ŠPORT — Športne objekte v Kočevju bo treba dokončati. Ostalo je še veliko del, med njimi je veliko takih, ki bi jih lahko opravili sami športniki. Tako bi tudi sami kaj prispevali k urednosti športnih objektov.

PREGOVORJA — Če Ladislava (27. junij) n. o. č. dež po glavi, od nas se sedem tednov ne odpravi. Če Cirila in Metoda (7. julij) dež pere, orehe in kostanj z drevja obere.

NA TRATI SO PRIDNI — Mladinci s Trate so na svojem območju s prostovoljnimi delom urejali poti, igrišča in staro pokopališče, pri katerem so obre ali tudi živo mejo.

KOČEVJSKE NOVICE

medved odgovarja

Kaj se je spremenilo, odkar so na ostrem ovinku na Bregu pri Ribnici namestili opozorilno „zbrastvo“ tablo?

— Prej so se avtomobilisti zaletavali v hišo, zdaj se pa v tablo.

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

UREDITEV OKOLICE — Tik pred šolskimi počitnicami so učenci šole Ribnica še zadnjič temeljito uredili okolico šole, se pravi parke in nasade.

MANJ MALIC — V kuhinji osnovne šole Ribnica so kuhali med šolskim letom na dan do 450 malic z a otroke in učitelje, med počitnicami pa jih kuhajo le še okoli 15 do 20.

GREMO V KINO — V kinu doma JLA v Ribnici bodo ta teden naslednji filmi: 6. julija „Nori dnevi“; 8. in 9. julija „To so gadje“ (matineja „Nekdanji prijatelj Kid“), 12. in 13. julija „Vlak za dva potepuha“.

Največ enojk iz matematike

Precej enk se pri nemščini in slovenščini

Kar 98,7 odst. od 988 učencev centralne šole Ribnica in njenih podružniških šol je izdelalo razred, medtem ko jih je 13 ali 1,3 odstotka padlo ali pa imajo popravne izpite. 27 učencev bo napredovalo v višje razrede z negativno oceno.

Na centralni osnovni šoli Ribnica, ki jo je v pravkar minule šolskem letu obiskovalo 835 učencev, ter na podružničnih šolah v Dolenji vasi in Sušju, ki ju je obiskovalo 153 učencev, je v odstotku izdelalo povsem enako učencev, se pravi 98,7. v Ribnici jih je padlo 11 (od teh imajo 4 popravne izpite), na podružničnih šolah pa dva.

V ribniški osemletki je le nekoliko boljši povprečni učni uspeh v nižjih razredih, kjer jih je izdelalo 98,8 odstotka, v višjih pa 98,6 odstotka. Vsi učenci so izdelali le v drugem in sedmem razredu. Med tremi oddelki osmega razreda je bil najuspešnejši 8. c, kjer so izdelali vsi učenci. V vseh treh šolah je bilo največ nezadostnih ocen iz matematike, in sicer 24, iz nemščine jih je bilo 14, iz slovenščine 11 in iz zgodovine 4.

REŠETO

Prehitro dvigujemo roke?

Stanarine večje, plačniki stanarin pa natanko ne vedo, kam gre njihov denar

Občinska skupščina Kočevje je sprejela odlok o povečanju stanarin za povprečno 30 odstotkov. Razprava o povzvišanju je bila na zboru združenega dela precej šibka in plaha, kot da so se delegati in občani že vnaprej sprizajčili z zvišanjem cen.

V utemeljivni je bilo poudarjeno, da bo s tem povečanjem vred skupna vsota stanarin znašala 7.326.149,24 din. Po odbitku 1.300.000 din amortizacije in 941.355 din stroškov upravljanja s stanovanjskim skladom ostane za tekoče vzdrževanje stanovanj 769.245,67 din, za investicijsko pa 4.315.548,57 din, medtem ko bi po načrtu potrebovali za najnujnejša popravila kar 6,8 milijona dinarjev. Te številke naj bi dokazale, da je za učinkovito vzdrževanje stanovanj še vedno premalo denarja.

Kljub vsemu temu so delegati po vsej verjetnosti le prehitro dvignili roke za podražitev stanarin. Precej pove ugotovitev delegata Matije Cetinskega, da stanovalci v družbenih stanovanjih nikoli jasno ne izvedo, kje je denar od stanarin, oziroma kako je porabljen. To pa pomeni, da je samouprava kršena.

Za tako stanje so gotovo v veliki meri krivi stanovalci sami, ki te samouprave ne izpeljejo tako, kot bi bilo najbolje. Pri tem bi jim gotovo morale bolj pomagati politične organizacije.

Prav zaradi neuresničene samouprave na stanovanjskem področju pa gotovo prehitro naraščajo tudi stroški in s tem zahtevki za višje stanarine.

TRIJE RAZREŠENI

Občinska skupščina Kočevje je na zadnji seji razrešila Anotna Kržiča dolžnosti načelnika oddelka za notranje zadeve in oddelka za splošne zadeve in družbene službe, Franca Jarca dolžnosti komandirja postaje ljudske milice Kočevje in Aleša Mačka dolžnosti sodnika združenega dela v Ljubljani. Prva dva sta bila na lastno željo razrešena zaradi upokojitve, tretji pa zaradi prevzema nove službene dolžnosti.

rine. Zdaj se namreč dogaja, da stanovalci plačujejo stanarine, o njihovi porabi pa odločajo „samoupravni organi“, v katerih je veliko ali celo večina (tega podatka ne povedo) lastnikov zasebnih hiš.

Delegati vprašujejo

STADION

V: Govori se, da je kvaliteta dela na stadionu dvomljiva.

O: Stadion je nasipan s 70–80 cm debelo plastjo točnega kamena, kar zagotavlja propustnost vode; na to osnovo pa je nasipana še zemlja, da je zdaj stadion za 120 cm višji. Res je kvaliteta nasipane zemlje slabša, ker boljše v bližini ni bilo mogoče dobiti, vendar so ji dodali šoto in gnojenko. Dela so opravljena po navodilih strokovnjaka—travnjarja, inž. Korošca. Analizirane so tudi vse potrebne analize zemlje. Stalen dež je kriv, da zemlja ni že bolj zrahljana.

SAMOPRISPEVEK

V: Kako je s samopriskom za center usmerjenega izobraževanja (CUS)?

O: Samoprisk se zbira na posebnem računu. Nanj ni obresti. Zato je bil posojen za gradnjo stadiona, a bo te dni vrnjen. CUS bo mo začeli graditi še letos, ker mora biti v šolskem letu 1979/80 v njem že pouk. Začetek gradnje se zavlekel tudi zaradi razprav o gradnji zaklonišča pri CUS.

POSOJILA

V: Koliko denarja je bilo sposojenega za gradnjo stadiona?

O: Gradnja bo veljala okoli 9 milijonov dinarjev. Od tega zneska znaša 4 milijone posojilo LB, 2,5 milijona posojilo vojnega servisa, ostalo pa so sredstva telesokulturne skupnosti. Začasno je bilo okoli 3 milijone dinarjev sposojenih od samopriskov, a vendar bo ta denar prvi vrnjen, ko bodo črpala sredstva omenjenih posojil.

Razvejena dejavnost sindikata

Sindikat je vedno bolj odločujoč dejavnik na vseh področjih samoupravnega in družbeno-ekonomskoga življenja — Do jeseni čas za „popravo“ samoupravnih aktov

V zadnjih štirih letih po 8. kongresu Zveze sindikatov Slovenije so tudi osnovne organizacije sindikata v črnomaljski občini vedno bolj dobivale tisto vlogo in pomen, ki naj jo ima sindikat kot najbolj množična organizacija delavcev. To se je v črnomaljski občini še posebej čutilo v deležu, ki ga je imel sindikat pri razvijanju in krepitvi samoupravljanja v tozidih in drugih organizacijah združenega dela.

Samoupravne reorganizacije se je več organizacij združenega dela lotilo že pred sprejetjem zakona o združenem delu, če so na razpravah v delovnih kolektivih in problematikih konferencah ugotovili, da imajo za to pogoje. Pri ustanavljanju novih tozidov pa so večkrat naleteli na nasprotovanje raznih struktur, predvsem iz strokovnih služb; misljenje, da bi s tem nazadoval razvoj, so ponekod širili še celo po sprejemu zakona o združenem delu, vendar to ni moglo zavreti začeta procesa.

Marsikje pa so se izdelave samoupravnih aktov lotili prepozno in v

naglici, tako da ne vzpostavljajo vedno takih samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosov, kot jih omogočata zakon o združenem delu in ustava. Te akte bo posebna občinska komisija ponovno pregledala in ocenila septembra, do takrat pa

PRVA IZMENA BRIGADE ŽE DELA

V nedeljo, 25. junija, je v Črnomaljski občini pričela delati prva izmena mladinske delovne akcije „Bela krajina 78“. Prva izmena bo pomagala graditeljem partizanske magistrale do 16. julija, v njej pa dela 40 brigadirjev iz obeh belokranjskih občin. Komandant brigade je Tone Zunič, pokrovitelj pa semiške Iskra. Brigadirje je v torek, 27. junija, obiskal Luka Leskošek.

PRIZNANJA MLADINCEM IN MENTORJEM

Na zadnji seji OK ZSMS Črnomelj so podelili devet priznanj zaslužnim mladincem in mentorjem. Priznanja so dobili: Branko Pečjak, Verica Štipanovič, Vladka Potočar, Zdenko Ivančič, Ramiz Duraković, Marjan Črne, Jože Stegne, Slavica Badjuk, Silvo Mihelčič, Mihaela Roth, Anica Staršinič in Jure Perko.

PEVSKO SREČANJE OB KOLPI

Pevski zbor iz Gribelj pripravlja za 23. julija v počastitev dneva vstaje ripreditev „Srečanje ob Kolpi“, na kateri bodo nastopili mešana pevska zborja iz Gribelj in Adlešičev, ženska pevska zborja z Vinice in iz Črnomlja, semiški oktet ter tamburaši in folklorna skupina mladinskega kluba iz Metlike. V načrtu imajo, da bi že prihodnje leto to srečanje razširili in nanj povabili tudi pevske zbornice iz sosednjih obkolpskih krajev Hrvaške.

KOT PRED STO LETI — Pralni stroj je pridobitev sodobne tehnike, ki je ženskam v veliki meri olajšala delo. Čeprav so sodobni gospodinjstvi stroji našli pot tudi v najbolj odročne vasi, ponekod še vedno niso povsem nadomestili pridnih ženskih rok, kot kaže tudi posnetek iz Žuničev.

Občani pokazali zrelost

Zadnja seja občinske skupščine Ribnica pred poletnimi počitnicami je bila 28. junija. Na njej so sprejeli odlok o uvedbi krajevnega samopriskva, potrdili več zaključnih računov skladov in drugih organov, sprejeli nekatere druge dokumente, na dnevnem redu pa so bile tudi volitve in imenovanja.

Ko so razpravljali o izidu nedavnega referenduma, so ugotovili, da so občani spet pokazali svojo zrelost, saj je za uvedbo samopriskva glasovalo skoraj 65 odstotkov občanov, in sicer na območju KS Ribnica 68 odst., KS Sodražica 59 odst., KS Loški potok 60 odst., KS Dolenja vas 64 odst., KS Velike Poljane 70 odst. in KS Sv. Gregor 72 odst.

Največ jih je glasovalo za samopriskvev na glasovalnih mestih v Ortneku, in sicer 91 odst. m v Lipovcu 89, v Globeli 87, na Bregu 86, Gori 84 in v Dolenjih Lazih 82 odstotkov. V občini je bilo skupno 42 glasovalnih mest.

Najmanj galsov ZA je bilo oddanih v Podklanju (38), Sodražici (41), Goriči vasi in Danah (po 45), Retjah (46) in Jurjevici (47 odstotkov). Na teh voliščih je bilo tudi dino pod 50 odstotkov glasov za samopriskvev.

V poročilu je bilo poudarjeno, da je v nekaterih vaseh za slabe rezultate krivo predvsem dejstvo, da je

bilo na njihovem območju premalo narejenega za prometno in komunalno uredenost. Delegati pa so dodali k temu ponekod še prešibko politično delo občinskih organizacij, položaj v ITPP in premajhno ustno obveščeno medtem ko je bilo pisane dovolj, saj je izšla za to priložnost celo posebna brošura, vendar je marsikje ljudje sploh niso prebrali, nato pa so tožili, da niso obveščeni. V glavnem je bilo dovolj poskrbljeno tudi za ustno obveščanje (na sestankih), žal pa je bila ponekod slaba udeležba.

V razpravi je bilo posebno poudarjeno, da je treba občane pogosteje — najmanj enkrat na leto — obveščati, koliko samopriskva se je nabralo in kako je bil porabljen. Občane je treba bolje obveščati tudi o vsem ostalem dogajanju. Poudarjeno pa je bilo, naj bi v bodoče ob takih akcijah ne pisali parol na fasadah hiš in cestah, ker se tako dela škoda, pa tudi lepo ni.

Saturnus se širi

Ima tudi posluš za potrebe KS

Obrat Saturnusa v Loškem potoku v ribniški občini bo 1. avgusta praznoval četrto obletnico ustanovitve. V tem obdobju se je število zaposlenih povečalo od 22 na 43, v kratkem pa jih bodo zaposlili še 5 do 6, s čimer bodo izpolnili načrt zaposlovanja. Med novospregjetimi je večina mladih, zato bodo v kratkem v obratu ustanovili tudi osnovno organizacijo ZSM.

V obratu montirajo svetila in so v tem obdobju proizvodnjo potrojili. Zaradi zaposlovanja in večje proizvodnje so jim sedanji prostori že pretesni in si bodo v kratkem prizidali še nove. V prizidku bodo skladnišča in del montaže.

Delavci obrata Saturnus imajo posluš tudi za potrebe domače krajevne skupnosti in širše družbe. Tako so s prostovoljnimi delom pomagali pri gradnji vodovoda Hrib-Mali log, eno prsto soboto so delali za športno igrišče, 3.000 din so darovali smučarskemu klubu za smučarsko skakalnico, takrat 25 zaposlenih pa je vpisalo kar 4,8 milijona dinarjev posojila za ceste.

Proti proračunski miselnosti

Delavci morajo biti sproti in natančno obveščeni o rezultatih poslovanja

Na skupščini občinskega sindikalnega sveta, na kateri so pred 9. kongresom Zveze sindikatov Slovenije ocenili delo sindikata v metliški občini in določili naloge, ki čakajo to organizacijo v prihodnjem obdobju, so veliko pozornosti v razpravi posvetili prav vprašanju ustvarjanja dohodka in je vprašanje delitve le-tega v nasprotju z dosežanjo prakso stopilo v ozadje, kar na zgovoren način pričča, da postaja sindikat vedno bolj odločujoča organizacija tako za samoupravni kot družbeno-ekonomski razvoj občine.

Veliko nalog čaka v prihodnjem obdobju sindikat na področju družbenega planiranja. Izkazalo se je, da so bili sedaj plani prevečkrat le seštevek količinskih pokazateljev, niso pa vsebovali ukrepov za povečanje produktivnosti, nakazovali način in obseg združevanja dohodka, izrabo delovnega časa in učinkovitost poslovanja. Prav tako je pomanjkljivo spremljanje uresničevanja planov, tako da delavci niso vedno prav obveščeni o resničnih vzrokih, da plani niso uresničeni.

Sindikat si mora v bodoče bolj prizadevati, da bodo delavci res lahko odločali o celovitem dohodku, se borili proti proračunski miselnosti, ki odvrača delavce od odgovornosti za usmerjanje skladnejšega razvoja vseh delov družbe.

Sindikat mora vztrajati, da bodo delavci objektivno in celovito obveščeni o doseženih uspehih ali neuspehih, kar še posebej velja za razprave o doseženih učinkih ob polletju in zaključku leta. Zavračati je treba vse poenostavljene razlage, češ da gre le za trenutne težave, posebne pogoje gospodarjenja ali druge

zunanje vplive. Le s sprotnim, točnim in poštenim obveščanjem je

DOMICIL OFICIRSKI ŠOLI GLAVNEGA ŠTABA

Na predlog odbora organizacije borcev vojaškega šolstva NOV in POS je skupščina občine Metlike na zadnji skupni seji vseh treh zborov podelila domicil oficirski šoli Glavnega štaba NOV in POS, ki je med NOB delovala v Metliki in okoliških vaseh. Oficirska šola je pridobila 109 tečajev, ki jih je končalo več kot 3.000 slušateljev. S tem, ko je metliška občina podelila domicil oficirski šoli Glavnega štaba, želi oživljati in prenašati borbene tradicije in izkušnje vojaškega šolstva NOV in POS na mlajše rodove. Domicilno listino bodo izročili na proslavi 35-letnice šole in ustanovitve XV. SNOUB v Metliki 3. septembra.

morajo vanje vnesti določbe, ki bodo odpravile slabosti in zagotovile nove odnose v organizacijah združenega dela.

Razveseljivo je, da so občni zbori OO sindikata organizacijsko in vsebinsko vedno boljši, OO pa so svoje delovanje razširile iz zgolj socialnih na široko in razvejeno družbeno-ekonomsko področje. Delo in učinkovitost sindikata v preteklem obdobju sta se izboljševala iz leta v leto, najuspešnejše pa je bilo prav zadnje leto. Poleg tega da je sindikat v preteklem obdobju veliko pozornosti posvečal skrbi za življenjske in delovne pogoje, uresničevanju zakona o združenem delu, je veliko delo opravil tudi pri pripravah in izvedbi zadnjih volitev.

ČRNOMALJSKI DROBIR

ODPRTO KOPALIŠČE — S 1. julijem je spet začel delati rekreacijski center semiške Iskre na Primorskem. Prostoren travnik ob Kolpi urejeno kopališče in bife so na voljo vsem. Prvi iskraši že preživljajo svoj dopust v ličnih brunaricah. Da bi bilo tako, kot prejšnja leta, ko je bil Primostek eno najbolj obiskanih kopališč na Kolpi, čakajo le še obdobje prave poletne vročine.

CESTA Z ZAMUDO — Cesta Vrtača — Semič bi morala biti končana že 25. junija, vendar so se dela zavlekla, tako da bo otvoritev kakšen mesec in pol kasneje. Prejšnji teden so na traso nasipali gramoz, tako da bo lahko vsaj stekel promet in ne bo treba več voziti po luknjasti obvoznici.

PRIZNANJA KRVODAJALCEM — Na obnem zboru krajevnega odbora Rdečega križa Črnomelj so podelili priznanja krvodajalcem, ki so kri darovali 25, 20, 15, 10 in 5-krat. Za 25-krat darovano kri so dobili priznanje Slavka Božič, Adam Lipovec in Janez Mauser.

Črnomaljski poročevalec

SPREHOD PO METLIKI

NA VESELICO SE JE PRIPLAZIL PRED DNEVI nenavaden gost. Natakari je opazil za točilno mizo nekaj rjavega in zelo živega. Bila je lisička, ki jo je najbrž zamakalo gosposkiško življenje. No, fant jo je ujel in zapri v drvarnico. Kaj se je zgodilo z njo, pisec teh vstic ne ve, je pa prepričan, da podobnega gosta na Veselici še niso imeli.

UCENKE POKLICNE SOLE „BETI“ so pred dnevi opravile zaključne izpite. Od tridesetih učencev je bilo uspešnih dvajset, deset jih bo torej še moralo listati knjige in zvezke, preden bodo dobile v roke spitičevala. To se bo zgodilo jeseni, torej je časa za učenje dovolj, trenutni neuspeh pa gotovo tudi ni pokopal vse volje in pripravljensosti.

TRADICIONALNE PRIRREDITVE „NOC NA KOLPI“ letos ne bo. Predani so jo pripravili mladinci, lani Mestna godba, za letos pa ni bilo prevelikega zanimanja, četudi bi lahko z organizacijo prireditev katero od amaterskih društev lepo zaslužilo. Seveda ne brez dela, ki so se ga, kot kaže, nekateri ustrašili. Razumljivo: veliko lažje je napisati prošnjo za denar kulturni skupnosti, kot delati nekaj dni splav, tekati za nastopajočimi, pobirati vstopnino in tako naprej.

DESET MOZ SREDNJIH LET se je za rekreacijo spustilo s čolni iz Adlešič do Kamanja. Med potjo so občudovali lepoto Kolpe, uživali v tišini in lepem vremenu, poleg tega pa še izgubili kakšen dekagramček odvečne teže. No, to zadnje so nam domestili pri Rafu v Kamanju, kjer jih je čakal odojček.

PREMAJHNA ČRPALKA

Edina bencinska črpalka v metliški občini je že precej časa premajhna. To je očitno zlasti poleti, ko se domačim potrošnikom pridružijo tuji turisti, ki se skozi Metliko in rekah stekajo proti morju.

metliški tednik

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 6. julija – Bogomila Petek, 7. julija – Ciril in Metod Sobota, 8. julija – Špela Nedelja, 9. julija – Bogomir Ponedeljek, 10. julija – Amalija Torek, 11. julija – Olga Sreda, 12. julija – Mohor Četrtek, 13. julija – Dragan

LUNINE MENE

13. julija ob 11. in 49 min.: prvi krajec

BREŽICE: 7. in 8. 7. ameriški barvni film Prišli so v noči. 9. in 10. 7. ameriški barvni film Pobegnil s hudičevega otoka. 11. in 12. 7.

ameriški barvni film Stirinožni dektivi.

KRŠKO: 6. 7. jugoslovanski film Okovani soferji; 8. in 9. 7. ameriški film Pomagajte šerifu; 12. 7. francoski film Thomas; 13. 7. ameriški film Avanture neke lady.

CRNOMELJ: 6. 7. italijansko-jugoslovanski barvni film Zasebne hibe – javne vrline. 9. 7. ameriški barvni film Poslednja naloga. 11. 7. ameriški barvni film Kje sta Tom in Jerry. 13. 7. ameriški barvni film Zeleno sonce.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 7. do 9. 7. angleški barvni film Inšpektor Cluzo v akciji. 10. in 11. 7. angleški barvni film Živa tarča. 12. in 13. 7. ameriški barvni film Živali filmske zvezde.

RIBNICA: 8. in 9. 7. nemški barvni film Rdeči orkester.

TREBNJE: 8. in 9. 7. kriminalni film Samosvoj policist.

Motorna vozila

PRODAM Isetto BMW 300, dobro ohranjen. Ludvik Bevc, Florjanska ulica 41, 68290 Sevnica.

PRODAM APN 4, dobro ohranjen. Ogleđ popoldan, Brane Seničar, Dol. Kamence 61, Novo mesto.

PRODAM avto Zaporozec, letnik 1974. Janez Hlebec, Griblje 7, Gradac.

PRODAM opel kadet karavan 1200 C, letnik 74/5, 67.000 km, športno opremljen z radiom, in opel kadet karavan 1100, letnik 69/6, obnovljen. Informacije na telefon 76-073 popoldan.

PRODAM zastavo 750, letnik 1970. Alojz Stangelj, Rajnušče 4, Novo mesto.

AVTO zaporožec, karamboliran, vozen, prodam po delih. Naslov v upravi lista (2391/78).

PRODAM škoda 1000 MB v nevoznom stanju. Milan Knežević, Srebrniče 1, Novo mesto.

PRODAM osebni avto P 125 – nov. Jože Novak, Na Lazu 1, Novo mesto.

PRODAM traktor Pasquali (21 KM). Irča vas 14, Novo mesto.

PRODAM spačka, letnik 1975. Marjan Mikec, Dol. Podboršt 1, Mirna peč.

PRODAM austin 1300 super. Ravgovska 14/10, Novo mesto.

PRODAM renault 4, letnik 1974. Naslov: Martin Jelčič, Oklukova gora, Strojle/Brežicah, telefon 61-979.

PRODAM avto Škoda delux 110 L, letnik 1973. Ogleđ na domu vsak dan od 15. ure dalje. Jože Slak, Jablan 1, 68216 Mirna peč.

PRODAM osebni avtomobil fiat 1100 R. Ogleđ možen vsak dan. Janez Jakše, Volčičeva 33, Novo mesto.

PRODAM zastavo 850. Ogleđ Nad mlini 61.

PRODAM zastavo 750, letnik 1975. Oglasite se lahko v nedeljo. Jože Kralj, Telčice 5, Škočjan.

PRODAM zastavo 750 L, letnik 1976. Vinko Jerman, V Brezov log 44, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM brejo kravo in zazidljive parcele za stanovanjske hiše ali

vikende. Voda in elektrika na parceli. Ogleđ vsako nedeljo. Strajnar, Dečja vas 4, Trebnje.

PRODAM gumi voz (13 col). Vlado Knez, Zdole 43, Krško.

V SADOVNJAKU Antona Blatnika nad Trebno vasio pri Žužemberku, dobite prvovrstne hrustavke za vlaganje. Dostop z avtom.

ZARADI boleznih prodam televizor, črno-bel, znamke Ambasador, Niš. Do 13. 12. 1978 je še pod garancijo. Naslov v upravi lista (2281/78).

UGODNO prodam čoln Elan T 300 in motor Tomos 4, rabljeno dve sezoni. Spolar, Mirna peč 67.

KOMBINIRAN štedilnik 3-2 in Kueperbusch prodam. Naslov v upravi lista (2387/78).

PRODAM fantovsko kolo Brioni. Zorko, Ivana Roba 26.

POCENI prodam žetveni kombajn 630. Gor. Dobrava 1, Trebnje.

PRODAM prikolico za prevoz živine. Ogleđ v nedeljo. 9. julija, pri Kostrevcu, Slepšek 16, Mokronog.

PRODAM gumi voz (14 col). Naslov v upravi lista (2401/78).

ZARADI BOLEZNI PRODAM dobrega konja. Lado Kump, Cеровec 1, Dol. Toplice.

PRODAM kombajn 780 special Zmaj v voznom stanju zaradi nabave novega. Anton Lozar, Griblje 64, Gradac v Beli krajini.

UGODNO prodam gumi voz (12 col) in grablje Sonce 4. Janez Bobič, Cdraže 15, Šmar. Toplice.

PRODAM gramofon Iskraphon. Turk, Vinji vrh 2, 68220 Šmar. Toplice.

PRODAM skobelni stroj-debelinka (cena 12.000,00 din) in strožnik domačega dela (cena 15.000,00 din). Naslov v upravi lista (2345/78).

KUPIM

KUPIM krožno žago, po možnosti z vrtno glavo. Mihael Kramar, Jereslavc 1a, 68258 Kapele.

KUPIM nedograjeno hišo do tretje faze v Novem mestu ali bližnji okolici. Plačam takoj v devizah. Informacije: Jože Zagar, Mačkovec 25, Novo mesto.

KUPIM hišo, zgrajeno do tretje faze ali gotovo. Plačam v devizah. Blatnik, Zavratac 26, Studenec.

POSEST

PRODAM lokal – slaščičarno v Bršljinu z zemljiščem. Primerno tudi za drugo obrt. Poizve se v slaščičarni v Bršljinu.

PRODAM hišo v Črnomlju. Ulica Lojzeta Fabjana 8.

GOZD (pribl. 2,5 ha) prodam nad Malimi vodenicami – Kostanjevica na Krki. Informacije pri Pepci Vodeničar, Male Vodenice.

PRODAM hišo in skedenj v Banjaloki 6 pri Kočevju, ob glavni cesti Kočevje-Reka. Cena je 200.000 din. Informacije na telefon (051) 811-349.

VINOGRAD (8 let), zidano klet z bivalnimi prostori v leseni izvedbi, nad njo, vodovod in elektrika v zgradbi, ob asfaltirani cesti na Goleku pri Krškem, prodam. Anton Avsec, Krško, Pavlinova 17, telefon (068) 71-286.

STAREJŠA ženska pri 80 letih da v najem posestvo in hišo osebni, ki bi jo vzdrževala do smrti. Oglasite se pri Anji Zvajger, Črnomelj 2.

PRODAM vinograd in zidanico, 11 km oddaljeno od Novega mesta. 16 a, cena 60.000 dinarjev. Ponudbe popoldne na telefon 22-066.

BLIZU cerkve na Trški gori prodam vinograd z vikend hišo. Naslov v upravi lista. (2434/78).

ČESTITKE

DRAGI mami ANICI NAGELJ iz Vel. Bučne vasi I iskrene čestitke za rojstni dan in še mnogo zdravih let iz srca želita hčerka Anica z družino in Milica.

DRAGI teti SAJETOVI z Dol. Kamence 26 za 80. rojstni dan iskreno čestitajo in želijo dosti zdravja Joži z možem Jožetom in mama Cilka.

METODI in BORISU TURKOVINA iz Novega mesta iskrene čestitke ob rojstvu njenega sina. Sestra Metka z družino. Iskrene čestitke tudi Metodi in bratu Cirilu za njun rojstni dan.

CENJENE stranke obveščam, da bo zaradi kolektivnega letnega dopusta salon zaprt od 17. 7. do 31. 7. 1978. Priporočila se brivsko-friizerski salon Jurij Pestner, Novo mesto.

CENJENE stranke obveščam, da je številka telefona ostala ista 76-073, ni v imeniku. Anton Vrščaj, Servis gospodinjstkih aparatov hladilnih naprav, oljnih gorilcev CTC.

OBVESTILA

TEKOCI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu; 52100-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611. Nemeričnih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

malio glasi

SLUŽBO DOBI

ZDRAVNIŠKA družina na Gorenjskem išče pošteno žensko za pomoč v gospodinjstvu. Nudimo najboljše pogoje, mlajšim tudi možnost šolanja. Naslov: Debelak, 61000 Ljubljana, Gestrinova 2.

TAKOJ zaposlim monterja rolet in žaluzij (po možnosti delavec lesne stroke). OD po dogovoru. Rolarstvo Lojze Medle, Zobja vas 47, Novo mesto.

SOBOSLIKARSTVO in pleskarstvo Ivan Bobič, Marjana Kozine 51, Novo mesto, sprejme več vajencev za soboslikarsko in pleskarsko stroko. Informacije na telefon 21-115 ali pismeno na navedeni naslov.

SPREJMEM 2 vajenki za krojaško stroko. Nastop takoj. Krojaštvo

Drenški, 68270 Krško, Tovarniška 6.

TAKOJ sprejemem v uk vajence za elektromehanično stroko. Telefon (061) 310-119.

SPREJMEMO vajenka. Trgovina „Borovo“, Novo mesto.

STANOVANJA

ODDAM opremljeno sobo dvema fantoma. Naslov v upravi lista (2414/78).

FANT išče neopremljeno sobo v Sentjerneju. Naslov v upravi lista ali pri vratarju IGM Strešnik, Dobruška vas (2423/78).

FIZIOTERAPEVKA išče zaradi bližine službe sobo v Brežicah ali na Catežu. Naslov v upravi lista (2430/78).

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustila naša dobra mama

ROZALIJA FRANKO

iz Vel. Brusnic 9

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so se poklonili njenemu spominu, ji darovali številne vence in cvetje in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Najlepša hvala požrtvovalnim sosedom, dobrim sorodnikom in vaščanom za nesebično pomoč. Hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Prisrčna zahvala častitemu župniku za opravljeni obred, pevcem za njihov trud in zapeto pesem ob odprtem grobu, IMV in Železarni Jesenice FRS za podarjene vence. Še enkrat vsem topla in prisrčna zahvala.

Žalujoci: sin France, sin Tone, hčerki Francka in Jožica z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Pomlad prišla bo čez poljane vprašala bo, kje si Vinko ti, da ne orješ in ne seješ in po travniku rožic ne kosiš.

Ptičke bodo pa odpele, da Vinko v preranem grobu spi, ki solz nikdar nam ne posuši.

Nepričakovano je v cvetu mladosti, 23 let star tragično preminil nepozabni sin, brat in nečak

VINKO LAP

iz Bistrice 24

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, njegovim prijateljem, posebno pa še Grebenčevim in Toniju za poslovnice besede, vsem, ki ste darovali cvetje, vaščanom za svete maše. Hvala kolektivu IMV iz Novega mesta, Tregradu iz Trebnjega, pevskemu zboru ter župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat prav lepa hvala.

Žalujoci: ata, mama, sestra Marjetka, brata Jože in Branko

MARIJA ZGONC, Kavadarška B 1, Ljubljana, preklicujem navedbe v tožbi zaradi ugotovitve solastnine, in sicer, da sem prepričana, da je Milan Zgonc v jezi požgal kozolec.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! Zenin in nevesta, ne pozabita: moderno izdelane poročne prstane dobite pri Otmarju Zidariču, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5. Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

V SOBOTO, 24. junija, sem v centru Novega mesta izgubil denarnico z dokumenti in večjo vsoto denarja. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne na naslov: Martin Jakše, Semic – zidanica.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustil naš dober mož, oče, ded in praded

FRANC PRAH

Jelše-Leskovec

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in vaščanom, Celulozi Krško, trgovskemu podjetju Dolenska, Novo mesto, prodajalkam iz prod. kruha in vsem, ki ste pokojniku darovali vence in cvetje, nam pa izrazili sožalje ter spremili pokojnika na zadnji poti. Hvala župniku za svečani obred.

Žalujoci: žena Marija, sin France, hčerke Anica, Stanka z družino, Mici, vnuki in pravnuki

IZ KS OSILNICA

ASFALT SKOZI LOŽEC – Ložec, Vaščani so že brezplačno odstopili zemljišče, ki bo potrebno, da bo cesta širša oziroma tak kot je predvidena po programu za sodobitve ceste Brod na Kolpi – Osilnica – Čabar.

PLAČATI PRIKLJUČKE

vodovodi, katerih gradnja je financirala KS, so last KS, ta pa jih je dala v upravljanje Jihvodov, ki bo pobiral vodarino in jih tudi vzdrževal (zvedel pa smo, da bo prej treh razčistiti še nekatero manjše zadevo med KS in Jihvodovom). Priključek na vodovod velja za vsako hišo 3.000 din, priključek na čistilno pravo pa 6.000 din. Kalnišično prispevek za čiščenje naprav bodo občani plačevali po istem načelu kot v Kočevju.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Te dni so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: 24. junija: Jože Pavlin, Darinka Pavlin, Marija Šimc, Rudi Bogatj, Anton Košir, Ivan Jarca, Marija Fink, Milka Kresc, Erna Klemenčič, Dunja Obrč, Marija Kralj, Anton Hrovat, Anica Matoh, Marica Krapež, Angela Radež, Zdenka Blatnik, Sonja Medic, Marija Selak, Antonija Kocjan, Stelka Humljan, Marija Udovč, Lidija Jež, Jožica Korasa, Marija Stangelj, Marta Mišura, Majda Plevač, Slavka Zagar, Lojzka Potrc, Valči Arko, Alojz Pavlin, Rozalija Luzar in Cvetka Tudja, člani Laboda Novo mesto.

26. junija: Marija Verček, Majda Arko, Janez Gorišek in Marjan Čanželj, člani Novoteksa, Novo mesto; Franc Pavlenič, Anton Može in Stanko Klobučar, člani IMV Novo mesto; Jože Bregar, kmet in Dobrave; Leopold Oklešen, Janez Rangus in Anton Zore, člani Krško, tovarne zdravil, Novo mesto; Janez Mihelič, delavec iz Ljubljane; Milena Može, članica Standarda, Novo mesto; Alojz Golobič, član Pionirja, Novo mesto; Marija Šašek, gospodinja z Dolža; Aleksander Povše, član Novograda, Novo mesto; Rozalija Sitar, članica Novoteksa, Novo mesto.

29. junija: Martin Šašek, Danijel Nagelj, Milan Rodič, Josip Beluš, Janez Zaletelj in Jože Drenik, člani IMV Novo mesto; Stelka Kranjčič, Ivan Barbo, Marjeta Medle, Jelka Kralj, Ana Osolnik, Milica Radovanovič, Fuad Kočič, člani Novoteksa, Novo mesto; Vid Golob in Marjan Kovačič, člana Ele Novo mesto; Alojz Bučar, član Novomontaže, Novo mesto; Tilka Finc, Zdenka Arko, Mira Kučera, Sonja Gašper, Cvetka Pakar, Jožefa Vidic in Mihaela Kužnik, članice Krško, tovarne zdravil, Novo mesto; Anica Janko, Anica Lampret in Leopold Jevšek, člani Centra za socialno delo, Novo mesto; Renata Salvi, Zvonka Berus, Milan Forneci in Jože Pezdirc, člani Regionalne zdravstvene skupnosti Novo mesto; Alojzija Kocjan, Jožica Kavsek in Jožefa Penca, članice Laboda, Novo mesto; Pavla Košir in Franc Roje, člani Novolesa, Novo mesto; Mihaela Zjac, Marija Vindišer, Ljuba Pušič, Marija Pavlin, Branko Ralijan, Janez Butara, Matjaž Verbič in Marija Poreber, člani skupščine občine Novo mesto; Ana Pirnar, članica osnovne šole „Katja Rupena“, Novo mesto; Tatjana Hren, članica KZ Krka, Novo mesto; Ana Bartolj, gospodinja z Gornje Težke vode; Ivanka Belc, članica PTT Novo mesto; Nikola Tomšič, član „Beti“, Metlika; Silvestra Hudovornik, članica skupščine občine Novo mesto.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznič. Oblikovalec Priloge: Dušan Lazar, Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 198 dinarjev, polletna naročnina 99 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 400 din ali 25 ameriških dolarjev oz 50 DM (oz. ustreza druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu 125 din, 1 cm na določeni strani 155 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. – Vsak mali oglas do 10 besed 45 din, vsaka nadaljnja beseda 4 din. – Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 9 od 15. 10. 1977 – Na podlagi mnjenja sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOCI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu; 52100-603-30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p. p. 33, telefon (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611. Nemeričnih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega

ANTONA ULJANČIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnika spremili na zadnji poti do prerane groba v slovenski zemlji, ki jo je tako ljubil, mu poklonili vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebna zahvala dobrim sosedom za pomoč v najtežjih trenutkih, Zvezi borcev NOV za organizacijo pogreba, govornikom doma in pri odprtem grobu in godbi. Se posebna zahvala sestri Mery za nego in skrb v času bolezni in zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka bolnice Novo mesto.

Zalujoči: žena Ani, hčerki Vlasta z družino in Biba, sestre Mery, Pepca, Tončka, Fani in Ani z družinami Trebnje, Ljubljana, ZDA, Kranj, Koper.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in strica

MARKA KOVAČIČA

iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom, ki so nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih in darovali vence in cvetje ter izrazili sožalje. Posebna hvala delovnim kolektivom Novoteks - Novo mesto, IMV Novo mesto in Mercator-Dolomiti Ljubljana. Za tople besede in lepo opravljen pogrebni obred se zahvaljujemo župniku, prav tako tudi pevcem za zapete žalostinke.

Zalujoči: žena Kristina, otroci z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Za vedno nas je v 83. letu starosti zapustila naša draga mama, sestra, teta, babica in prababica

MARIJA PETERLIN

iz Hrastulj pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam stali ob strani in pomagali v najtežjih trenutkih, ko smo spremljali pokojno k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo smo dolžni tudi kaplanu Andreju za opravljeni obred in vsem ostalim, ki so ji darovali vence, cvetje in jo spremili na zadnji poti.

Zalujoči: sinovi z družinami, sestra Tončka ter drugo sorodstvo

V Hrastuljah, dne 29. 6. 1978

ZAHVALA

Po kratki, toda hudi bolezni nas je za vedno v 68. letu življenja zapustil naš dobri oče, stari oče in brat

ALOJZ JUDEŽ

Štatemberg 3 pri Trebelnem

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, kolektivom IMV Novo mesto in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, darovali vence, cvetje, izrazili sožalje in pokojnika v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna hvala zdravniškemu osebju Zdravstvenega doma Trebnje, ki so mu v zadnjih dneh požrtvovalno lajšali bolečine, župniku za lepo opravljeni obred, pevcem, gasilskemu društvu Štatemberg, ki je spremlilo svojega ustanovnega člana na zadnji poti, ter poveljniku GD za poslovilne besede ob odprtem grobu. Za vse prisrčna hvala.

Zalujoči: sin Lojze z družino, hčerka Pepca z družino, hčerka Mimi z družino in brat France z ženo

ZAHVALA

Ob tragični izgubi sina in brata

FRANCA LUZARJA

iz Gotne vasi 44 b

se iskreno zahvaljujemo njegovim sosedom iz Gotne vasi, podjetju Kremen za podarjene vence in izrečeno sožalje, govorniku Silvu Balantu za poslovilne besede, župniku za opravljeni obred in pevcem iz Brusnic. Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem in znancem.

Zalujoči: oče, brat Martin z družino in sestra Marija z družino

ZAVOD ZA DRUŽBENO PLANIRANJE NOVO MESTO

v ustanavljanju, Novo mesto, Prešernov trg 8,

objavlja
prosta dela in naloge:

1. VODENJE RAČUNOVODSTVA

– višja ali srednja ekonomska šola
– 3 – 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih

2. 2 ARHITEKTA – URBANISTA

– visoka – FAGG
– 3 – 5 let delovnih izkušenj

3. EKONOMIST PROGRAMER ZA PP

– visoka ekonomske smeri
– 3 – 5 let delovnih izkušenj na ekonomskih analizah in programiranju razvoja prostora

4. TEHNIČNI RISAR – arhivar tehnične dokumentacije

– izobrazba tehničnega risarja
– 2 – 3 leta delovnih izkušenj pri podobnih delih.

Za izbrane kandidate je predvideno 3-mesečno poizkusno delo.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema 15 dni po objavi začasni poslovodni organ Zavoda za družbeno planiranje v ustanavljanju, Novo mesto, Prešernov trg 8.

Prijavljeni kandidati za objavljena dela in naloge bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po preteku roka objave.

SITOTISK KRŽE ČRNOMELJ

76 - 748

telefon:

od 9. do 12. ure

SITOTISK KRŽE ČRNOMELJ

Zofka kveder NA KMETIH

11

Oglas.

„Naše c. kr. sodišče naznanja, da se bo dne 25. t. m. v prostorih tega sodišča ob 9. uri dopoldne vršila javna dražba zemljišča Antona Pavlovca iz Zavod hiš, št. 5, vlož. št. 73, ravno iste katastralne občine...“

Ljudje so strmeli. Čulo se je pošepetavanje in naraščalo v vzklake in pogovore. Gruča se je začela gibati, vse je oživilo.

Zadnji del sodniškega oglasa o cenitvi, varčini itd. se je izgubil v naraščajočem šumu, iz katerega so se čuli klci čudenja.

Komaj je občinski sluga odčital datum in skočil na tla, je vsakdo hotel vedeti, zakaj in kako.

„Kdo ga toži?“

„Za koliko?“

In kar deset rok se je doteknilo častitljive niknje zupanovega faktotuma.

„Reich. Za dva tisoč šest sto goldinarjev in najzjuznega dolga z obrestmi in stroški.“

„Reich?“

„No, saj to se je vedelo.“

„Gospodariti ni znal nič.“

„Zakaj se je pustil odreti Reichu?“

„Mar naj bi bil sam prodal!“

Tako se je slišalo od vseh strani, vsakdo je vedel kaj slabega povedati o Pavlovcu, dobrega ni bilo.

Nekatere ženske, ki so slišale to novico, so

v največji naglici hitele domov v Zavode in so tam vsakomur, ki so ga srečale, oznanjevale najnovejšo vest.

„Ali ste že slišali? Pavlovec pojde na kant!“

„Hm, hm? Saj cele dni popiva okrog, ni čuda!“

„In oče je bil tako dober gospodar!“

„V grobu bi se obrnil, če bi vedel to!“

In tako je šlo dalje skozi vso vas.

Nekatere usmiljene samaritanke si seveda niso mogle kaj, da ne bi hitele k mladi Pavlovčevki izražati svoje sočutje.

Ravno je kuhala kosilo. Bila je vsa objokana.

„Oh, ti revica ti! Kaj pa bo zdaj, ali bo res prodano?“

„Menda bo.“

„Jej, jej, Bog se usmili, kaka je dandanes na svetu!“

In sosedova Barba je žalostno sklepala roke. Prišle so še druge znanke „pomilovat“ nesrečno ženo. Seveda samo zato, da bi iz njenih ust izvedele kaj natančnejšega o prodaji, tožbi in dolgu.

Pri vsem tem pa so bile prepričane o plemenitosti svojih src.

„Treba jo je malo potolaziti, revico!“

V resnici pa so jo s svojim surovim radovednim sočutjem žalile in onesrečevale še bolj.

„Ko bi bila vsaj sama!“ je vzdihala Pavlovčevka, s silo zadrževaje solze.

Ta sramota in te skrbi!

Koliko je prebila muk, odkar je sodnijski sluga prinesel tožbo v hišo!

Prosila je moža, naj skuša drugje dobiti kaj na posodo. Res je šel k nekaterim vaškim veljakom, a nobenega ni bilo volja, mešati se v to stvar.

„Ko si poprej hodil h gospodi, pa pojdi še zdaj,“ je dejal ta, drugi pa je še pristavil:

„In če bi tudi imel denarja, kaj misliš, da bi se mi ljubilo hoditi Reichu navzkriž!“

Tudi k Reichu sta šla oba prosit, naj še malo počaka.

No, stari je dejal, naj gresta k Froehlichu.

„Lahko mu rečeta, naj ustavi dražbo, če nima tehničnih vzrokov!“

Povedala sta Froehlichu, kaj je dejal gospod, a ta ni hotel ničesar čuti, in ko sta se spet vrnila k staremu Reichu, jih je le-ta osorno odpravil iz pisarne, češ:

„Froehlich že ve, kaj dela in zakaj!“

Prišla sta domov brez nade. Pavlovec je šel v gostilno. Povrnil se je popolnoma vinjen in je pretepal ženo in otroka, dokler se ni ves pijan zvalil na klop.

Uboga žena je imela pretrpeti res vse.

Skrbi, bojazen, strah pred sramoto in še možovo surovo ravnanje.

Zaradi moža ji je bilo čisto vseeno, naj se že dom proda ali ne, huje pač ni moglo postati, kakor je bilo.

Toda imela je otroka in ta je bil njeno vse. Posestva, promoženja ni šela za svoje, ampak za otrokovo.

Kaj bo imel, ko odraste?! Naj ga li pusti, da bo hlapčeval tam, kjer bi lahko gospodaril?!

Ta misel ji je bila grozna in še enkrat je šla sama gor na fabriko.

„Starega gospoda ni tukaj, odšel je na Dunaj,“ so ji povedali, ko je vprašala zanj.

Odšla je torej k Froehlichu.

Namuznil se je zadovoljno, ko je vstopila.

„A-a, vi ste?“

Potrdila je sramežljivo in ga prosila, naj se jih vendar usmili.

„Dovolite nam vsaj, da sami odprodamo pod roko nekaj polja. Na sodnijski dražbi se bo prodajalo vse za slepo ceno. Komaj polovico tega dobimo, kar je v resnici vredno.“

„Hm, ne morem za to!“

„O, prosim, gospod, glejte, otroka imam, kaj naj postane res berač kedaj?! In kam naj greva midva z možem?“

„Lahko ostanete na posestvu, če hočete, samo če hočete!“

Froehlich se je približal mladi ženi, potegnili z roko po svoji rdeči bradi in ponovil še enkrat zvito:

„Samo če hočete!“

Skoraj da ga je razumela. V obraz ji je stopila kri, srce ji je razburjeno bilo, a vendar je vprašala:

„Kako, jaz ne vem?“

„Hm, kako! Menda poznate našega mladega gospoda. Temu se priporočite, pa bo dražba ustavljena in sčasoma se najde kak pripomoček, odpravi tudi dolg tako, da ne bo sumil ne mož ne kdo drugi.“

Postalo ji je vroče. Jezno je odvrnila, naj jo pusti v miru, in odšla proti vratom.

Zastavil ji je pot.

„Ha, ha, kako ste neumni! Saj vendar ni

tako grd naš mladi gospod. In če vas ima rad, no, moj Bog, kaj je to?! Kaj imate od moža, kaj?! Tepe vas vsak dan. Vi delate, on pa popiva okrog in zapravlja vaše in otrokovo premoženje.“

Silila je ven.

„Pustite me. Dobro poznam vas in vašega gospoda. Koliko je deklet v vasi, ki ste jih ogoljufali in osramotili, mene pa ne osramotite; jaz sem žena in imam otroka.“

Odrinila ga je vstran in ponosno odšla venkaj.

Froehlich je kričal za njo:

„Lahko se še premislite, še je čas. Saj bi ne bili ne prva ne zadnja!“

Vse to je preišljevala ono nedeljo, ko so pritekale sosede naravnost od maše k njej, da ji povedo, da je res, res, da bo vse prodano, da je bilo vse zaman, vse njene prošnje, vsa molitev.

„Čez štirinajst dni!“

In potem bo res vsega konec. Hiša in polje, njive, na katerih je delala tolikokrat, travniki, lazi, kjer je tolikokrat grabila seno, vse, vse pride v tuje roke.

Vesela je bila, ko je dekla, prišedša iz cerkve, osorno odpravila sitne vasovalke. Videla je, kako se je žalostila njena gospodinja, in jezila se je na radovedne babnice, ki so hotele prav do konca napasti svojo radovednost in škodoželjnost.

Bilo je žalostno kosilo tedaj pri Pavlovcu. Gospodarja ni bilo, popival je v gostilni. Njegova žena je sama sedela za mizo z dekle in sinkom.

Govoril ni nihče. Dekla si ni upala, njej se ni ljubilo. Le mali Tonček je zdaj pa zdaj začel svoj otroško pripovedovanje, a ker ga ni nihče poslušal, je spet kmalu utihnil.

„Kje pa so oče?“ je vprašal že v tretje in ker ni dobil odgovora, je začel pripovedovati, da pojde tudi on v gostilno, kadar postane velik.

„Vino bom pil in kadil bom!“ je dejal možko.

„Kajne, mati, da bom?“

„Nič ne boš! To ni lepo, to se ne sme.“

„O ja, zakaj ne? Konje bom imel in voz, pa bom vozil trame in služil bom dosti denarja.“

„Nič ne boš!“

„Pa bom! Tam na tisti ledini jih bom pasel pod gozdom. Pa bodo tako debeli! In hišo popravim, kadar bom velik. Tako da bo lepo bela, kakor je Šimčeva.“

Elektrikar s puško

Če bi v Črnomlju iskali Toneta Planinca, vam gotovo nihče o tem človeku ne bi vedel nič povedati, kjerkoli v Beli krajini pa bi vprašali za Zvoneta Planinca, pa če še v tako oddaljenem zaselku, bi hitro našli skupni jezik. Človeku, o katerem teče beseda, je sicer res pravo ime Anton, vendar ga že od otroštva nihče ne kliče drugače kot Zvone. Na to ime je napisana tudi plaketa mesta Črnomelj, letošnje priznanje Osvobodilne fronte, zlata plaketa Strelske zveze Slovenije in še marsikatero priznanje.

Dvema stvarima je Zvone Planinc zvest od mladih nog: elektrikerskemu poklicu in družbenopolitičnemu oziroma aktivističnemu delovanju, kot so rekli včasih. Kot mlad fant se je prišel učiti za elektrikarja k današnji črnomaljski izpostavi Elektra Novo mesto in od 1947 do danes ostal zvest tako poklicu kot delovni organizaciji, kjer je delovodja skupine za priključke. „Upam, da bom tudi pokojnino dočakal tukaj,“ pravi Planinc, človek, ki trdi, da pravzaprav nima v življenju nobenih konjičkov.

„Res me je družbenopolitično delo privlačevalo od mladih let, vendar temu ne morem reči konjiček, saj gre tu za odgovornost, ki jo človek sam, hote sprejema.“ Planinc je med drugim tudi predsednik občinske strelske zveze, ki je v zadnjih letih dosegla velik napredek in je danes ena najbolj množičnih športnih organizacij v črnomaljski občini. „Čeprav sem strelstvu zapisan z dušo in telesom, tudi temu ne morem reči konjiček, saj si ne morem privoščiti, da bi šel sam na strelišče in za svojo zabavo in sprostitve vzel puško v roke. Kadar pridimo tekmovalje, sem vodja strelišča ali kaj podobnega, tako da je na meni spet velika odgovornost, potem je tu še organizacija, skrb za denar in kup drugih stvari, ki človeka precej obremenjujejo. Nikoli pa mi ni bilo žal časa, ki ga posvečam bodisi strelstvu, bodisi delu v

krajevni skupnosti, sindikatu, samoupravnih organih v podjetju. Moje mnenje je, da bi moral vsak član naše družbe po svojih zmožnostih, nagnjenjih in sposobnostih prispevati za napredek vseh, in to prostovoljno in brezplačno. S tem, ko enega nagradimo, lahko storimo krivično drugim in jih odbijemo od dela. Vesel sem priznanj, ki sem jih dobil, saj je s tem družba pokazala, da moje delo ceni, vendar bi jaz prav tako delal naprej tudi brez tega.“

Občinska strelska zveza Črnomelj šteje danes več kot 500 članov, prireja in sodeluje na številnih tekmovanjih in nihče ne bo zanikal, da je prav Zvone Planinc v veliki meri zaslužen, da je strelstvo v občini doseglo tako visoko raven. „Prizadevamo si, da bi strelska društva ustanovili v vsaki krajevni skupnosti in delovni organizaciji, skratka: vsak občan bi moral znati ravnati z orožjem, kar je zelo pomembno za aktivno sodelovanje v splošnem ljudskem odporu.“

Pri tem prizadevanju so strelci naleteli na dokaj ugoden sprejem v krajevnih skupnostih in solah, medtem ko delovne organizacije za ustanovitev strelskih društev ne kažejo takega zanimanja in volje, kot bi morale. Povsem drugačna slika bi bila, ko bi si vzeli za zgled črnomaljsko izpostavo Elektra, kjer je vsak zaposleni delavec član strelskega društva, na občasnih tekmovanjih pa sodelujejo tudi njihovi družinski člani.

„Strelstvo v naši občini je res precej napredovalo, vendar jaz še nisem zadovoljen, menim, da še prevečkrat naložimo na ovire in nerazumevanje, stalno nam primanjkuje denarja, saj je oprema zelo draga, včasih pa tudi ni pravega sodelovanja in podpore celo od tistih dejavnikov, ki bi se še posebej morali zavzemati, da bi ta športna panoga v okviru SLO prodrla tako rekoč v vsako vas.“

A. BARTEJL

PRVIČ SKUPNA DOLENJSKA GODBA – Na prvem srečanju dolenskih godb so skupaj zaigrali godbeniki in godbenice iz Črnomlja, Metlike, Šentjerneja, Trebnjega, Novega mesta in Straže. (Foto: J. Pavlin)

Prvo srečanje dolenskih godb

Uspelo prvo srečanje godbenikov Dolenske v Straži – Prvi sestanek Zdrženja dolenskih pihalnih orkestrorov – V njihovih vrstah veliko mladih.

V počastitev dneva borca so prizadevni straški godbeniki v nedeljo, 2. julija, pripravili v Straži prvo srečanje prihalnih orkestrorov Dolenske.

V Straži imajo bogato kulturno preteklost, pa tudi njihova godba je pod okriljem Novolesa lani slavila jubilej, 20-letnico delovanja. Prav zaradi pozornosti, ki jo v Straži po-

KJER NE ZDRŽIJO RIBE, ŠE ZDRŽI ČLOVEK – Potok Sevnica je še vs minul teden odnašal mrtve postrvi. Kot vse kaže, je povsem uničen bogat salmonidni revir v vsej dolžini. (Foto: Železnik)

Postrvi obtožujejo

Sevnična ves minuli teden naplavljala mrtve ribe

Kot smo poročali že v prejšnji številki, je v ponedeljek, 26. junija, sevniške ribiče presenetil neznosen smrad po gnojnici po vsej dolini Sevnice.

Uradne preiskave do zaključka naše redakcije še niso bile končane. Sevniška postaja milice je odstopila primer šentjurskim kolegom. Zadeve so se lotili tudi pri celjski upravi javne varnosti. Le-tam se manjkajo podatki o analizi vode in poginjenih rib. Kot so nam v ponedeljek povedali pri republiškem Zavodu za ribištvo v Ljubljani, je nesporno, da je šlo za gnojnico (iz greznice obrata KZ Šentjur v Visočah); tolikšna količina je morala biti vsekakor smrtonosna za salmonidni ribji živelj tega potoka. Rib do takrat še niso prejeli v analizo.

Delavci UVJ sumijo, da je vsa brozga, ki je stekla po pritoku v Sevnico, bila še bolj smrtonosna tudi zaradi nestrokovnega pranja škroplnic.

A. ŽELEZNIK

klanjajo domači godbi, so se z optimizmom odločili, da postanejo vsakoletni gostitelji dolenskih pihalnih godb.

Prvega srečanja se je udeležilo šest godb s 170 godbeniki. Po paradi so se orekstri zbrali pri Domu kulture, kjer so imeli posamezne godbe promenadni koncert. Črnomaljske godbenike je vodil Franc Milek, Pihalno godbo iz Metlike Ivan Jerina, Pihalni orkester Novo mesto Anton Čeh, Pihalni orkester iz Trebnjega Ivan Matoš, šentjernejske godbenike Buco Roguljič in Milan Posavec godbenike iz Straže. Največjega priznanja so bili vsi zbori deležni prav na koncu koncerta, ko so pod eno dirigentsko palico zaigrali skupaj. Enotni glasovi in vedri obrazji so bili dokaz, da je prvo srečanje uspelo. Eden od sodelujočih godbenikov se je po koncertu takole izrazil: „Nič več tekmovalj, pa tudi ne nevoščljivosti. Sedaj smo na pravi poti. Le tako si drug drugemu lahko pomagamo in skupaj poskrbimo za dvig kvalitete dolenskih pihalcev.“

Vse godbe so v spomin na prvo srečanje prejele priznanje ZKO in KS Straže.

Po koncertu so imeli prvi skupni sestanek Zdrženja dolenskih pihalnih orkestrorov. Za predsednika združenja so imenovali Jožeta Korporeca, zaslužnega godbenika straške godbe. Imenovali so tudi odbor, ki ga sestavljajo predsedniki vseh godb in strokovni svet, sestavljen iz kapelnikov. Dogovorili so se, da bodo na naslednjih srečanjih gojili največ skladbe s partizansko tematiko, saj bodo imeli tradicionalna srečanja ob dnevu borca. Že v naslednjih srečanjih bodo k sodelovanju povabili tudi godbe izven Dolenske, v bodočnosti pa naj bi Straža postala gostitelj godb iz vse Slovenije.

J. P.

„LADO“ V RIBNICI

Poklicni folklorni ansambel LADO iz Zagreba je 4. julija nastopil v Ribnici. Za dan borca se je predstavil v dvorani doma JLA s pesmimi in plesi jugoslovanskih narodov. Vstopnina je bila 30 din.

Moža polila z bencinom in zažgala

41-letna Marija Luzar iz Gotne vasi je v priporu, medtem pa se razvozlava tragedija zakonskega neskladja – Franc Luzar je drugi dan v bolnišnici umrl

Marija Luzar, po poklicu kvalificirana kuharica, in njen mož Franc, zaposlen pri „Kremenu“, imata 16 let stara dvojčka, na videz urejen dom, v katerem pa ni bilo sreče. Zakonca sta se večkrat prepirala in tako je bilo tudi usodnega 28. junija.

PODLEGEL ŠE ČETRTI JAMAR

Vsa prizadevanja zdravnikov kliničnega centra v Ljubljani, da bi 23-letnemu Emilu Matku, avtomehaniku iz Kočevja, četrtemu ponebrečencu v kraški jami Bilpi ob Kolpi, rešili življenje, so bila zaman. V soboto je, več kot mesec dni po nesreči, o kateri smo obširneje poročali, umrl. Tragedija je tako zahtevala skupno kar štiri mlada življenja in je najhujša v zgodovini raziskovanja kraških jam na Slovenskem.

Popoldne se je mož vrnil domov z vojaških vaj in po takojšnjem prepiru z ženo odšel z doma, a se je malo po 20. uri vrnil. Po prvih podatkih se je prepir nadaljeval, vendar je Franc Luzar nato zaspal. Tudi Marija Luzar se je že odpravila k počitku, a menda ni mogla zaspati in porodila se ji je zamisel o strašnem maščevanju.

V garaži je našla kanticu z bencinom, ga zllila v plastičen lavor in nato tekočino polila po spečem možu in postelji. Sama se je umaknila do vrat in od tam vrgla gorečo vžgalico, nato pa stekla k sosedovim.

Nastala je eksplozija, Franca Luzarja je vrglo iz sna in ves goreč je stekel iz hiše in spotoma skušal strgati s sebe obleko. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili vso možno pomoč, vendar je drugi dan hudim opeklinam podlegel.

Marija Luzar se je potem vrnila v razdejano hišo in je bila

Lovski dom – ponos krajanov

2. julija so na Vrhu Pahi odprli lovski dom

V čast dnevu borca je bila nedeljo, 2. julija, na Vrhu Pahi nad Otočcem lepa slovesnost, ki so jo pripravili člani lovske družine Otočec skupno s krajevnimi družbenopolitičnimi organizacijami. V prisotnosti številnih krajanov in gostov so predali namenu lepo stavbo – novi lovski dom, ki je bil zgrajen pravega z prostovoljnimi delovnimi dnevi in krajanov.

Na mestu, kjer je bila do danes davnega gmajna in kamor je vodila le kolovozna pot, so postavili novi lovski dom, ki je širše in okolijsko lahko v ponos. Kot omenil predsednik Lovske zveze SRS Bojan Skrk, gre pri tej priložnosti za zmago izrecno pohvaliti pravega zavezanca lovske družine – druge, ki so pomagali graditi. Poprečno je vsak opravil okoli 500 prostovoljnih delovnih ur, posamezniki pa so delali tudi po 800 in celo 1000 ur.

Ob otvoritvi so imeli kulturni program, po proslavi prijetno tovariško srečanje.

OTVORITEV NA PAHI – Številni člani zelene bratovščine iz Otočca in sosednjih lovskih društev so v nedeljo popoldne prisostvovali otvoritvi lovskega doma. Skrb za okolje je lovska družina Otočec izpričala v praksi. (Foto: R. Bačar)

Erika

PRENOSNI PISALNI STROJI

MODEL 50 2.459,80 DIN
MODEL 60 2.673,15 DIN

REISS

RISALNE DESKE 4.644,00 DIN

LETRASTUDIO - KLETNI PREHOD

trgovska hiša maximarket LJUBLJANA, Trg revolucije 1